ఓమ్, పరబ్రహ్మణే నమః.

ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధఫల పురుషార్థసిద్ధిప్రదంబగు

తొమ్మిదధ్యాయములుగల

సత్యనారాయణ వ్రతకల్పము.

[సత్యనారాయణ అష్టోత్తరము, సహస్రనామసహితము.]

ఈ గ్రంథము

కీ॥ శే॥ నాతండ్రిగారైన

చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిగారిచే

ఆంధ్రతాత్పర్య సహితముగా వ్రాయబడి,

వారి జ్యేష్ఠ పుత్రుడగు సుబ్బారాయశాస్త్రిచే

లక్ష్మీనరసింహ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రకటింపబడియె.

మచిలీపట్టణము.

(ప్రథమ ముద్రణము 650 ప్రతులు.)

దీని వెల **1-4-0.**

 1959. [పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.]

ఓమ్, పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ సత్యనారాయణస్వామి.

విషయసూచిక

విషయములు సమాప్తము.

ఓం పరబ్రహ్మణే నమః.
శ్రీ గణేశాయ నమః.

శ్రీ సత్యనారాయణ పూజావిధిః.

ప్రతిసంక్రాంతౌ పౌర్ణమాస్యాం చైకాదశ్యాం యస్మిన్కస్మిన్దినే సాయంకాలే అథవా దివాభాగే పూర్వయామే యజమానః పత్న్యాసహ మంగళస్నానాదికం కృత్వా- సంధ్యావందనాది నియమానంతరం బ్రాహ్మణాన్ బంధూంశ్చాహూయ-భేరీమృదంగవాద్యఘోషైస్స్వస్తివాచక మంగళపాఠక పుణ్యాంగనాద్యాప్తజనైస్సహ దేవాలయే, పుణ్యక్షేత్రే, పుణ్యనదీతీరే, సింధుతీరే, వనేవా అథవా స్వగృహేవా సత్యనారాయణపూజాదికంకుర్యాత్ ॥ తత్రస్థలశుద్ధిం కృత్వా ప్రాగ్దేశే గోమయేనానులిప్య । రంగవల్ల్యాదిభిరలం కృత్య। రంభాస్తంభాదిభిరలంకృత్య । తదుపరి పీఠంనిక్షిప్య ॥ తన్మధ్యేఽష్టదళపద్మంలిఖిత్వా ॥ తత్రనూతనవస్త్రద్వయమాసాద్య । తదుపరి పంచప్రస్థ పరిమిత తండులంవా, యథాశక్తితండులంవా నిధాయ। తదుపరి ప్రణవోచ్చారణంకృత్వా లిఖిత్వా (ఓమ్) తత్ర యథాశక్తి తామ్రకలశం నిధాయ । తత్కలశే తండులంపూరయిత్వా । కలశేపంచపల్లవాని నారికేళంచ నిధాయ । నూతనవస్త్రమావేష్ట్య। చతుర్దిక్షుదీపారాధనానికృత్వా । ప్రణమ్య వక్ష్యమాణ పూజాప్రయోగ ప్రకారేణ సత్యనారాయణ పూజాదికం కుర్యాత్ । ఏతద్వ్రతం కలౌ బహుఫల ప్రదమితి వక్తవ్యమ్ ॥

ఈ వ్రతమునకు కావలసిన వస్తువులు.

పసుపు, కుంకుమ, తమలపాకులు, పోకలు, ఖర్జూరకాయలు, వక్కాగ్రాలు, సాంబ్రాణి, హారతికర్పూరం, సత్యనారాయణ ప్రతిమ ౧, కొబ్బరికాయలు, ఆవునెయ్యి, పంచదార, పటికబెల్లం, గోధుమచూర్ణం

అఱటిఫలములు, పుష్పములు, కలశమునకు చెంబు ౧, రవిక ౧, బియ్యము, పంచామృతములు, మామిడిమండలు, సుగంధద్రవ్యములు పీటలు, మంటపారాధనకు బట్టలు, శక్తిలేని పక్షంబున మఱియొక యథాశక్తి వస్త్రము, శోభనద్రవ్యము లన్నియును జాగ్రత పర్చవలెను. పురోహితునికి తమశక్తికొలది సంతోషపర్చవలెను. వ్రతకథను జెప్పువారికి నూతన వస్త్రాభరణములు సమర్పించుట శ్రేయోభివృద్ధి యనఁబడును.

శ్రీ సత్యనారాయణవ్రతమ్.

మంటపస్య పశ్చాత్ప్రాఙ్ముఖముపవిశ్య । ఆచమ్య ... ఆదౌ గణపతిపూజా ॥శ్లో॥ యశ్శివోనామరూపాభ్యాం యాదేవీసర్వమంగళా। తయోస్సంస్మరణాత్పుంసాం సర్వతోజయమంగళమ్ ॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనంధ్యాయే త్సర్వవిఘ్నోపశాన్తయే॥ ...సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనమః ॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ శుభతిథౌ శ్రీమాన్ ... గోత్రః ... నామధేయః, శ్రీమతః ... గోత్రోద్భవస్య ... నామధేయస్య (మమ) ధర్మపత్నీ సమేతస్య మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ లక్ష్మీసహిత సత్యనారాయణ ప్రీత్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధఫల పురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం, మనోభీష్టసకల సంపత్సమృద్ధ్యర్థం శ్రీ లక్ష్మీసమేత సత్యనారాయణ పూజాంగత్వేన శ్రీ మహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యే॥ ఇతి సంకల్ప్య॥ చతుర్దిక్షు దీపారాధనానికృత్వా ॥

విధిప్రకారేణ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా॥ఆచమ్య ... ...ప్రీత్యర్థం శ్రీలక్ష్మీసమేత సత్యనారాయణపూజాంకరిష్యే ॥ పూజాంగత్వేన ప్రతిమాశోధనంకరిష్యే॥ శ్లో ॥ దధిసర్పిర్మధుక్షీరైః శర్కరేణఫలైస్సహ । ప్రక్షాళనంప్రకుర్వీత ప్రతిమాంశోధయేత్తతః ॥

మంత్రః ॥ ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వత స్సోమ వృష్ణియం భవావాజస్య సంగథే । దధిక్రావ్ణ్ణో అకారిషం జిష్ణోరశ్వస్య వాజినః । సురభినో ముఖాకరత్ప్రాణ ఆయుగ్ంషి తారిషత్ ॥ శుక్రమసి

జ్యోతిరసి తేజోఽసి దేవోవస్సవితోత్పునాత్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః॥ మధువాతాఋతాయతే మధుక్షరంతిసింధవః మాధ్వీర్నస్సంత్వోషధీః మధునక్తముతోషసి । మధుమత్పార్థివగ్ం రజః । మధుద్యౌరస్తునఃపితా । మధుమాన్నోవనస్పతి ర్మధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః । మాధ్వీర్గావోభవంతునః ॥ తాశ్శర్కరాఽభవస్తచ్ఛర్కరాణాగ్ం శర్కరత్వమ్ । వజ్రోవైశర్కరాః । పశురగ్నిర్యచ్ఛర్కరాభిరగ్నిం పరిమిణోతి । వజ్రేణైవాస్మైపసూన్పరిగృహ్ణాతి । తస్మాద్వజ్రేణవశవః పరిగృహీతా స్తస్మాత్స్థేయాన స్థేయసోనోపహరతే త్రిసప్తాభిఃపశుకామస్య॥ యాఃఫలనీర్యా అఫలాఽపుష్పాయాశ్చపుష్పిణీః॥ బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానోముంచం త్వగ్ంహసః॥ ఓమ్॥ ఆపోహిష్ఠా మయోభువ... ఆపోజనయథాచనః॥ ఇతి పంచామృతేన శుద్ధోదకేనచ ప్రక్షాళ్య॥ మంటపస్థానే చతుర్దిక్షు దీపారాధనానికుర్యాత్ ॥

ఆదౌ గణపతిమావాహ్య॥ శ్లో॥ ఉత్తమాగణనాథస్య పూజా సంపత్కరీశుభా।భక్తాభీష్టప్రదాతస్మాత్ ధ్యాయేత్తంవిఘ్ననాయకం॥ మంత్రిఃగణానాంత్వా... సాధనం॥గణపతిమావాహయామిస్థాప...మి

అథ పీఠపూజాంకరిష్యే ॥ ప్రాగ్ద్వారే - ద్వారశ్రియైనమః, ధాత్రేనమః, విధాత్రేనమః, దక్షిణద్వారే - ద్వారశ్రియైనమః, చండాయనమః, ప్రచండాయనమః, పశ్చిమద్వారే - ద్వారశ్రియైనమః, జయాయనమః, విజయాయనమః, ఉత్తరద్వారే - ద్వారశ్రియైనమః, బలాయనమః, ప్రబలాయనమః, మధ్యేచిచ్ఛక్త్యైనమః, మహాశక్త్యైనమః, సత్త్వాయనమః, రజసేనమః, తమసేనమః, పత్రేభ్యోనమః, పుష్పేభ్యోనమః, దళేభ్యోనమః, కేసరేభ్యోనమః, తన్మధ్యే కర్ణికాయైనమః, తన్మధ్యే దశకళాత్మనే వహ్నిమండలాయనమః వహ్నిమండలాధిపతయే బ్రహ్మణేనమః, తన్మధ్యే ద్వాదశకళాత్మనే సూర్యమండలాయనమః, సూర్యమండలాధిపతయే విష్ణవేనమః, తన్మధ్యే షోడశకళాత్మనే రుద్రాయనమః, షోడశకళాత్మనే చంద్రమండలాధిపతయే సర్వేశ్వరాయనమః, తన్మధ్యే సౌవర్ణమూలపాయనమః,

తన్మధ్యే సహస్రదళ పద్మాయనమః, తన్మధ్యే కల్పవృక్షాయనమః, తన్మూలే నవరత్నఖచిత సింహాసనాయనమః ॥

అథ బ్రహ్మమంటపే బ్రహ్మాణమావాహ్య॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణం రక్తగౌరాఙ్గం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం । అక్షస్రక్కుండికాఽభీతి వరపాణింవిచిన్తయే॥ మంత్రః॥ బ్రహ్మాదేవానాంపదవీః కవీనామృషిర్వి ప్రాణాం మహిషోమృగాణాం॥ శ్యేనోగృధ్రాణాగ్ స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్రమత్యేతిరేభన్ । బ్రహ్మాణంసాంగం...మి॥ శ్లో॥ వాణీ సర్వజగద్ధాత్రీ సర్వవిద్యాప్రదాయిని ॥ జిహ్వాగ్రేవసమేలక్ష్మీ సుస్థిరా కమలాసనే॥ మం॥ ప్రణోదేవీ సరస్వతీ వాజేభిర్వాజినీవతి ధీనామవిత్ర్య వతు॥ సరస్వతీమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

శ్లో॥ గరుత్మద్వాహనారూఢం శంఖచక్రధరంహరిమ్ । పీతాంబరం హృదిధ్యాయేత్సర్వాభీష్టస్యసిద్ధయే॥మం॥ విష్ణోరరాటమసి... విష్ణోర్ధ్రువమసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా॥ విష్ణుంసాంగం...మి॥

అథ శ్రీసత్యనారాయణ ప్రతిమామాదాయ॥శ్లో॥ఆగచ్ఛ దేవ దేవేశ లక్ష్మ్యాసహజనార్దన । ఇమాంమయాకృతాం పూజాంగృహాణ సుర పూజిత॥ మంత్రః॥ఓం నారాయణాయ విద్మహేవాసుదేవాయధీమహి। తన్నోవిష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥ శ్రీసత్యనారాయణ సాంగం...మి॥ శ్లో॥ క్షీరాబ్ధిపుత్రికేదేవి సర్వదేవసుపూజితే । మత్పూజాం గృహాణ దేవేసి సుస్థిరాకమలాసనే॥ మం॥ సక్తుమివతితఉ... వాచి॥ లక్ష్మీమా... యామి॥ శ్లో॥ జ్వాలామాలాపరివృతం వహ్నిమండలమధ్యగం । ధ్యాయేత్షోడశయుతం శక్తిధారిణమీశ్వరమ్॥ మం॥ కద్రుద్రాయప్రచేతసే...హృదే॥ ఇతికేచిత్ ॥ ఓమ్నమశ్శంభవేచ... శివతరాయచ॥ రుద్రంసాంగం ...మి॥ శ్లో॥ గౌరీంసువర్ణవర్ణాభాం స్వర్ణపద్మ సువాసినీమ్ । పాశాఙ్కుశధరాం భూతిధరాంచ శివవల్లభామ్॥ మం॥ గౌరీమిమాయ...వ్యోమన్॥ గౌరీమా...మి॥

శ్లో॥ దేవేశభక్తసులభ సర్వావరణసంయుత । యావత్త్వాం పూజయిష్యామి తావత్త్వంసుస్థిరోభవ॥ ఇతిసంప్రార్థ్య॥ తతఃనవగ్రహారాధనం కుర్యాత్ ॥

శ్లో॥ సూర్యారిష్టేతుసంప్రాప్తే సూర్యపూజాంచకారయేత్ ।
సూర్యధ్యానం ప్రవక్ష్యామి ఆత్మపీడోపశాంతయే॥

౧॥ ఆకృష్ణే నేత్యస్య మంత్రస్య। హిరణ్యస్థూపఋషిః । సవితా దేవతా । త్రిష్టుప్ఛందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత సూర్యగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే సూర్యగ్రహారాధనే వినియోగః॥

శ్లో॥ వేదీమధ్యే లలితకమలే కర్ణికాయాం రథస్థ స్సప్తాశ్వోఽరోఽరుణరుచివపు స్సప్తరజ్జుర్ద్విబాహుః । గో త్రేరమ్యే బహువిధ గుణే కాశ్యపాఖ్యేప్రసూతః । కాళింగాఖ్యేవిషయజనితః ప్రాఙ్ముఖః పద్మహస్తః। పద్మాసనఃపద్మకరోద్విబాహుః పద్మద్యుతి స్సప్తతురంగ వాహః । దివాకరో లోకవపుఃకిరిటీ మయిప్రసాదం విదధాతు దేవః॥ మం॥ ఓం ఆకృష్ణేన రజసా వర్తమానో నివేశ యన్నమృతం మర్త్యంచ హిరణ్యయేనసవితారథేనా దేవోయాతిభువనానిపశ్యన్॥ ఓం భూర్భువస్సువః । సూర్యగ్రహేహాగచ్ఛ। సూర్యగ్రహం । రక్తవర్ణం। రక్తగంధం । రక్తపుష్పం । రక్తమాల్యాంబరధరం । రక్తచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాదిశోభితం । దివ్యరథసమారూఢం। మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం । ప్రాఙ్ముఖం । పద్మాసనస్థం । ద్విభుజం । సప్తాశ్వం । సప్తరజ్జుం । కళింగదేశాధిపతిం । కాశ్యపసగోత్రం । ప్రభవసంవత్సర మాఘశుక్ల సప్తమ్యాం । కృత్తికానక్షత్రేజాతం । సింహరాశ్యధిపతిం । భానువార ప్రయుక్తం । కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్రపరివార సమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే । మధ్యేవర్తులాకారమండలే సూర్యగ్రహమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥ శ్లో॥ జటిలం హేమమారాధ్యం శక్తిస్వస్తికధారిణం । వరదాభయహస్తంచ ధ్యాయేద్వహ్నింజపారుణమ్॥ మం॥ ...అగ్నిందూతంవృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసం । అస్యయజ్ఞస్య సుక్రతుం ॥ సూర్యగ్రహాధి దేవతాం అగ్నిం। సాంగం । సాయుధం । సవాహనం। సశక్తిపత్నీపుత్ర పరివార సమేతం । సూర్యగ్రహస్య దక్షిణతః అగ్నిమావాహయా...మి॥ శ్లో॥ జ్వాలామాలా వృతంరుద్రం వహ్నిమండలమధ్యగం । ధ్యాయేత్కళాదశయుతం శక్తిస్వస్తికధారిణమ్॥మం॥ కద్రుద్రాయప్రచేతసే మీఢుష్ట

నూాయతవ్యసే । వోచేమశంతమగంహృదే। సూర్యగ్రహ ప్రత్యధి దేవతాం సపర్ిం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్ర పరి వారసమేతం సూర్యగ్రహస్యోత్తరతః పద్రమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ చంద్రాదిష్టైతుసంప్రాప్తే చంద్రపూజాంచకారయేత్ ।
చంద్రధ్యానంప్రవక్ష్యామి మనఃపీడోపశాంతయే॥

ఋ॥ ఆప్యాయస్వేత్యస్య మంత్రస్య । గౌతమఋషిః। చంద్రో దేవతా ॥ గాయత్రీచ్ఛందః। యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత చంద్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే చంద్రగ్రహారాధనే వినియోగః॥ శ్లో॥ ఆగ్నేయభాగేసరథోదశాశ్వ శ్చాత్రేయజోయామునదేశజశ్చ । ప్రత్యఙ్ముఖస్థశ్చతురశ్రపీఠే గదాధరాంగోహిమవత్స్వభావః॥ శ్వేతాం బరశ్శ్వేతవపుః కిరీటీ శ్వేతద్యుతిర్దండధరోద్విబాహుః ॥ చంద్రోఽ మృతాత్మావరదఃకిరీటీ శ్రేయాంసిమహ్యంవిదధాతుదేవః॥మం॥ఆప్యా యస్వసమేతుతే విశ్వతస్సోమవృష్ణియం । భవావాజస్య సంగథే॥ ఓంభూర్భువస్సువః ॥ చంద్రగ్రహేహాగచ్ఛ । చంద్రగ్రహం శ్వేత వర్ణం శ్వేతగంధం శ్వేతపుష్పం శ్వేతమాల్యాంబరధరం శ్వేతచ్ఛత్ర ధ్వజరథ పతాకాదిశోభితం దివ్యరథసమారూఢం మేరుం ప్రదక్షిణీ కుర్వాణం దశాశ్వరథవాహనం ప్రత్యఙ్ముఖం ద్విభుజం । దండధరం। యామునదేశాధిపతిం। ఆత్రేయసగోత్రం। సౌమ్యసంవత్సరే । కార్తీక మాసే శుక్లపక్షే దశమ్యాం । ఉత్తరాభాద్రానక్షత్రేజాతం । కర్కా టకరాశ్యధిపతిం । ఇందువాసర ప్రయుక్తం । కిరీటినం । సుఖాసీనం। పుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే । సూర్య గ్రహస్యాఽగ్నేయదిగ్భాగే । సమచతురశ్రమండలే । చంద్రగ్రహ మావాహయా : మి॥ శ్లో॥ ధవళంమకరారూఢం పాశపాణిం ప్రచేత నం । శాంతాయుధం సుశాంతంచ చింతయేద్ధ్యానగోచరమ్॥మం॥ ఓం అప్సుమేసోమోఅబ్రవీదంతర్విశ్వానిభేషజా । అగ్నించ విశ్వశంభువ మాపశ్చ విశ్వభేషజీః॥ చంద్రగ్రహాధిదేవతా అపః సాంగాః సాయు ధాః సవాహనాః సశక్తి పుత్రపరివారసమేతాః॥ చంద్రగ్రహస్య దక్షి ణతః అపః ఆవాహయామి స్థాపయా...మి॥ శ్లో॥ గౌరీంసువర్ణ వర్ణా

భాం స్వర్ణపద్మసువాసినీం । పాశాంకుశధరాం భూతిధరాం ధ్యాయామి వల్లభామ్॥ మం॥ గౌరీమిమాయ సలిలానితక్షత్యేకపదీ ద్విపదీసా చతుష్పదీ । అష్టాపదీ నవపదీ బభూవుషీ సహస్రాక్షరా పరమేవ్యోమన్॥ చంద్రగ్రహప్రత్యధి దేవతాం। గౌరీం। సాంగాం। సాయుధాం। సవాహనాం । సశక్తి పుత్రపరివారసమేతాం । చంద్రగ్రహస్యోత్తరతః। గౌరీమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ కుజారిష్టేతుసంప్రాప్తే కుజపూజాంచకారయేత్ ।
కుజధ్యానంప్రవక్ష్యామి రోగపీడోపశాంతయే॥

3॥ అగ్నిర్మూర్ధేత్యస్య మంత్రస్య। విరూపఋషిః । అంగారకగ్రహోదేవతా । త్రిష్టుప్ఛందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహితాంగారక గ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే అంగారక గ్రహారాధనే వినియోగః॥ శ్లో॥ యామ్యేగదాశక్తిధరశ్చ శూలీవరప్రదో యామ్యముఖోఽతిరిక్తః । కుజస్త్వవంతీవిషయస్త్రికోణస్తస్మిన్ భరద్వాజకులేప్రసూతః । రక్తాంబరో రక్తవపుఃకిరీటీ చతుర్భుజో మేషగమోగదాభృత్। ధరాసుతశ్శక్తిధరశ్చశూలీ సదామమస్యాద్వరదఃప్రశాంతః॥ ఓం అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యాఅయం । అపాగ్ంరేతాగ్ంసి జిన్వతి । ఓం భూః...వః । అంగారకగ్రహే హాగచ్ఛ। అంగారకగ్రహం। రక్తవర్ణం। రక్తగంధం । రక్తపుష్పం । రక్తమాల్యాంబరధరం । రక్తచ్ఛత్రధ్వజ రథపతాకాదిశోభితం । దివ్యరథసమారూఢం । మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం । మేషవాహనం । దక్షిణాభిముఖం । చతుర్భుజం । గదాశూల శక్తిధరం । అవంతిదేశాధిపతిం। భారద్వాజసగోత్రం రాక్షసనామసంవత్సరే ఆషాఢమాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం మృగశీర్షానక్షత్రేజాతం । మేషవృశ్చిక రాశ్యధిపతిం। భౌమవాసరప్రయుక్తం। కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్ర పరివార సమేతం । గ్రహమండలె ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య దక్షిణదిగ్భాగే త్రికోణాకారమండలే అంగారకగ్రహ మావాహయామి స్థాపయా...మి॥ శ్లో॥ చిత్రవర్ణాంధరాంసౌమ్యా సర్వసస్యాలయాం శుభాం । చింతయేద్భక్తిమాసక్త బలయుక్తకరాంబుజామ్ ॥ మం ॥

ఓమ్॥ స్యోనాపృథివీ భవానృక్షరా నివేశనీయచ్ఛాన శ్శర్మసప్రథాః। అంగారకగ్రహాధిదేవతాం పృథివీం సాంగాం సాయుధాం సవాహనాం సశక్తిపుత్రి పరివారసమేతాం అంగారకగ్రహస్య దక్షిణతః। పృథివీమా...మి॥ శ్లో॥ శుద్ధస్ఫటికసంకాంశం సహస్రాదిత్యవర్చనం । నీలజీమూతసంకాంశం నీలాంజనసమప్రభమ్॥ మం॥ క్షేత్రస్య పతినావయగ్ంహితేనేవ జయామసి । గామశ్వం పోషయిత్వాసనో మృడాతీదృశే। అంగారకగ్రహ ప్రత్యధిదేవతాం క్షేత్రపాలకం సాంగం। సాయుధం। సవాహనం। సశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతం। అంగారకగ్రహస్యోత్తరతః । క్షేత్రపాలక మావాహయామి స్థాపయా...మి॥

శ్లో॥ బుధాగ్రిష్టేతుసంప్రాప్తే బుధపూజాంచకారయేత్ ।
బుధధ్యానంప్రవక్ష్యామి బుద్ధి పీడోపశాంతయే॥

౪. ఉద్బుధ్యస్వేత్యస్య మంత్రస్య నారాయణఋషిః । బుధగ్రహోదేవతా, త్రిష్టుప్ఛందః। యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత బుధగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే బుధగ్రహారాధనే వినియోగః॥

శ్లో॥ ఉదఙ్ముఖోమాగధజోహరిస్థ శ్చాత్రేయగోత్ర శ్శరమండలస్థః। సఖడ్గచర్మోరుగదాధరోఙ్ఞ స్త్వీశానభాగే వరదస్సుపీతః॥ పీతాంబరః । పీతవపుఃకిరీటీ చతుర్భుజో దండధరశ్చసౌమ్యః । చర్మాసిధృక్సోమసుతస్సుమేరు స్సింహాధిరూఢో వరదోబుధశ్చ॥ ఓ ॥ ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తెసగ్ం సృజేథామయంచ । పునః కృణ్వగ్గ్స్త్వా పితరంయువాన మన్వాతాగ్ంసీ త్వయితంతుమేతం॥ ఓం భూ...వః । బుధగ్రహేహాగచ్ఛ । బుధగ్రహం । పీతవర్ణం। పీతగంధం। పీతపుష్పం । పీతమాల్యాంబరధరం పీతచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాదిశోభితం ధివ్యరథసమారూఢం మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం । సింహవాహనం। ఉదఙ్ముఖం। మగధదేశాధిపతిం। చతుర్భుజం। ఖడ్గచర్మాంబరధరం । ఆత్రేయసగోత్రం । ఆంగీరసనామ సంవత్సరే మార్గశీర్షమాసే శుక్లపక్షే సప్తమ్యాం పూర్వాభాద్రానక్షత్రేజాతం । కన్యామిథునరాశ్యధిపతిం । సౌమ్యవాసరప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనం । పత్నీపుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్య

గ్రహస్య ఈశాన్యదిగ్భాగే బాణాకారమండలే బుధగ్రహమావాహ యామి స్థాపయామి...మి॥ శ్లో॥ మహావిష్ణుం శంఖపద్మసుదర్శనగదా ధరం। ధ్యాయేహం నీలగౌరాంగం పద్మస్థకమలాపతిమ్॥ మం॥ ఓం ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం। సమూఢమస్యపాగ్ంసురే। బుధగ్రహాధిదేవతం విష్ణుంసాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీ పుత్రపరివారసమేతం బుధగ్రహస్య దక్షిణతః విష్ణుమావాహయామి... మి॥ శ్లో॥ పీతపద్మాసనాసీనం చతుర్బాహుంకిరీటినం। చింతయేశంఖ చక్రాభ్యాం గదాధారిణమచ్యుతమ్॥ మం॥ సహస్రశీర్షా...ద్దశాంగు లం॥ బుధగ్రహప్రత్యధిదైవతం నారాయణం సాంగం సాయుధంసవా హనం సశక్తిపత్నీపుత్రపరివారసమేతం బుధగ్రహస్యోత్తరతః నారా యణ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ గుర్వారిష్టేతుసంప్రాప్తే గురుపూజాంచకారయేత్ ।
గురుధ్యానంప్రవక్ష్యామి పుత్రపీడోపశాంతయే॥

అ॥ బృహస్పతే అతియదర్యేత్యస్య మంత్రస్య। గృత్సమద ఋషిః॥ బృహస్పతిగ్రహోదేవతా। త్రిష్టుప్ఛందః। యజమానస్యాధి దేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత బృహస్పతిగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే బృహ స్పతిగ్రహారాధనే వినియోగః॥ శ్లో॥ సౌమ్యేసుదీర్ఘే చతురశ్రపీఠే రథేఙ్గిరాః పూర్వముఖస్వభావః। దండాక్షమాలా జలపాత్రధారీ సింధ్వాఖ్యదేశే వరదస్సురేశః। కనకాంబరః కనకవపుఃకిరీటీ చతు ర్భుజో దేవగురుఃప్రశాంతః। దీర్ఘాసిదండంచ కమండలుంచ। తథా క్షసూత్రాద్వరదోస్తుమహ్యాం॥ ఓం బృహస్పతే అతియదర్యో అర్హా ద్ద్యుమద్విభాతిక్రతుమజ్జనేషు। యద్దీదయచ్ఛవసర్తప్రజా తతదస్మా సుద్రవిణం ధేహిచిత్రం॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ బృహస్పతిగ్రహేహాగ చ్ఛ। బృహస్పతిగ్రహం, కనకవర్ణం, కనకగంధం, కనకపుష్పం, కనకమాల్యాంబరధరం, కనకఛ్ఛత్ర ధ్వజరథపతాకాదిశోభితం, దివ్య రథసమారూఢం, మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం, పూర్వాభిముఖం, పద్మా సనస్థం। చతుర్భుజం। దండాక్షమాలాధారిణం। సింధుద్వీపదేశాధి పతిం ఆంగీరసగోత్రం। ధాతృసంవత్సర వైశాఖమాసే కృష్ణపక్షే

చతుర్దశ్యాం భరణీనక్షత్రే జాతం । ధనుర్మీనరాశ్యధిపతిం గురువార ప్రయుక్తం । కిరీటినం సుఖాసీనం । పత్నీపుత్రపరివారసమేతం గ్రహ మండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్య గ్రహస్యోత్తరదిగ్భాగే దీర్ఘ చతురశ్రమండలే బృహస్పతిగ్రహమా...మి॥ శ్లో॥ బ్రహ్మణాంరక్త గాత్రాంగం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం । అక్షసృక్కుండికాభీతి వర పాణింవిచింతయే॥ మం॥ ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమత స్సురుచోవేనఆవః । సబుధ్నియా ఉపమా అస్యవిష్ఠాస్సతశ్చయోని మసతశ్చవివః॥ బృహస్పతిగ్రహాధిదైవతం బ్రహ్మాణం సాంగం సాయు ధం సవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్ర పరివారసమేతం బృహస్పతిగ్రహస్య దక్షిణతః బ్రహ్మాణమావాహయామి స్థాపయా...మి॥ శ్లో॥ ఇంద్ర మైరావతారూఢం వజ్రాయుధధరంప్రభుం । పూర్వదిక్పాలకం దేవం సర్వదేవనమస్కృతమ్॥ మం॥ ఇంద్రంవోవిశ్వత స్పరిహవామహేజనే భ్యః । అస్మాకమస్తుకేవలః॥ బృహస్పతిగ్రహప్రత్యధిదైవతం ఇంద్రం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్ర పరివారసమేతం బృహ స్పతి గ్రహస్యోత్తరతః ఇంద్రమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ శుక్రారిష్టేతుసంప్రాప్తే శుక్రపూజాంచకారయేత్ ।
శుక్రధ్యానంప్రవక్ష్యామి పత్నీపీడోపశాంతయే॥

ఋ॥ శుక్రంతే అన్యదిత్యస్య మంత్రస్య । భరద్వాజఋషిః । శుక్రగ్రహోదేవతా, త్రిష్టుప్ఛందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి దేవతాసహిత శుక్రగ్రహ ప్రసాదసిధ్యర్థే శుక్రగ్రహారాధనే విని యోగః॥ శ్లో॥ ప్రాచ్యాంభృగుర్భోజకటి ప్రదేశేసభార్గవః పూర్వ ముఖస్వభావః॥ సపంచకోణేశరథాధిరూఢో దండాక్షమాలా వరదోం బుపాత్రః ॥ శ్వేతాంబరశ్శ్వేతవపుః కిరీటీచతుర్భుజో దైత్యగురుః ప్రశాంతః। దధాసిదండండ కమండలుంచ తథాక్షసూత్రాద్వరదోఽ స్తుమహ్యమ్॥ మం॥ ఓం శుక్రంతే అన్యద్యజతంతే అన్యద్విషురూపే అహనీద్యౌరివాసి। విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావో భద్రాతేపూష న్నిహరాతిరస్తు॥ ఓంభూర్భువస్సువః॥ శుక్రగ్రహేహాగచ్ఛ । శుక్రగ్ర హం। శ్వేతవర్ణం। శ్వేతగంధం। శ్వేతపుష్పం। శ్వేతమాల్యాంబరధరం।

శ్వేతచ్ఛత్ర ధ్వజరథపతాకాదిశోభితం। దివ్యరథసమారూఢం। మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం। పూర్వాభిముఖం । పద్మాసనస్థం । చతుర్భుజం। దండాక్షమాలాజటావల్కలధారిణం। కాంభోజదేశాధిపతిం। భార్గవస గోత్రం । పార్థివసంవత్సరే శ్రావణమాసే శుక్లపక్షే ద్వాదశ్యాం జేష్ఠానక్షత్రేజాతం తులావృషభరాశ్యధిపతిం భృగువారప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనం । పుత్రమిత్రపరివారసమేతం । గ్రహమండలే । ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే। సూర్యగ్రహస్య ప్రాగ్భాగే పంచకోణాకార మండలే। శుక్రగ్రహమావాహయా...మి॥ శ్లో॥ సింహాసనస్థాంద్విభుజాం స్వర్ణాభాంచసుసుందరీం। శిలాసనాంశచీంధ్యాయే రక్తాంబుజకరాంబుజామ్॥ మం॥ ఓంఇంద్రాణీ మాసునారిషుసుపత్నీ మహమద్రశవం। నహ్యస్యాఅపరంచన జరసామరతేవతిః । శుక్రగ్రహాధిదేవతా మింద్రాణీం। సాంగాం। సాయుధాం। సహవాహనాం। సశక్తిపుత్రపరివార సమేతాం। శుక్రగ్రహస్య దక్షిణతః ఇంద్రాణీమావాహయామి స్థాపయామి... మి॥ శ్లో॥ ఇంద్రంసితం చతుర్బాహుం సహస్రనయనోజ్జ్వలం । వజ్రాంకుశాదిసంయుక్తపాణింధ్యాయేత్సురైసంయుతమ్॥మం॥ ఇంద్రమరుత్వంత ఇహపాహిసోమం యథాశార్యాతే అపిబసుతస్య । తవప్రణీతీ తవశూరశర్మన్నా వివాసంతికవయస్సుయజ్ఞాః ॥ శుక్రగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం ఇంద్రమరుత్వంతం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్ర పరివారసమేతం శుక్రగ్రహస్యోత్తరతః ఇంద్రమరుత్వంత మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥ Ry 1925 2.4.4 S2.1

LAK

శ్లో॥ శన్యరిష్టేతుసంప్రాప్తే శనిపూజాంచకారయేత్ ।
శనిధ్యానంప్రవక్ష్యామి ప్రాణిపీడోపశాంతయే॥

2॥ శమగ్నిరగ్నిభిరిత్యస్యమంత్రస్య । ఇళిమిళిఋషిః। శనైశ్చర గ్రహోదేవతా। ఉష్ణిక్ఛందః। యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శనైశ్చరగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే శనైశ్చరగ్రహారాధనే వినియోగః॥ శ్లో॥ చాపాసనోగృధ్రరథస్సునీలః ప్రత్యఙ్ముఖఃకాశ్యపజః ప్రతీచ్యాం। సశూలచాపేషువరప్రదశ్చ సౌరాష్ట్రదేశేప్రభవశ్చశౌరీ నీల ద్యుతిర్నీలవపుఃకిరీటీ గృధ్రస్థితశ్చాపకరోధనుష్మాన్ । చతుర్భుజస్సూ

ర్యసుతః ప్రశాంత స్సచాస్తుమహ్యాం వరమందగామీ॥ మం॥ శమ
గ్నిరగ్నిభిస్కరచ్ఛన్న స్తపతుసూర్యః శంవాతో వాత్వరపా అప్రశిధః॥
ఓంభూర్భువస్సువః॥ శనైశ్చరగ్రహేహాగచ్ఛ। శనైశ్చరగ్రహం। నీల
వర్ణం। నీలగంధం।నీలపుష్పం నీలమాల్యాంబరధరం। నీలచ్ఛత్రధ్వజ
రథ పతాకాదిశోభితం। దివ్యరథసమారూఢం। మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వా
ణం। చాపాసనస్థం। ప్రత్యఙ్ముఖం।గృధ్రరథం। చతుర్భుజం।శూలాయుధ
ధరం। సౌరాష్ట్రదేశాధిపతిం। కాశ్యపసగోత్రం విశ్వామిత్రఋషిం
ప్రమోదూతసంవత్సర పుష్యమాసే కృష్ణపక్షే అష్టమ్యాం స్వాతీనక్ష
త్రేజాతం మకరకుంభం రాశ్యధిపతిం। మందవారప్రయుక్తం కిరీటినం
సుఖాసీనం పత్నీపుత్రపరివారసమేతం। గ్రహమండలే। ప్రవిష్టమస్మిన్న
ధికరణే। సూర్యగ్రహస్యపశ్చిమదిగ్భాగే।ధనురాకారమండలే శనైశ్చర
గ్రహమా...మి॥ శ్లో॥ దండపాణింయమందేవం మహిషోత్తమ వాహ
నం। యమునాభ్రాతరంప్రీత్యా యమమావాహయామ్యహమ్॥ మం॥
యమాయసోమగ్ం సునుతయమాయజుహుతాహవిః యమగ్ంహ య
జ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరంకృతః। శనైశ్చరగ్రహాధి దైవతం॥
యమం। సాంగం। సాయుధం। సవాహనం సశక్తిపత్నీ।పుత్రపరివారసమే
త। శనైశ్చరగ్రహస్య। దక్షిణతః। యమమావాహ...మి॥ శ్లో॥ విరిం
చింవాక్పతింశ్వేతం పంకజాసనమచ్యుతం। అక్షసూత్రకమండలుకాభీతి వర
పాణింవిచింతయే॥ మం॥ ప్రజాపతేనత్వదేతాన్యన్యో విశ్వాజాతాని
పరితాబభూవ యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు। వయగ్ంస్యామ
పతయోరయీణామ్॥ శనైశ్చరగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం ప్రజాపతిం
సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తిపత్నీపుత్ర పరివార సమేతం
శనైశ్చర గ్రహస్యోత్తరతః। ప్రజాపతి మావాహయామి స్థాప
యామి పూజయామి॥

శ్లో॥ రాహ్వరిష్టేతుసంప్రాప్తే రాహుపూజాంచకారయేత్॥
రాహుధ్యానం ప్రవక్ష్యామి చక్షుఃపీడోపశాంతయే॥

ఋ॥ కయానశ్చిత్రేతస్య మంత్రస్య వామదేవఋషిః। రాహు
గ్రహోదేవతా। గాయత్రీఛందః। యజమానస్యా...సహిత రాహు

గ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే రాహుగ్రహారాధనే వినియోగః॥ శ్లో॥ పైఠీ నసోబర్బరదేశజాత శ్శూర్పాసనస్సింహగతస్స్వభావః॥ యామ్యాసనో నైరృతిదిక్కరాళో వరప్రదశ్శూల సచర్మఖడ్గః। నీలాంబరో నీలవపుః కిరీటీ కరాళవక్త్రః కరవాలశూలీ ॥ చతుర్భుజశ్చర్మ రథశ్చరాహు స్సింహాధిరూఢో వరదోఽస్తుమహ్యామ్॥ మం॥ ఓం కయానశ్చిత్ర ఆభు వదూతీ సదావృధస్సఖా। కయాశచిష్టయావృతా ॥ ఓం భూర్భువస్సు వః॥ రాహుగ్రహాహాగచ్ఛ। రాహుగ్రహం। నీలవర్ణం। నీలగంధం। నీలపుష్పం। నీలమాల్యాంబరధరం। నీలచ్ఛత్ర। ధ్వజరథపతాకాదిశోభి తం। దివ్యరథ సమారూఢం। మేరుమ ప్రదక్షిణీకుర్వాణం। సింహాసనం। నైఋతిముఖం శూర్పాసనస్థం। చతుర్భుజం కరాళవక్త్రం। ఖడ్గచర్మ పగికరం। పైఠీనసగోత్రం। బర్బరదేశాధిపతిం। రాక్షస సంవత్సర భాద్రపదమాసే కృష్ణపక్షే। చతుర్దశ్యాం హస్తానక్షత్రేజాతం। భాను వారే। సింహారాశిప్రయుక్తం। కిరీటినం సుఖాసీనం। పుత్రపరివారసమే తం గ్రహమండలే। ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య నైఋతి దిగ్భాగే శూర్పాకారమండలే రాహుగ్రహ మావాహయామి స్థాప యా...మి॥ శ్లో॥ నీలోత్పలదళశ్యామాం దీర్ఘశృంగోప శోభితాం। మూర్ధజంపాశదండంచ దధానాం సర్వమంగళామ్॥ ఓంఆయంగౌః పృ చ్ఛిన్రక్రమీదసనన్మాతరంపునః।పితరంచప్రియంధ్సువః॥ రాహుగ్రహాధి దేవతాంగాం సాంగాం సాయుధాం సవాహనాంసశక్తి పుత్రపరివార సమేతాం రాహుగ్రహస్య దక్షిణతః గామావాహయామి స్థాపయా ...మి॥ శ్లో॥ కిరీటినంద్విబాహుంచ ఖడ్గచర్మగదాధరం।కరాళవదనం భీమం దీర్ఘపుచ్ఛం మహాబలమ్॥మం॥ ఓంనమోఅస్తుసర్పేభ్యోయేకేచ పృథివీమను యేఅంతరిక్షే యేదివితేభ్య స్సర్పేభ్యోనమః ॥ రాహు గ్రహప్రత్యధిదైవతం సర్పాం సాంగాం... రాహుగ్రహస్యోత్తరతః సర్పానావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ కేత్వరిష్టేతుసంప్రాప్తే కేతుపూజాంచకారయేత్ ।
కేతుధ్యానంప్రవక్ష్యామి జ్ఞానపీడోపశాంతయే॥

౯॥ కేతుం కృణ్వన్నిత్యస్య మంత్రస్య । మధుచ్ఛందఋషిః

కేతుగణో దేవతా। గాయత్రీచ్ఛదః। యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధి దేవతాసహిత కేతుగణప్రసాదసిద్ధ్యర్థే కేతుగణారాధనేవినియోగః॥ శ్లో॥ ధ్వజాసనో జైమినిగోత్రజోఽంతర్వేదేషుదేశేషు విచిత్రవర్ణః। యామ్యాసనోవాయుదిశి ప్రఖడ్గశ్చర్మాశిభిశ్చాష్ట సుతశ్చకేతుః॥ ధూమోద్విబాహు ర్వరదోగదా భృద్గృధ్రాసనస్థో వికృతాననశ్చ। కిరీటకేయూర విభూషితాంగ స్సచాస్తుమే కేతుగణః ప్రశాంతః॥ మం॥ ఓం కేతుంకృణ్వన్న కేతవే పేశోమర్యాఅపేశసే। సముషద్భిరజాయథాః॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ కేతుగణేహాగచ్ఛ। కేతుగణ। చిత్రవర్ణం చిత్రగంధం। చిత్రపుష్పం। చిత్రమాల్యాంబరధరం। చిత్రచ్ఛత్రధ్వజరథ పతాకాదిశోభితం। దివ్యరథ సమారూఢం। మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం। ధ్వజాసనస్థం దక్షిణాభిముఖం। అంతర్వేది దేశాధిపతిం। ద్విబాహుం। గదాధరం। జైమినిగోత్రం రాక్షసనంవత్సరే చైత్రమాసే కృష్ణపక్షే। చతుర్దశ్యాం రేవతీనక్షత్రజాతం ఇందువారే కర్కటకరాశి ప్రయుక్తం। సింహాసనాసీనం। గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే। సూర్యగ్రహస్య। వాయువ్యదిగ్భాగే। ధ్వజాకార మండలే। కేతుగణ మావాహయా......మి॥ శ్లో॥ చిత్రగుప్తంమహాప్రాజ్ఞం వేత్రధారిణమవ్యయం। రక్తవర్ణాంబరధరం సర్వపాపహారంవిభుమ్॥ మం॥ ఓం సచిత్రచిత్రం చితయంతమస్మే చిత్రక్షత్రం చిత్రతమంవయోధాం చంద్రం రయిం పురువీరం బృహంతం చంద్రచంద్రాభిర్గృణతేదువస్వ॥ కేతుగణాధిదేవతం చిత్రగుప్తం సాంగం ...సమేతం కేతుగణస్య దక్షిణతః చిత్రగుప్తమావాహయామి స్థాపయా...మి॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణం రక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం। అక్షసక్కుండికాభీతి వరపాణిం విచింతయే॥ మం॥ ఓం బ్రహ్మాదేవానాం పదవీః కవీనామృషిర్విప్రాణాం మహిషోమృగాణాం। శ్యేనోగృధ్రాణాగ్ స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమఃపవిత్రమత్యేతిరేభన్॥ కేతుగణ ప్రత్యధిదైవతం బ్రహ్మాణం సాంగం...సమేతం। కేతుగణస్యోత్తరతః। బ్రహ్మాణమావాహయా...మి॥

—♦ అష్టదిక్పాలక పూజా. ♦—

అథ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకానావాహ్య॥ శ్లో॥ ఇంద్రోఽమరావతీనాథః శచీదేవ్యాస్తునాయకః। వజ్రాయుధశ్చ। ప్రాచీశః తస్యచైరావతోగజః। మం॥ ఓం ఇంద్రంవోవిశ్వతస్పరి... కేవలః। ఇంద్రం లోకపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

శ్లో॥ అగ్నిస్తేజోవతీవాసీ స్వాహాదేవ్యాఃప్రియపతిః। మేషారూఢశ్శక్తిధరః దిశ్యాగ్నేయ్యాం ప్రతిష్ఠితః॥మం॥ ఓం అగ్నిందూతం వృణీమహే... సుక్రతుమ్॥ అగ్నింలోకపాలక మావాహ...యామి॥

శ్లో॥ యమస్సంయమనీనాథః శ్యామలాయా మనఃప్రియః దండభృన్మహిషారూఢో దక్షిణస్యాందిశిస్థితః॥ మం॥ ఓం యమాయ సోమగ్ం సునుత... అరంకృతః॥ యమంలోకపాలకమావాహ...యామి॥

శ్లో॥ కృష్ణాంగనాపురంయస్య దీర్ఘాభార్యానరోవాయః। శస్త్రకుంతోనిర్‌ృతిశ్చ నైఋత్యాందిశిసంస్థితః॥ మం॥ ఓం మోషణః పరా...కృష్ణయాసహా॥ నిర్‌ృతిం లోకపాలకమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ పురీశ్రద్ధావతియస్య ప్రియభార్యాచకాళికా। నక్రవాహః పాశధరో వరుణఃపశ్చిమేశః॥ మం॥ ఓం ఇమంమే వరుణ...చకే। వరుణం లోకపాలక మావాహయా...మి॥

శ్లో॥ వాయుర్గంధవతీనాథః కించతస్యాంజనాప్రియా। సారంగవాహోధ్వజభృత్ వాయవ్యాందిశివర్తతే॥ మం॥ ఓం తవవాయువృ...వృణీమహే॥ వాయుం లోకపాలకమావాహ...యామి॥

శ్లో॥ కుబేరశ్చాలకాయాస్తు చిత్రరేఖాప్రియాంగనా। హయోవాహఃఖడ్గధరః ఉదీచ్యాందిశివర్తతే॥ మం॥ ఓం సోమోధేనుగ్ం... తస్మై॥ కుబేరం లోకపాలకమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ యశోవతీశ ఈశానః పార్వతీపరమేశ్వరః। ఈశాన్యాం దిశిసంభాతి వృషారూఢ స్త్రిశూలభృత్॥ మం॥ ఓం తమీశానం జగత...స్వస్తయే॥ ఈశానం లోకపాలకమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ ఉత్తుంగవృషభారూఢం పద్మపత్రాయతేక్షణం। క్షేత్రి

పాలమహంవందే సర్వారిష్టస్యశాంతయే॥ మం॥ ఓం క్షేత్రస్యపతినావ యగ్ం...దృశే॥ క్షేత్రపాలకమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ ఆనమ్రజనసందోహ భీతివ్రాతవినాశనం । అభయంకర మీడేఽహం సతతంసౌఖ్యదాయినమ్॥ మం॥ ఓం యతఇంద్రభయా మహే తతోనోఅభయంకృధి... మఘవంఛగ్ధితవతన్న ఊతయేవిద్విషో విమృధోజహి॥ అభయంకర మావాహయా...మి॥

శ్లో॥ ఊర్ధ్వస్థితంమహాకాయం అంతరిక్షే మరుత్పథె । పూజయే ద్భక్తియుక్తంచ మనోగతవిధాయినమ్॥ మం॥ ఓం ఊర్ధ్వఊషణ ఊతయే...మహే॥ ఊర్ధ్వపురుషమావాహయామి స్థాప...మి॥

శ్లో॥ చిత్రవర్ణాంధరాం సౌమ్యాంసర్వసస్యాలయాం శుభాం। చింతయేద్భక్తిమాన్ భక్త బలయుక్తకరాంబుజామ్॥ మం॥ ఓం స్యోనా పృథివీభవా...థా॥ పృథివీమావాహయా...మి॥

శ్లో॥ మానదండంకరాబ్జేన వహంతంభూమిశోధకం । వందేఽహం వాస్తుపురుషం శయానంశయనేశుభే॥ మం॥ ఓం వాస్తోష్పతే ప్రతిజా...చతుష్పదే॥ వాస్తుపురుషమా...మి॥ అచ్యుతమా...మి॥ అనంతమా...మి॥ గోవిందమావా...మి॥ అసునీతే పునః... ముప హ్వాయతే స్థిరోభవ...స్థిరాసనంకురు॥

—♦ అథ షోడశోపచార పూజాక్రమః. ♦—

పునః ఆచమ్య॥ ఏవంగుణ...ర్థం పురుషసూక్త విధానేన కల్పోక్త ప్రకారేణ యావచ్ఛక్తి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే॥

తదఙ్గకలశారాధనంకరిష్యే॥శ్లో॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుః కంఠేరుద్ర స్సమాశ్రితః । మూలేతత్రస్థితో బ్రహ్మమధ్యే మాతృగణాస్స్మృతాః॥ కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే...కలశాంబు సమాశ్రితాః ॥ మం॥ ఓం ఆకల శేషుధావతి పవిత్రేపరిషిచ్యతే...రాపఠమ్॥ శ్లో॥ గంగేచయమునే కృష్ణే గోదావరి సరస్వతి । నర్మదేసింధుకావేర్యా జలేస్మింత్సన్నిధింకురు॥ కలశోదకేన పూజాద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య ॥ దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య॥

అథ ప్రాణప్రతిష్ఠా...అస్యశ్రీ సత్యనారాయణ ప్రాణప్రతిష్ఠాపన మహామంత్రస్య బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరాఋషయః । ఋగ్యజుస్సామాఽథర్వణాని ఛందాంసి । పరబ్రహ్మ ప్రాణశక్తిర్దేవతా । ఆం బీజమ్। హ్రీం శక్తిః। క్రోం కీలకమ్ । శ్రీసత్యనారాయణ ప్రాణప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥

అం, కం, ఖం, గం, ఘం, ఙం, పృథివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశాత్మనే, అంగుష్ఠాభ్యాంనమః॥ ఇం, చం, ఛం, జం, ఝం, ఞం, శబ్దస్పర్శరూప రసగంధాత్మనే, తర్జనీభ్యాంనమః॥ ఉం, టం, ఠం, డం, ఢం, ణమ్, వాక్పాణిపాదపాయూపస్థానాత్మనే, మధ్యమాభ్యాంనమః॥ ఏం, తం, థం, దం, ధం, నం, త్వక్చక్షుశ్శ్రోత్రజిహ్వా ఘ్రాణాత్మనే అనామికాభ్యాంనమః॥ ఓం పం, ఫం, బం, భం, మమ్, మనోబుద్ధి చిత్తాఽహంకారాత్మనే, కనిష్ఠికాభ్యాంనమః ॥ అం, హం, సం, క్షం, ళమ్, వచనాదానగమన విసర్గానందాత్మనే, కరతలకర పృష్ఠాభ్యాం నమః॥ అం, కం, ఖం, గం, ఘం, ఙమ్, పృథివ్యాపస్తేజోవాయువాకాశాత్మనే, హృదయాయనమః॥ ఇం, చం, ఛం, జం, ఝం, ఞమ్, శబ్దస్పర్శరూపరస గంధాత్మనే, శిరసేస్వాహా । ఉం, టం, ఠం, డం, ఢం, ణమ్, వాక్పాణిపాదపాయూప స్థానాత్మనే శిఖాయైవషట్॥ ఏం, తం. థం, దం, ధం, నమ్, త్వక్చక్షుశ్శ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణాత్మనే కవచాయహుమ్ ॥ ఓం పం, ఫం, బం, భం, మం, మనోబుద్ధిచిత్తాఽహంకారాత్మనే, నేత్రత్రయాయవౌషట్ ॥ అం, హం, సం, క్షం, ళమ్, వచనాదానగమన విసర్గానందాత్మనే, అస్త్రాయఫట్ ॥ ఓం భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ సత్యనారాయణప్రాణా ఇహప్రాణాః ॥ ఓం ఆం హ్రీం క్రోం॥ యరలవశసహాళమ్॥ సర్వేంద్రియాణి వాఙ్మనశ్చక్షుశ్శ్రోత్రజిహ్వాఘ్రాణరేతో బుద్ధ్యాదీని సుఖంచిరంతిష్ఠంతుస్వాహా॥

ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ శాంతాకారం భుజగశయనం పద్మనాభంసురేశం । విశ్వాకారం గగనసదృశం మేఘవర్ణం శుభాంగమ్ । లక్ష్మీకాంతం కమలనయనం యోగిహృద్ధ్యానగమ్యం । వందేవిష్ణుం భవభయహరం సర్వలోకైకనాథమ్॥ శ్లో॥ ధ్యాయేత్సత్యం గుణాతీతం

గుణత్రియసమన్వితం । లోకనాథం త్రిలోకేశం కౌస్తుభాభరణం హరిమ్ । నీలవర్ణం పీతవస్త్రం శ్రీవత్సపదభూషితం । గోవిందం గోకులానందం బ్రహ్మాద్యైరపిపూజితమ్ ॥ సాంగసపరివారసమేత శ్రీసత్యనారాయణ స్వామినేనమః॥ ధ్యానం సమర్పయామి॥

అథ పురుషసూక్త విధానమ్.

సహస్రశీర్షేత్యావాహనమ్॥ మం॥ సహస్రశీర్షా పురుషః ... గులమ్॥ శ్లో॥ జ్యోతిశ్శాంతం సర్వలోకాంతరస్థం॥ ఓంకారాఖ్యంయోగిహృద్ధ్యానగమ్యం । సాంగంశక్తిం సాయుధం భక్తిసేవ్యం సర్వాకారం విష్ణుమావాహయామి॥ ... ఆవాహనం ... మి॥

పురుషఏవేదేత్యాసనమ్॥ మం పురుషఏవేదగ్ం సర్వ...యదన్నేనాతిరోహతి॥ శ్లో॥ కల్పద్రుమూలే మణివేదిమధ్యే సింహాసనం స్వర్ణమయంసురత్నం । విచిత్రవస్త్రావృత మచ్యుతప్రభో గృహాణ లక్ష్మీధరణీసమన్విత శ్లో॥ సింహాసనంమహద్దివ్యం హేమరత్నసమన్వితం। మయాసివేదితంతుభ్యం గృహాణజగతఃప్రభో॥ ... సింహాసనం ... మి॥

ఏతావానస్యేతిపాద్యమ్॥ మం॥ ఏతావానస్యమహిమా ... త్రిపాదస్యామతందివి॥ శ్లో॥ శ్రీకృష్ణస్సర్వదేవానా మధికస్సర్వకామదః। మయానివేదితంతుభ్యం సంగృహాణసుపాద్యకం॥ శ్లో॥ నారాయణనమస్తేఽస్తు నరకార్ణవతారక । పాద్యంగృహాణదేవేశ మమసౌఖ్యం వివర్థయ॥ ... పాద్యం ... మి॥

త్రిపాదూర్ధ్వ ఇత్యర్ఘ్యమ్॥ త్రిపాదూర్ధ్వఉదైత్పురుషః ... సాశనానశనేఅభి॥శ్లో॥ గంగాజలంసమానీతం సువర్ణకలశేస్థితం॥ అర్ఘ్యాం గృహాణభగవన్ కాలరూపనమోఽస్తుతే॥ శ్లో॥ వ్యక్తావ్యక్త స్వరూపాయ హృషీకపతయేనమః । మయానివేదితోభక్త్యా అర్ఘ్యోఽయం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ ... అర్ఘ్యం సమర్పయామి॥

తస్మాద్విరాడిత్యాచమనమ్ ॥ తస్మాద్విరాడజాయత ... పశ్చాద్భూమిమథోపురః॥ శ్లో॥ జనార్దనాయదేవాయ సమస్తజగదాత్మనే। నిర్మలజ్ఞానరూపాయ దత్తమాచమనీయకమ్॥ శ్లో॥ మందాకిన్యాస్తు

యద్వారి సర్వపాపహరంశుభం । తదిదంకల్పితం దేవ సమ్యగాచమ్య తాంత్వయా॥ ... ఆచమనం సమర్పయామి॥

యత్పురుషేణేతిమధుపర్కమ్॥ యత్పురుషేణహవిషా ... గ్రీష్మ ఇధ్మశ్శరద్ధవిః॥ శ్లో॥ మధ్వాజ్యదధిసంయుక్తం స్వర్ణపాత్రే ప్రతిష్ఠితం। మధుపర్కంగృహాణత్వం లక్ష్మీకాంతనమోఽస్తుతే। శ్లో॥ గోక్షీరదధి సంయుక్తం శర్కరామధుసంయుతం । గృహాణ దేవసర్వజ్ఞ సర్వగీర్వాణ సేవిత॥ ... మధుపర్కం సమర్పయామి॥

సప్తాస్యాసన్నితిస్నానమ్॥ మం॥ సప్తాస్యాసన్పరిధయః ... అబధ్న న్పురుషంపశుమ్ ॥ శ్లో॥ తీర్థోదకైః కాంచనకుంభసంస్థై స్సువాసితై ర్దేవకృపారసార్ద్రైః । మయార్పితం స్నానవిధిం గృహాణ పాదాబ్జ నిష్ఠ్యూతనదీప్రవాహ॥ శ్లో॥ నదీనాంచైవసర్వాసా మానీతంనిర్మలోద కం । స్నానంస్వీకురుదేవేశ మయాదత్తంసురేశ్వర ॥ ... శుద్ధోదక స్నానం సమర్పయామి॥

అథ పంచామృతస్నానమ్॥ ఆప్యాయస్వ సమేతు తే ... సంగథే॥ దధిక్రావ్ణ్ణో ... రిషత్ ॥ శుక్రమసి ... భిః, మధువాతా ... నః ॥ స్వా దుఃపవస్వ ... భ్యః । ఆపోహిష్ఠాః ... చనః॥ శ్లో॥ స్నానంపంచామృతై ర్దేవ గృహాణపురుషోత్తమ । అనాథనాధసర్వజ్ఞ గీర్వాణప్రణతిప్రియ ... పంచామృతస్నానం సమర్పయామి॥

తంయజ్ఞమితివస్త్రమ్। తంయజ్ఞం బర్హిషిప్రౌక్షన్ ... ఋష యశ్చయే॥ శ్లో॥ స్వర్ణాంచలం సర్వవిచిత్రశోభితం కౌశేయయుగ్మం పరికల్పితంమయా । దామోదరప్రావరణం గృహాణ మాయాచలప్ర కృతదివ్యరూప॥ శ్లో॥ వస్త్రయుగ్మంమయాదత్తం సుసూక్ష్మం స్వర్ణ నిర్మితం । గృహాణ దేవదేవేశ సర్వవేదాంతగోచర॥ ... వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి॥

తస్మాద్యజ్ఞాదితి యజ్ఞోపవీతమ్ ॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః ... గ్రామ్యాశ్చయే॥ శ్లో॥ సువర్ణతంతూద్భవ యజ్ఞసూత్రం ముక్తాఫల స్యూతమనేకరత్నం। గృహాణతద్వత్కృతముత్తరీయంస్వకర్మసూత్రం

ధరతేనమోఽస్తు॥ శ్లో॥ సువర్ణతంతుభిర్యుక్తం బ్రహ్మణానిర్మితం పురా। ఆయుష్యవర్ధనందివ్యం దదామిసురనాయక ॥...యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి॥

తస్మాద్యజ్ఞాదితిగంధం॥ తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః... యజుస్త స్మాదజాయత॥ శ్లో॥ కస్తూరికాకర్దమచందనాని కాశ్మీరసంయోజిత గంధసారైః। విలేపనం స్వీకురుదేవదేవ శ్రీదేవివక్షోజవిలేపనాంగ॥ శ్లో॥ శ్రీఖండంచందనోన్మిశ్రం గంధాఢ్యంసుమనోహరం। విలేపనం సురశ్రేష్ఠచందనం ప్రతిగృహ్యతామ్... శ్రీగంధం సమర్పయామి॥

తస్మాదశ్వాఇతిపుష్పం॥ తస్మాదశ్వాఅజాయంత ... అజావయః॥ శ్లో॥ చామంతికావకుళచంపక పాటలాబ్జపున్నాగ జాజికరవీర రసాల పుష్పైః। బిల్వప్రవాళతులసీదళమల్లికాభిస్త్వాంపూజయామి జగదీశ్వ రవాసుదేవ॥ శ్లో॥ ఆరామపుష్పాణిమనోహరాణి జలాశయస్థానిసుపల్ల వాని। సువర్ణపుష్పాణిమయార్పితాని గృహాణశ్రీవత్సధరప్రసీద॥

శ్లో॥ కరవీరైర్జాజికుసుమైశ్చంపకైర్వకుళైశ్శుభైః। శతపత్రై శ్చకహ్లారైరర్చయేత్పురుషోత్తమమ్॥ శ్లో॥ మల్లికాదిసుగంధీని మాల త్యాదీనివైప్రభో। మయాహృతానిపూజార్థం పుష్పాణిప్రతిగృహ్య తామ్॥ పుష్పం సమర్పయామి॥

అ థాం గ పూ జా.

ఓమ్ కేశవాయనమః। పాదతలేపూజయామి॥ నారాయణాయ నమః। పాదాంగుళీః...మి॥ మాధవాయనమః। పాదౌ...మి॥ గోవిం దాయనమః। ...గుల్ఫౌ...మి॥ ఇందిరాపతయేనమః॥ జంఘే... మి॥ అనఘాయనమః। జానునీ...మి॥ జనార్దనాయనమః। ఊరూ... మి॥ విష్టరశ్రవసేనమః। కటిం...మి॥ త్రివిక్రమాయనమః। వళిత్ర యం...మి॥ కుక్షిస్థాఖిలభువనాయనమః। కుక్షిం...మి॥ లక్ష్మీవక్షస్థ లాయనమః। వక్షస్థలం...మి॥ శంఖచక్ర గదాపద్మ పాణయేనమః। బాహూన్...మి॥ కంబుకంఠాయనమః। కంఠం... మి॥ పూర్ణేందుని భవక్త్రాయనమః। వక్త్రం...మి॥కుందకుట్మలదంతాయనమః। దంతాన్ ...మి॥ నానాగ్రమౌక్తికాయనమః। నాసికాం...మి॥ సూర్యచంద్ర

నేత్రాయనమః । నేత్రే...మి॥ సహస్రశిరసేనమః। శిరః...మి॥ శ్రీసత్య నారాయణస్వామినేనమః ॥ సర్వాణ్యంగాని పూజయామి॥

అథ లక్ష్మీ పూజా.

ఓమ్ ఐం హ్రీం శ్రీం చంచలాయైనమః। పాదౌ...మి॥ ...చపలాయైనమః గుల్ఫౌ...మి॥ ...కాంత్యైనమః। జానునీ...మి॥ ...మంగలాయైనమః। జంఘే ... మి॥ భద్రకాళ్యైనమః । ఊరూ ... మి॥ ... కమలిన్యైనమః। కటిం...మి॥ శివాయైనమః నాభిం...మి॥ ...కమలాయైనమః। ఉదరం...మి॥ గౌర్యైనమః । హృదయం...మి॥ ...సింహవాహిన్యైనమః । స్తనద్వయం...మి॥ ...స్కందమాత్రేనమః । భుజద్వయం...మి॥ ...కంబుకంఠిన్యైనమః। కంఠం...మి॥ ...లక్ష్మీదేవ్యైనమః । ముఖం...మి॥ ...సువాసిన్యైనమః । నాసికాం...మి॥ ...సువర్ణకుండలాయైనమః । కర్ణద్వయం...మి॥ ...చండికాయైనమః।నేత్రౌ ...మి॥ ...శివాయైనమః । లలాటం...మి॥ ... దేవ్యైనమః । శిరః... మి॥ స్వరూపాయైనమః । సర్వాణ్యంగాని పూజయామి॥

అష్టోత్తర శతనామపూజా.

ఓం శ్రీకృష్ణాయనమః, కమలనాథాయనమః, వాసుదేవాయనమః సనాతనాయనమః, వసుదేవాత్మజాయనమః, పుణ్యాయనమః, లీలామానుష విగ్రహాయనమః, శ్రీవత్సకౌస్తుభధరాయనమః, యశోదావత్సలాయనమః, హరయేనమః, 10 చతుర్భుజాత్త చక్రాసిగదాయనమః, శంఖాద్యాయుధ, ధరాయనమః, దేవకీనందనాయనమః, శ్రీశాయనమః, నందగోపప్రియాత్మజాయనమః, యమునావేగ సంహారిణేనమః, బలభద్రప్రియానుజాయనమః, పూతనాజీవితహరాయనమః శకటాసురభంజనాయనమః, నందవ్రజజనానందాయనమః, 20 సచ్చిదానందవిగ్రహాయనమః, నవనీతవిలిప్తాంగాయనమః, నవనీత నటాయనమః అనఘాయనమః, నవనీతనవాహారాయనమః, ముచుకుంద ప్రసాదకాయనమః, షోడశ స్త్రీసహస్రేశాయనమః, త్రిభంగినేనమః, మధు

రాకృతయేనమః, శుకవాగమృతాబ్ధీందవేనమః, గోవిందాయనమః, 30 యోగినాం పతయేనమః, వత్సవాటచరాయనమః, అనంతాయ నమః, ధేనుకాసురభంజనాయనమః, తృణీకృత తృణావర్తాయనమః, యమలార్జునభంజనాయనమః, ఉత్తాలతాలభేత్రేనమః, తమాలశ్యామ లాకృతయేనమః, గోపగోపీశ్వరాయనమః, యోగినేనమః, 40 కోటి సూర్య సమప్రభాయనమః, ఇలాపతయేనమః, పరంజ్యోతిషేనమః, యాదవేంద్రాయనమః, యదూద్వహాయనమః, వనమాలినేనమః, పీతవాసనేనమః, పారిజాతాపహారకాయనమః, గోవర్ధనాచల లోద్ధర్త్రే నమః, గోపాలాయనమః, 50 సర్వపాలకాయనమః, అజాయనమః, నిరంజనాయనమః, కామజనకాయనమః, కంజలోచనాయనమః, మధుఘ్నేనమః, మధురానాథాయనమః, ద్వారకానాయకాయనమః, బలినేనమః, బృందావనాంత స్సంచారిణేనమః, 60 తులసీదామభూష ణాయనమః, శ్యమంతకమణిహర్త్రేనమః, నరనారాయణాత్మకాయ నమః, కుబ్జాంకృష్ణాంబరధరాయనమః, మాయినేనమః, పరమ పురుషాయనమః, ముష్టికాసుర చాణూర మల్లయుద్ధ విశారదాయ నమః, సంసారవైరిణేనమః, కంసారయేనమః, మురారయేనమః, నర కాంతకాయనమః, అనాదిబ్రహ్మచారిణేనమః, కృష్ణావ్యసనకర్షణా యనమః, శిశుపాలశిరశ్ఛేత్రేనమః, దుర్యోధన కులాంతకాయనమః, విదురాక్రూర వరదాయనమః, విశ్వరూపప్రదర్శకాయనమః, సత్యవా చేనమః, సత్యసంకల్పాయనమః, సత్యభామారతాయనమః, జయి నేనమః, సుభద్రాపూర్వజాయనమః, జిష్ణవేనమః, భీష్మముక్తిప్రదా యకాయనమః, జగద్గురవేనమః, జగన్నాథాయనమః, వేణునాదవిశా రదాయనమః, వృషభాసురవిధ్వసినేనమః, బాణాసుర కరాంతకాయ నమః. యుధిష్ఠిరప్రతిష్ఠాత్రేనమః, బర్హిబర్హావతంసకాయనమః, పార్థసారథయేనమః, అవ్యక్తాయనమః, గీతామృతమహోదధయేనమః కాళీయఫణి మాణిక్యంమండిత శ్రీపదాంబుజాయనమః, దామోదరా యనమః, యజ్ఞభోక్త్రేనమః, దానవేంద్రవినాశకాయనమః, నారా యణాయనమః పరబ్రహ్మణేనమః, 100 పన్నగాశన వాహనాయ

నమః, జలక్రీడాసమాసక్తగోపీవస్త్రాపహారకాయనమః, పుణ్యశ్లోకాయ నమః, తీర్థపాదాయనమః, వేదవేద్యాయనమః, దయానిధయేనమఃసర్వ తీర్థాత్మకాయనమః, సర్వగ్రహరూపిణేనమః, 108 పరాత్పరాయనమః

శ్రీలక్ష్మ్యష్టోత్తర శతనామావళిః.

ఓం ప్రకృత్యైనమః, వికృత్యై, విద్యాయై, సర్వభూతహిత ప్రదాయై, శ్రద్ధాయై, విభూత్యై, సురభ్యై, పరమాత్మికాయై, వాచే, పద్మాలయాయై, పద్మాయై, శుచయే, స్వాహాయై, స్వధాయై, సుధాయై, ధన్యాయై, హిరణ్మయై, లక్ష్మ్యై, నిత్యపుష్టాయై, విభావర్యై, ఆదిత్యై, దిత్యై, దీప్తాయై, వసుధాయై, వసుధారిణ్యై, కమలాయై, కాంతాయై, కామాక్ష్యై, క్రోధసంభవాయై, అనుగ్రహపదాయై, బుద్ధయే, అనఘాయై, హరివల్లభాయై, అశోకాయై, అమృతాయై, దీప్తాయై, లోకశోకవినాశిన్యై, ధర్మనిలయాయై, కరుణాయై, లోకమాత్రే, పద్మప్రియాయై, పద్మహస్తాయై, పద్మాక్ష్యై,పద్మసుందర్యై, పద్మోద్భవాయై, పద్మముఖ్యై, పద్మనాభప్రియాయై, రమాయై, పద్మమాలాధరాయై, దేవ్యై, పద్మిన్యై, పద్మగంధిన్యై, పుణ్యగంధాయై, సుప్రసన్నాయై, ప్రసాదాభిముఖ్యై, ప్రభాయై, చంద్రవదనాయై చంద్రాయై, చంద్రసహోదర్యై, చతుర్భుజాయై, చంద్రరూపాయై, ఇందిరాయై, ఇందుశీతలాయై, అహ్లాదజనన్యై, పుష్ట్యై, శివాయై, శివకర్యై, సత్యై, విమలాయై, విశ్వజనన్యై, తుష్టయే, దారిద్ర్యనాశిన్యై, ప్రీతిపుష్కరిణ్యై, శాంతాయై, శుక్లమాల్యాంబరాయై, శ్రియై భాస్కర్యై, బిల్వనిలయాయై, వరారోహాయై, యశస్విన్యై, వసుంధరాయై, ఉదారాంగాయై, హరిణ్యై, హేమమాలిన్యై, ధనధాన్యకర్యై, సిద్ధయే, స్త్రైణసౌమ్యాయై, శుభప్రదాయై, నృపవేశ్మగతానందాయై, వరలక్ష్మ్యై, వసుప్రదాయై, శుభాయై, హిరణ్యప్రాకారాయై సముద్రతనయాయై, జయాయై, మంగళాయై, దేవ్యై, విష్ణువక్షస్థలస్థితాయై, విష్ణుపత్న్యై ప్రసన్నాక్ష్యై, నారాయణ సమాశ్రితాయై, దారిద్ర్యధ్వంసిన్యై, దేవ్యై, సర్వోపద్రవవారిణ్యై, నవదుర్గాయైమహా

కాళ్యై బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మికాయై త్రికాలజ్ఞానసంపన్నాయై భువనేశ్వర్యైనమః 108 శ్రీలక్ష్మీసమేత శ్రీసత్యనారాయణ స్వామినేనమః అష్టోత్తర శతనామపూజాం సమర్పయామి॥

తతః నాగికేళఫలాది అవసర నైవేద్యంకుర్యాత్॥ తతఃసహస్ర నామపూజాం కరిష్యే॥ పునస్సంకల్ప్య॥ విధిప్రకారేణ సహస్రనామార్చనం కుర్యాత్॥

యత్పురుషమితిధూపమ్॥ మం॥యత్పురుషంవ్యదధుః ... పాదావుచ్యేతే॥ శ్లో॥ శ్రీఖండలాఘారసకుంద దివ్యకర్పూర కాలాగురుచందనాని। ఖచోరకృష్ణాగురు దేవదారు మాంచీయుతాస్సేనజపూతికాశ్చ॥ శ్లో॥ దశాంగంగుగ్గులూపేతం సుగంధంచమనోహరం। ధూపంగృహాణ దేవేశ సర్వదేవనమస్కృత॥ ... ధూపమాఘ్రాపయామి॥

ఓం బ్రాహ్మణోస్యేతిదీపమ్॥ మం॥ బ్రాహ్మణోఽస్యముఖమాసీత్ ... శూద్రోఅజాయత॥ శ్లో॥ సూర్యేందుకోటిప్రభ వాసుదేవ దీపావళీగోఘృతవర్తియుక్తం। స్వమాయయాంధీకృత సర్వలోకజ్ఞాన ప్రదీపంకురుతేనమోఽస్తు॥ శ్లో॥ ఘృతవర్తిసమాయుక్తం వహ్నినా యోజితప్రియం। అజ్ఞాననాశనందేవం గృహాణశ్రీ మనోహర॥ ... దీపందర్శయామి॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥

ఓం చంద్రమామనసేతి నైవేద్యమ్॥ మం॥ చంద్రమామనసో జాతః ... రజాయత ॥ ఓం భూర్భువస్సువః ... త్॥ ... ... పరిషించామి॥ అమృతమస్తు॥ మం॥ అమృతోపస్తరణమసి॥ శ్లో॥ సౌవర్ణస్థాలిమధ్యేమణిగణఖచితే గోఘృతాక్తాన్సుపక్వాన్ । భక్ష్యాన్భోజ్యాంశ్చలేహ్యానపరిమితరసాన్ చోష్యమన్నంనిధాయ॥ నానాశాకైరుపేతం దధిమధు సగుడక్షీరపానీయయుక్తం। తాంబూల చాపివిష్ణోః ప్రతిదివసమహం మానసేకల్పయామి॥ శ్లో॥ రాజాన్నంసూపసంయుక్తం శాకచోష్య సమన్వితం। ఘృతభక్ష్యసమాయుక్తం నైవేద్యం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ స ... మహానైవేద్యం సమర్పయామి॥ ఓం ప్రాణాయస్వాహా ... సమానాయస్వాహా ... ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి ... శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ నాభ్యాఆసీదితితాంబూలమ్॥ మం॥ నాభ్యాఆసీదంత

రితుం...తథాలోకాగ్ం అకల్పయన్ ॥శ్లో॥ పూగీఫలైస్స కర్పూరై ర్నాగవల్లీదళై ర్యుతం । ముక్తాచూర్ణసమాయుక్తం తాంబూలంప్రతి గృహ్యతాం...తాంబూలంసమర్పయామి॥ తాంబూల చర్వణానంత రం శుద్ధాచమనం సమర్పయామి॥ వేదాహమేతమితినీరాజనం॥ మం॥ వేదాహమేతం పురుషం మహాంతం ఆదిత్యవర్ణం ॥ తమసస్తుపారే ...యదాస్తే॥ సర్వప్రజాంమేగోపాయ। అమృతత్వాయజీవసే॥జాతాం జనిష్యమాణాంచ॥ అమృతేసత్యే ప్రతిష్ఠితామ్। అథర్వపితుంమే గోపా య। రసమన్నమిహాయుషే । అదబ్ధాయోఽశీతతనో । అవిషంనః పితుంకృణు । శర్గ్శ్యపశూన్మేగోపాయ । ద్విపాదోయే చతుష్పదః అష్టాశఫాశ్చయఇహాగ్నే । యేచైకశఫాఆశుగాః । సప్రథసభాంమే గోపాయ । యేచసభాసదః । తానింద్రియావతఃకురు । సర్వమాయు రుపాసతామ్ । అహేబుధ్నియమంత్రంమేగోపాయ । యమృషయస్త్రై విదావిదుః । ఋచస్సామానియజూగ్ంషి । సాహిశ్రీరమృతా సతాం మానోహిగ్ంసీజ్జాతవేదో గామశ్వం పురుషంజగత్ । అబిభ్రదగ్న ఆగహిశ్రియామాపరిపాతయ। సమ్రాజంచ విరాజంచాభి శ్రీర్యాచనో గృహే। లక్ష్మీరాష్ట్రస్యయాముఖే తయామాసగ్ంసృజామసి ॥ సంతత శ్రీరస్తు॥సమస్తమంగళానిభవంతు॥నిత్యశ్రీరస్తునిత్యమంగళానిభవంతు॥

శ్లో॥ నీరాజనంగృహాణేదం పంచవర్తిసమన్వితం । తేజోరాశి మయందత్తం గృహాణత్వంసురేశ్వర ॥...నీరాజనందర్శయామి॥ నీరా జనానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥

ధాతాపురస్తాదితి మంత్రపుష్పమ్ ॥ ధాతాపురస్తాద్యముదాజ హార...అయనాయవిద్యతే॥ సహస్రశీర్షం దేవం విశ్వాక్షం...అస్తు సదాశివోమ్ ॥ తద్విష్ణోః పరమం...ప్రచోదయాత్॥

ఓం పద్మప్రియే పద్మిని పద్మహస్తే పద్మాలయే పద్మదళాయ తాక్షి । విశ్వప్రియే విష్ణుమనోనుకూలే త్వత్పాదపద్మంమయి సన్ని ధత్స్వ॥ యాసాపద్మాసనస్థావిపులకటితటీ పద్మపత్రాయతాక్షీ। గంభీ రావర్తనాభిస్తనభరనమితా శుభ్రవస్త్రోత్తరీయా । లక్ష్మీర్దివ్యై

ర్గజేంద్రైర్మణిగణఖచితై స్స్నాపితా హేమకుంభై ర్నిత్యంసా పద్మహస్తా మమ వసతుగృహే సర్వమాంగల్యయుక్తా॥

ఓంలక్ష్మీంక్షీరసముద్రరాజతనయాం శ్రీరంగధామేశ్వరీం। దాసీభూతసమస్త దేవవినుతాం లోకైకదీపాంకురాం । శ్రీమన్మందకటాక్షలబ్ధవిభవ బ్రహ్మేంద్రగంగాధరాం । త్వాంత్రైలోక్యకుటుంబినీం సరసిజాం వందేముకుందప్రియామ్ । సిద్ధలక్ష్మీర్మోక్షలక్ష్మీ జయలక్ష్మీస్సరస్వతీ। । శ్రీలక్ష్మీర్వరలక్ష్మీశ్చ ప్రసన్నామమసర్వదా ॥ వరాంకుశౌ పాశ మభీతిముద్రాం కరైర్వహంతీం కమలాసనస్థాం। బాలార్కకోటి ప్రతిభాం త్రినేత్రాం భజేహమంబాం జగదీశ్వరీంతామ్ । సర్వమంగళ మాంగల్యే శివేసర్వార్థసాధకే । శరణ్యేత్ర్యంబకేదేవి నారాయణి నమోస్తుతే॥

శ్లో॥ మల్లికాజాజికుసుమై శ్చంపకైః తులసీదళైః । పుష్పాంజలిం ప్రదాస్యామి లక్ష్మ్యాసహజగత్ప్రభో ॥ ...మంత్రపుష్పం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ యానికానిచపాపాని జన్మాంతరకృతానిచ । తానితాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే । పాపోఽహంపాపకర్మాఽహం పాపాత్మాపాపసంభవః । త్రాహిమాం కృపయాదేవ శరణాగతవత్సల । అన్యథాశరణంనాస్తి త్వమేవశరణంమమ । తస్మాత్కారుణ్యభావేన రక్షరక్షజనార్దన॥ శ్లో॥ ప్రదక్షిణంకరిష్యామి సర్వభ్రమనివారణం । సంసారసాగరాన్మాంత్వ ముద్ధరస్వమహాప్రభో ... ప్రదక్షిణనమస్కారాన్సమర్పయామి ॥ ఛత్రం సమర్పయామి ॥ చామరం సమర్పయామి॥ గీతంశ్రావయామి॥ నృత్యం సమర్పయామి॥ నాట్యం సమర్పయామి॥ సమస్తరాజోపచారాన్ సమర్పయామి॥

శ్లో॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపఃపూజాక్రియాదిషు । న్యూనంసంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందేతమచ్యుతమ్ ॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం జనార్దన । యత్పూజితం మయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥ అనయాధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజయా భగవాన్ సర్వాత్మకః పరివారసమేతః శ్రీసత్యనారాయణ దేవ

తాసుప్రీతస్సుప్రసన్నో వరదోభవతు । ఏతత్ఫలం శ్రీసత్యనారాయణ దేవతార్పణమస్తు॥ ఆచరిత వ్రతకల్పోక్త సంపూర్ణ సకలఫలావాప్తి రస్తు॥ శ్రీసత్యనారాయణ దేవతా ప్రసాదం శిరసాగృహ్ణామి॥ శ్లో॥ సత్య నారాయణం దేవం వందేఽహంకామదం ప్రభుంలీలయాచరితం విశ్వం యేనతస్మైనమోనమః॥

అథ ప్రసాదవినియోగః॥ తతఃకథాశ్రవణంకుర్యాత్ ॥ కథా శ్రవణానంతరం పునఃపూజాంచకారయేత్ ॥ బ్రాహ్మణాన్ సంతోష యేత్॥ మం॥ యజ్ఞేన ... దేవాః॥ శ్లో॥ త్రివిక్రమాయదేవాయ వాసు దేవాయవిష్ణవే। సర్వవ్రతఫలాధ్యక్ష వ్రతోక్తఫలదోభవ॥ యథాస్థాన ముద్వాసయామి॥ అథమంటపదానం స్వర్ణస్వర్చితవస్త్ర ప్రతిమమంట పదానంకరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్య విధిప్రకారేణ మంటపదానం బ్రాహ్మ ణాయదద్యాత్ ॥ బ్రాహ్మణఆశీర్వాదః॥ తతః మంగళహారతిః॥

ఇతి శ్రీసత్యనారాయణ పూజావిధి స్సమాప్తః.

శ్రీ సత్యనారాయణ వ్రత కథ.

శ్లో॥ నారాయణంనమస్కృత్య నరంచైవనరోత్తమం ।
దేవీంసరస్వతీంచైవ తతోజయముదీరయేత్॥

తా॥ నారాయణునికిని, మనుష్యశ్రేష్ఠుఁడగు నరునికిని, పరదేవతయగు సర స్వతీదేవికిని, ముందు నమస్కరించి అనంతరము జయమును పఠించవలెను.

శ్లో॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్యం జ్ఞానాంజనశలాకాయా ।
చక్షురున్మీలితంయేన తస్మైశ్రీగురవేనమః॥

తా॥ జ్ఞానము లేక పోవడమనే చీకటిచేత మూయఁబడియున్న వానియొక్క కన్నును జ్ఞానమనెడి కాటుక శలాకచేత తెరువఁబడు నట్లు చేసెడి సద్గురువునకు నేను నమస్కరించెదను.

హరిఓమ్॥ శ్లో॥ ఏకదానైమిశారణ్యే ఋషయశ్శౌనకాదయః ।
పప్రచ్ఛురానతంసర్వే సూతంపౌరాణికంఖలు॥

తా॥ ఒకానొకకాలమందు నైమిశమను అరణ్యంబున శౌనకాది మహామును లందఱు నమస్కరించి సూతుని నొకానొక ప్రశ్ననడిగిరి.

ఋషయః॥ శ్లో॥ కలౌపాపాత్మనాంసూత రోగపీడాదినాశకమ్ ।
వాంఛాఫలప్రదంనోఽద్య బ్రూహివ్రతమనుత్తమమ్॥

తా॥ ఓసూతుఁడా! సమస్తరోగాది పీడలను నశింపఁజేయునట్టియును, కోరికలను సిద్ధింపఁజేయునట్టియును, శ్రేష్ఠంబైన వ్రతమును మాకిపుడు చెప్పుమని శౌనకాది మహామునులు సూతమహర్షి నినడిగిరి.

కించ॥ శ్లో॥ అథవాతపసాకేన వాంఛితంలభతేజనః ।
రోగఘ్నంనచతిష్ఠేఽస్మి న్సూతసూతదయానిధే॥

తా॥ ఓయి దయాసముద్రుఁడయిన సూతుఁడా! ఈ కలియుగమందు రోగమును బోగొట్టు నేతపస్సుచేత జనుఁడు కోరికను బొందునో దానిని గూడ వివరించి చెప్పుమని ప్రార్థించిరి.

సూతః॥ శ్లో॥ నారదేనైవసంపృష్టో భగవాన్కమలాపతిః ।
సురర్షయేయథా వాహ తచ్ఛృణుధ్వంసమాహితాః॥

తా॥ ఓమునులారా! నాతో మీరు చెప్పిన సంగతినే పూర్వము నారదమహాముని శ్రీవిష్ణుమూర్తి నడిగెను. ఆవిష్ణుమూర్తి యా నారదునితో యేవిధముగా చెప్పెనో దానినిఁ మీకుఁ జెప్పుచున్నాను. స్థిరచిత్తులయి వినుఁడు.

శ్లో॥ ఏకదానారదోయోగీ పరానుగ్రహకాంక్షయా ।
పర్యటన్వివిధాన్లోకా న్మర్త్యలోకముపాగతః॥

తా॥ ఒక సమయంబున యోగవంతుఁడయిన నారదమహాముని పరులను తరింపఁజేయుటయను కోరికచేత పదునాలుగు లోకములను దిఱుగుచు భూలోకమునకు వచ్చెను.

శ్లో॥ తతోదృష్ట్వాజనాంత్సర్వా న్నానాక్లేశసమన్వితాన్।
నానాయోనిసముత్పన్నాన్ క్లిశ్యమానాన్స్వకర్మభిః।
కేనోపాయేనచైతేషాం దుఃఖనాశోభవిష్యతి ।
ఇతిసంచింత్యమనసా విష్ణులోకంగతస్తదా ॥

తా॥ పిమ్మట నారదముని భూలోకమందు బహుకష్టముతో కూడి బహుజన్మములెత్తుచు పూర్వకర్మాను భవములచేత క్లేశపడునట్టి జనులనుజూచి యీ జను

బందఱు తమతమ పూర్వసుకృత కర్మలచే బాధింపఁబడుచున్నారని తెలిసికొని వ్రతతపస్సులలో నేయుపాయము చేత దుఃఖముపోవునని మనస్సుచే నాలోచించి యప్పుడే విష్ణులోకమునుగూర్చి నారదమహాముని వెళ్ళినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ తత్రనారాయణందేవం శుక్లవర్ణంచతుర్భుజం ।
శంఖచక్రగదాపద్మ వనమాలా విభూషితం ।
దృష్ట్వాతందేవదేవేశం స్తోతుంసముపచక్రమే॥

తా॥ ఆవిష్ణులోకమందు తెల్లని దేహకాంతి గలిగినటువంటిన్ని, నాలుగు భుజములు గలిగినటువంటిన్ని, శంఖ చక్ర గదాపద్మ వనమాలాద్యలంకారములు గలిగిన యావిష్ణుదేవునిఁజూచి నారదమహాముని స్తోత్రముజేయ నారంభించెను.

నారదః॥ శ్లో॥ నమోవాఙ్మనసాఽతీత రూపాయామితశక్తయే।
ఆదిమధ్యాంతహీనాయ నిర్గుణాయగుణాత్మనే।
సర్వేషామాదిభూతాయ భక్తానామార్తినాశినే॥

తా॥ వాక్కులచేఁ జెప్పనలవిఁగాక మనస్సున నూహింపశక్యముగాని ప్రపంచాతీతమయిన దివ్యరూపము కలిగినటువంటిన్ని, విశేషసామర్థ్యము కలిగినటువంటిన్ని, పుట్టడము, వృద్ధిబొందడము, మొదలగునవి శూన్యమయినటువంటిన్ని, సమస్తజంతువులకు మొదటివాడవైనటువంటిన్ని, మిమ్ము సేవించువారలకు కష్టముల దొలగించువాడవైనటువంటిన్ని, తెలిసికొన్నవారలకు సగుణ స్వరూపుఁడవయిన ఓయీ మహానుభావా! మీకొఱకు నమస్కారము చేసెదను.

శ్లో॥ శ్రుత్వాస్తోత్రం తతోవిష్ణు ర్నారదంప్రత్యభాషత॥

తా॥ నారదమహామునియొక్క స్తోత్రమును శ్రీమహావిష్ణువు విని యిట్లనియె.

శ్రీభగవానువాచ॥ శ్లో॥ కిమర్థమాగతోఽసిత్వం కింతేమనసివర్తతే ।
కథయస్వమహాభాగ తత్సర్వంకథయామి తే॥

తా॥ ఓనారదా! ఎందునిమిత్త మిచ్చటికి వచ్చితివి? నీమనస్సునందుండు తలంపేమి? ఓపుణ్యవంతుఁడా! నిర్భయముగ జెప్పుము. నీయిష్టమును నెఱవేర్చెదనని ఓభగవంతుఁడానతీయఁగా నారదుఁడు పలుకుచున్నాఁడు.

నారదః॥ శ్లో॥ మర్త్యలోకేజనాస్సర్వే నానాక్లేశసమన్వితాః।
నానాయోనిసముత్పన్నాః పచ్యన్తేపాపకర్మభిః॥

తా॥ ఓయి! విష్ణుమూర్తీ! భూలోకజనులు అనేక జన్మలు గలవారై మిక్కిలి కష్టపడుచు వారివారి పూర్వ దుష్కర్మలచే బాధపడుచున్నారు.

శ్లో॥ తత్కథంశమయేన్నాథ లఘూపాయేనతద్వద ।
శ్రోతుమిచ్ఛామితత్సర్వం కృపాస్తియదితేమయి॥

తా॥ ఓయిప్రభూ! లఘూపాయముచే యే మనుష్యుఁడు సంసార కష్టమును బోగొట్టుకొనునో ఆయుపాయమును నాయందు దయయున్నయెడల జెప్పవలయును.

శ్రీభగవానువాచ॥ శ్లో॥ సాధుపృష్టంత్వయావత్స లోకానుగ్రహకాంక్షయా। యత్కృత్వాముచ్యతేమోహాత్తచ్ఛృణుష్వవదామితే॥

తా॥ ఓబాలుఁడా! లోకానుగ్రహమును కోరుటచే నీప్రశ్న మిక్కిలి బాగగనున్నది. కనుక దేనివలన జనుఁడు సంసారమునుండి విడువఁబడునో దానిని జెప్పెదను వినుము.

శ్లో॥ వ్రతమస్తిమహాపుణ్యం స్వర్గమర్త్యేషుదుర్లభం ॥
తవస్నేహాన్మయావత్స ప్రకాశంక్రియతేధునా॥

తా॥ స్వర్గాద్యూర్ధ్వ సప్తలోకములయందును, మర్త్యాద్యధస్సప్తలోకములయందును, పొందశక్యంగాని మహాపుణ్యప్రదంబయిన యొక వ్రతము కలదు. నీయందుండు ప్రేమవలన నది నాచే నిప్పుడు ప్రకటన జేయఁబడును.

శ్లో॥ సత్యనారాయణస్యేదం వ్రతంసమ్యగ్విధానతః ॥
కృత్వాసద్యస్సుఖంభుక్త్వా చాముష్మిన్మోక్షమాప్నుయాత్ ॥

తా॥ ఇప్పుడు చెప్పఁబడు సత్యనారాయణ స్వామియొక్క వ్రతమును యథావిధిగా నెఱవేర్చిరేని సమస్తమైన సుఖంబుల ననుభవించి యంతంబున మోక్షమును నొందుదురు.

శ్లో॥ తచ్ఛ్రుత్వాభగవద్వాక్యం నారదోమునిరబ్రవీత్ ॥

తా॥ విష్ణుమూర్తి యానతిచ్చిన వాక్యమునువిని నారదమహాముని తిరిగి యడిగెను.

నారదః॥ శ్లో॥ కింఫలం కింవిధానంచ కృతంకేనైవతద్వ్రతం ।
తత్సర్వంవిస్తరాద్బ్రూహి కథంకార్యంహితద్వ్రతమ్॥

తా॥ ఆవ్రతముయొక్క ఫలమును, చేయువిధిని, ఆవ్రతము యెవరిచే నాచరింపఁబడినదియు, నెప్పుడు జఱుపఁదగినదియును యీ మొదలగు సంగతులన్నియు

సవిస్తరముగ నాకుఁ జెప్పుమని నారదుఁడు శ్రీవిష్ణుమూర్తిని యడిగెను.

శ్రీభగవానువాచ॥ శ్లో॥ దుఃఖశోకాదిశమనం ధనధాన్యవివర్ధనం।
సౌభాగ్యసంతతికరం సర్వత్రవిజయ ప్రదమ్॥

తా॥ ఈవ్రతమును స్వేచ్ఛాపరేచ్ఛా ప్రారబ్ధమువలన కలుగు దుఃఖశోకములను నశింపఁజేయునదియును, ధనధాన్యములను వృద్ధిపొందించునదియును, అనుకూల దాంపత్యంబును పుత్రపౌత్రాది సంతతిని గలుగజేయునదియును సర్వత్రజయమును గలుగఁజేయునదియును.

కించ॥ శ్లో॥ మాఘేవామాధవేమాసి కార్తికేవాశుభేదినే ।
సంగ్రామారంభవేళాయాం యదాక్లేశస్యసంభవః ।
దారిద్ర్యశమనార్థంచ వ్రతంకార్యంవరేప్సుభిః॥

తా॥ మాఘమాస మందయినను, వైశాఖమాసమందయినా, లేక కార్తీకమాసమందయినా పంచాంగశుద్ధిగల శుభదినంబున నీవ్రతము జరుపఁదగినది. యుద్ధమునకు వెళ్లుసమయంబున నీవ్రతమును జేసిరేని జయమునే బొందుదురు. మనఃక్లేశము గలుగు సమయంబున నీవ్రతమును జేసిరేని మనఃక్లేశములు శాంతించును. దారిద్ర్యము యొక్క నాశనము కొఱకు నీసత్యవ్రతము తప్పక చేయవలెను.

శ్లో॥ మాసేమాసేచకర్తవ్యం వర్షేవర్షేఽథవాపునః ।
కర్తవ్యతాఽస్తిహేవిప్ర యథావిభవసారతః॥

తా॥ ఓనారదా! యీవ్రతము ప్రతిమాసమందు ప్రతిసంవత్సరమందు చేయఁదగినది. శక్తికొలదిని యీవ్రతమును తప్పక చేయవలయును.

శ్లో॥ ఏకాదశ్యాంపూర్ణిమాయాం రవిసంక్రమణేఽపివా ।
వ్రతంకార్యంమునిశ్రేష్ఠ సత్యనారాయణస్యహి॥

తా॥ ఓనారదా! ఆప్రకారము ప్రతిమాసమందు ప్రతిసంవత్సరమందు చేయునప్పుడు ఏకాదశియందుగాని, పూర్ణిమయందుగాని, సూర్యసంక్రమణ దినమందుగాని యీవ్రతము చేయవలయును.

శ్లో॥ ప్రాతరుత్థాయనియతో దంతధావనపూర్వకం ।
నిత్యకర్మవిధాయాదా వేవంసంకల్పయేన్నరః॥

తా॥ ఈవ్రతమును జరుపునప్పుడు ఆదినంబున ప్రాతఃకాలమందు లేచి నియ

మనుగలవాఁడై దంతధావనాది స్నానాంతర నిత్యకృత్యముల నిర్వర్తించుకొని మనుష్యుఁడు యీ చెప్పబోవు ప్రకారము సంకల్పమునుఁ జేయవలయును.

శ్లో॥ భగవన్దేవదేవేశ సత్యనారాయణవ్రతం ।
త్వత్ప్రియార్థంకరిష్యామి ప్రసీదకమలాపతే॥

తా॥ ఓస్వామీ! లక్ష్మీభార్యగా గలవాఁడా! దేవతలకు దేవుఁడవయిన యోప్రభువా॥ మీకొఱకు సత్యవ్రతమును నేను చేసెదను. అనుజ్ఞ దయచేయుఁడని ప్రార్థించిన పిమ్మట సంకల్పము చేయవలయును.

శ్లో॥ ఏవంసంకల్ప్యమధ్యాహ్నే కృత్వామధ్యాహ్నికీఃక్రియాః।
సాయంకాలేపునస్స్నాత్వా యజేద్దేవంనిశాముఖే॥

తా॥ ఈప్రకారము సంకల్పముచేసి మధ్యాహ్నకాలమందు మధ్యాహ్న కృత్యములు తీర్చుకొని సాయంకాలమందు తిరుగ స్నానాదికృత్యము తీర్చికొని రాత్రి ప్రారంభ కాలంబున సత్యదేవుని పూజించవలయును.

శ్లో॥ పూజాగృహం సమాసాద్య నానాలంకారశోభితం ।
పూజాస్థానవిశుద్ధ్యర్థం గోమయేన విలేపయేత్॥

తా॥ అప్రకారము సాయంకాల కృత్యములు దీర్చుకొని అనేకాలంకారము లుగల పూజామందిరంబునఁ బ్రవేశించి అచ్చట స్థలశుద్ధికొఱకు గోమయముచేత చక్కఁగా నలుకవలయును.

శ్లో॥ తతఃపంచవిధైశ్చూర్ణైః రంగవల్లీంప్రకల్పయేత్ ।
తస్యోపరిన్యసేద్వస్త్రం సదశంనూతనందృఢమ్॥

తా॥ గోమయముచేత చక్కఁగా అలికిన తర్వాత అయిదురంగులుగల ముగ్గుల చేత నలంకరించి అందుమీద శ్రేష్ఠంబగు నంచుగల నూతన వస్త్రమును బఱచ వలయును.

శ్లో॥ తండులంతత్రవిన్యస్య తన్మధ్యేకలశంన్యసేత్ ।
రాజతంవాఽథతామ్రంవా చారకూటేననిర్మితమ్॥

తా॥ ఆవస్త్రముపైని బియ్యముపోసి అందుపైని వెండిదైనా, రాగిదైనా, ఇత్తడిదయినా కలశముంచవలెను.

శ్లో॥ ద్రవ్యాభావేమార్తికంవా విత్తశాఠ్యంనకారయేత్ ॥

తస్యోపరిన్యసేద్వస్త్రం సదశంనూతనంస్పృతమ్॥

తా॥ ద్రవ్యములేనియెడల మట్టిపాత్రనైనా నుంచవలెను. ద్రవ్యలోపము మాత్రము చేయకూడదు. ఆకలశముపయిన తిరుగ అంచుగల గట్టి నూతనవస్త్రము నుంచవలయును.

శ్లో॥ తస్యోపరిన్యసేద్దేవం సత్యనారాయణంప్రభుం। కర్షమాత్ర సువర్ణేన తదర్ధార్ధేనవాపునః। ప్రతిమాంకారయేద్విప్ర సత్య దేవస్యసత్వతేఃపంచామృతేననుస్నాన మంటపోపరివిన్యసేత్॥

తా॥ ఈదేవునియొక్క ప్రతిమను ఎనుబది గురిగింజల యెత్తుగాని, అందు సగముగాని, లేక, అందుసగముగాని, బంగారముతో శక్తికొలదిని చేయించవలెను. పిమ్మట ఆప్రతిమను దెచ్చి చక్కగా పంచామృత స్నానముచేయించి మంటప మంగుంచవలయును.

శ్లో॥ విఘ్నేశఃపద్మజావిష్ణు ర్మహాదేవశ్చపార్వతీ।
ఆదిత్యాదిగ్రహాస్సర్వే శక్రాద్యష్టదిగీశ్వరాః।
అత్రాంగదేవతాః ప్రోక్తాః తస్మాదగ్రేప్రపూజయేత్॥

తా॥ ముందుగా విఘ్నేశ్వరుఁడు, లక్ష్మీదేవి, విష్ణువు, శివుఁడు, పార్వతీదేవి, సూర్యుఁడు మొదలయిన నవగ్రహములును, ఇంద్రుఁడు మొదలగు నష్టదిక్పాలకులు నీ వ్రతమునకు ముఖ్యదేవతలుగాఁ జెప్పఁబడిరి, కనుక వారిని ముందుగా పూజించవలెను.

శ్లో॥ అగ్రతఃకలశేదేవం వరుణంపృథగర్చయేత్॥

తా॥ ముందుగా కలశమందు వరుణదేవుని దిక్పాలకులలో నుండు వరుణదేవుని కంటె వేరుగాఁ బూజింపవలెను.

శ్లో॥ గణేశప్రభృతీన్పంచ కలశస్యోత్తరేన్యసేత్।
తత్తన్మంత్రైఃప్రోక్తసమాప్త్యా పూజనీయాః ప్రయత్నతః

తా॥ ఈ చెప్పఁబడిన యంగదేవతలలో ముందు జెప్పఁబడిన యిదుగురిని కలశమునకు నుత్తరభాగంబున తూర్పు సమాప్తిగా వారి మంత్రములచే పూజించవలెను.

శ్లో॥ కలశస్యతుపశ్చాద్వై గ్రహాస్సూర్యపురస్సరాః।
ఉదక్సమాప్త్యాసంస్థాప్య పూజనీయాఃప్రయత్నతః॥

తా॥ కలశముయొక్క పశ్చిమభాగమందు సూర్యుఁడు మొదలగు నవగ్రహములను మత్తరసమాప్తిగా పూజించవలెను.

శ్లో॥ పూర్వాదిదిక్షుచే ద్రాదీ న్పూజయేచ్ఛ్రద్ధమానసః ।
తతోనారాయణందేవం కలశేపూజయేత్సుధీః॥

తా॥ పిమ్మట దిక్పాలకులను తూర్పు మొదలగు దిక్కులయందు స్థాపించి స్థిరచిత్తులై పూజింపవలెను. పిమ్మట సత్యనారాయణ దేవుని కలశమునందుంచి షోడశోపచారములచేత మంచి మనస్సుతో గూడుకొని పూజింపవలెను.

శ్లో॥ చాతుర్వర్ణైర్వ్రతంకార్యం స్త్రీభిర్వాపిమునీశ్వర । పౌరాణీకైర్వైదికైశ్చ మంత్రైర్బ్రాహ్మణసత్తమః । కల్పోక్తవిధినా కుర్యాత్సత్యదేవస్యపూజనం । పౌరాణికైరేవమంత్రైః కుర్యాత్పూజాంద్విజేతరః॥

తా॥ ఓనారదా! నాలుగువర్ణములవారు స్త్రీలుగూడ నీవ్రతమును జేయవచ్చును. బ్రాహ్మణులు కల్పమందు చెప్పినట్లుగ పురాణోక్త వేదోక్తమంత్రములతో చేయవలయును. ద్విజేతరులు చేయు పక్షంబున పురాణోక్త మంత్రములచేత నే జరుపవలెను.

శ్లో॥ యస్మిన్కస్మిన్దినేమర్త్యో భక్తిశ్రద్ధాసమన్వితః ।
సత్యనారాయణందేవం యజేచ్చైవ నిశాముఖే॥

తా॥ మనుష్యుఁడు యేదినమందయినను భక్తిశ్రద్ధలు గలిగి సాయంకాలంబున సత్యనారాయణదేవుని విధిగా పూజించవలెను.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణైర్బాంధవైశ్చైవ సహితోధర్మతత్పరః ।
నైవేద్యంభక్తితోదద్యాత్సపాదంభక్ష్యముత్తమమ్॥

తా॥ ఈవ్రతమునకు ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణులను బంధువులను పిలిచి వారితోకూడా కూడుకొని ధర్మబుద్ధిగలిగి యీవ్రతము నాచరించవలెను. ఇందు నివేదన ద్రవ్యమును భక్తిగనీయవలెను. సపాదమనఁగా నాల్గవవంతు మిగిలి యుండునటులు శేరుంబావు అర్థశేరు నవటాకు ఈతీరున నుండుట శ్రేష్ఠంబైనది.

కించ॥ శ్లో॥ రంభాఫలంఘృతంక్షీరం గోధూమస్యచచూర్ణకం ।
అభావేశాలిచూర్ణంవా శర్కరాంచగుడంతథా ।

సపాదంసర్వభక్ష్యాణి చైకీకృత్యనివేదయేత్ ॥

తా॥ ప్రసాదవస్తువులు, అరటిపండ్లు, నెయ్యి, గోధుమపిండి, పంచదార, గోధుమపిండి లేనప్పుడు బియ్యపు పిండియయినను అందు బెల్లముచేర్చి ప్రసాదముగా నుండులాగున చక్కగా కల్పి స్వామికి నివేదనము చేయవలెను.

శ్లో॥ విప్రేభ్యోదక్షిణాందద్యా త్కథాంశ్రుత్వాజనైస్సహ ।
తతశ్చబంధుభిస్సార్థం విప్రాన్ సంప్రీతిభోజయేత్ ॥

తా॥ నివేదనమును జేసినతర్వాత బంధుమిత్రజనులతో కూడా కూడుకొని వ్రతకథ వినవలెను. పిదప బ్రాహ్మణులకొ ఱకు దక్షిణలను యివ్వవలెను. బ్రాహ్మణులతోను బంధువులతోనున్ను వ్రతదేవతయందు భక్తిగలుగునట్లుగా భుజింపంజేయవలెను.

శ్లో॥ సపాదంభక్షయేద్భక్త్యా నృత్యగీతాదికంచరేత్ । తతశ్చ స్వగృహంగచ్ఛే త్సత్యనారాయణంస్మరన్ ॥ ఏవంకృతేమనుష్యాణాం వాంఛాసిద్ధిర్భవేద్ధ్రువమ్ । విశేషతః కలియుగే లఘూపాయోఽస్తిభూతలే॥

తా॥ దేవునియొక్క నివేదనద్రవ్యమును భక్తితో భక్షింపవలెను. నాట్యము మొదలగువానిని జరిపి స్వామిని స్మరింపుచు తనయింటిని గూర్చి వెళ్ళవలెను. ఈ వ్రతము యీప్రకారముగా జేసిన యెడల మనుష్యులకు సమస్తకోరికలు నిశ్చయముగా సిద్ధించును. కలియుగంబున విశేషముగా భూలోకమందుండు జనులందఱికిని యీ వ్రతము సులభోపాయము (యీ వ్రతము దేవాలయాది పుణ్యస్థలములయందు జరుపవలెననుట.

ఇతి ప్రథమాధ్యాయ స్సమాప్తః.

—◆ అథ ద్వితీయోధ్యాయ ప్రారంభః ◆—

సూతః॥ శ్లో॥ అథాన్యత్సంప్రవక్ష్యామి కృతంయేనపురాద్విజాః ।
కశ్చిత్కాశీపురేరమ్యే ఆసీద్విప్రోఽతినిర్ధనః ।
క్షుత్తృడ్భ్యాంవ్యాకులోభూత్వా నిత్యంబభ్రామభూతలే॥

తా॥ ఓశౌనకాది మహామునులారా! మఱియొక కథను జెప్పుచున్నాను. పూర్వకాలమందు యీవ్రతము యెవ్వరిచేత చేయఁబడినదో దానినిఁ జెప్పెదను. సుందరమయిన కాశీపట్టణమందు వేదమును జదివిన దరిద్రుడయిన యొక బ్రాహ్మణుఁడు కలడు. ఆయన యాకలి దప్పికలచేత బాధపడుచు నిత్యము భూమియందు దిరుగుచుండెను.

శ్లో॥ దుఃఖితంబ్రాహ్మణందృష్ట్వా భగవాన్బ్రాహ్మణప్రియః ।
వృద్ధబ్రాహ్మణరూపస్తం పప్రచ్ఛద్విజమాదరాత్॥

తా॥ దుఃఖముగల యాబ్రాహ్మణుని ముసలిబ్రాహ్మణ రూపముగల భగవంతుఁడు ఆదరణతో జూచి ఒకానొక ప్రశ్ననడిగెను.

శ్లో॥ కిమర్థంభ్రమసేవిప్ర మహీంనిత్యంసుదుఃఖితః ।
తత్సర్వం శ్రోతుమిచ్ఛామి కథ్యతాంద్విజసత్తమ॥

తా॥ ఓయీ! బ్రాహ్మణుఁడా నీవెందుకు దుఃఖపడుచు భూమిని దిరుగుచున్నావు. ఆవృత్తాంతమంతయును నాకువినవలెనని కోరికగలదు గాన నాకుఁ జెప్పవలెనని భగవంతుఁడగు నాబ్రాహ్మణుఁడు అడిగెను.

బ్రాహ్మణః॥శ్లో॥బ్రాహ్మణోఽతిదరిద్రోహంభిక్షార్థంవైభ్రమేమహీం।
ఉపాయంయదిజానాసి కృపయాకథయప్రభో॥

తా॥ ఓయీ! మహానుబావా! నేను బ్రాహ్మణుఁడను. మిక్కిలి దరిద్రుఁడను. భిక్షునిమిత్తము భూమినిదిరుగుచున్నాను. నా దారిద్ర్యము పోగొట్టు నుపాయము తమకుఁ దెలిసియున్నయెడల దయచేతఁ జెప్పుమని యాబ్రాహ్మణుఁడు భగవంతుని అడిగెను.

వృద్ధబ్రాహ్మణః॥ శ్లో॥ సత్యనారాయణోవిష్ణు ర్వాంఛితార్థఫలప్రదః ।
తస్యత్వంపూజనంవిప్ర కురుష్వవ్రతముత్తమమ్॥

తా॥ కోరిన కోరికనిచ్చు సత్యనారాయణుఁడను పేరుగల విష్ణుమూర్తి యొక్క పూజను నీవు జేయుము.

శ్లో॥ యత్కృత్వాసర్వదుఃఖేభ్యో ముక్తోభవతిమానవః॥

తా॥ ఈ వ్రతమును జేసిన మనుజుఁడు సమస్త దుఃఖములనుండి విడువఁబడును.

శ్లో॥ విధానంచవ్రతస్యాస్య విప్రాయాఽభాష్యయత్నతః ।
సత్యనారాయణోవృద్ధ స్తత్రైవాంతరధీయత॥

తా॥ ఆవృద్ధరూపుఁడగు సత్యనారాయణమూర్తి యాబ్రాహ్మణునితో వ్రతనిధిని లెస్సగాచెప్పి యచ్చటనే కనపడకపోయెను.

శ్లో॥ తద్వ్రతంశ్వఃకరిష్యామి యదుక్తంబ్రాహ్మణేనవై ।
ఇతిసంచింత్యవిప్రోసౌ రాత్రౌనిద్రాంనలబ్ధవాన్॥

తా॥ పిమ్మట ఆవృద్ధబ్రాహ్మణునిచే జెప్పఁబడిన యావ్రతమును చేయుటకు నిశ్చయించినవాఁడై యాబ్రాహ్మణుఁడు ఆరాత్రియందు నిద్రనుకూడా బొందక యుండెను.

శ్లో॥ తతఃప్రాతస్సముత్థాయ సత్యనారాయణవ్రతం ।
కరిష్యఇతిసంకల్ప్య భిక్షార్థమగమద్ద్విజః॥

తా॥ తెల్లవారిన తరువాత ఉదయకాలంబున లేచినవాఁడై సత్యనారాయణ వ్రతమును జేయగలనని సంకల్పమును జేసినవాఁడై భిక్షాటన నిమిత్తము బయలు వెడలెను.

శ్లో॥ ఏకస్మిన్దివసేవిప్రః ప్రచురంద్రవ్యమాప్తవాన్ ।
తేనైవబంధుభిస్సార్థం సత్యస్యవ్రతమాచరేత్॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణుఁడు యాసత్యవ్రత మహిమచే ఆదినమందే విస్తారమయిన ద్రవ్యమును సంపాదించినవాఁడై యాద్రవ్యముచేతనే సత్యనారాయణ దేవునియొక్క వ్రతమును బంధువులతోకూడా కూడుకొనినవాఁడై చేసెను.

శ్లో॥ సర్వదుఃఖవినిర్ముక్త స్సర్వసంపత్సమన్వితః ।
బభూవసద్విజశ్రేష్ఠో వ్రతస్యాస్యప్రభావతః॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠుఁడు సత్యవ్రతమహిమచే సమస్తదుఃఖములనుండి విడువఁబడినవాఁడై సమస్తసంపత్తులు గలవాఁడైయుండెను.

శ్లో॥ తతఃప్రభృతికాలంచ మాసిమాసివ్రతంకృతమ్॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణుఁడు అది మొదలుకొని ప్రతిమాసమందు సత్యవ్రతమును చేసినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ ఏవంనారాయణస్యేదం వ్రతంకృత్వాద్విజోత్తమః ।
సర్వపాపవినిర్ముక్తో దుర్లభంమోక్షమాప్తవాన్॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుఁడు కల్పోక్తవిధిగా యీవ్రతమును చేసి సర్వపాప

ములనుంచి విముక్తిని బొందినవాఁడై పొందశక్యము గాని మోక్షమును బొందిన వాఁడాయెను.

శ్లో॥ వ్రతమస్యయదావిప్రః పృధివ్యాంసంకరిష్యతి ।
తదైవసర్వదుఃఖంచ మనుజస్యవినశ్యతి॥

తా॥ ఈవ్రతము భూమియందు యేమనుష్యుఁడు యెప్పుడుచేయునో అప్పుడే సమస్తదుఃఖములు ఆమనుష్యుని విడిచిపోవును.

శ్లో॥ ఏవంనారాయణేనోక్తం నారదాయమహాత్మనే ।
మయాతత్కథితంవిప్రాః కిమన్యత్కథయామివః॥

తా॥ ఈప్రకారము నారదముని కొఱకు విష్ణుమూర్తిచేత నీవ్రతమహిమ యావత్తు జెప్పఁబడెను. దానిని మీకుఁజెప్పితిని. ఓశౌనకాదులారా! ఇంకా మీకు దేనిని చెప్పవలెనో అడగండి.

ఋషయః॥ శ్లో॥ తస్మాద్విప్రాచ్ఛ్రుతంకేన పృథివ్యాంచరితంమునే ।
తత్సర్వంశ్రోతుమిచ్ఛామ శ్రద్ధాఽస్మాకంప్రజాయతే॥

తా॥ ఓయి సూతమహాముని ! ఆబ్రాహ్మణునివలన విని యీ లోకమందు యెవనిచేత చేయఁబడినదో దానిని సవిస్తరముగా చెప్పవలెను. ఆవృత్తాంతమంతయు మాకు వినవలెనని కోరికగలిగియుండెను.

సూతః॥ శ్లో॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వే వ్రతంకేనకృతంభువి ।
ఏకదాసద్విజవరో యథావిభవవిస్తరైః ।
బంధుభిస్స్వజనైస్సార్థం వ్రతంకర్తుంసముద్యతః॥

తా॥ ఓ మునులారా ! ఈవ్రతము ఆబ్రాహ్మణుని వలన విని యెవనిచేత చేయఁబడినదో దానిని జెప్పెదను వినుఁడు. ఆబ్రాహ్మణుఁడు ఒకానొకప్పుడు తన సంపత్తుకుఁ దగినట్టుగా బంధువులతోను, స్వజనులతోను, కూడుకొని యీవ్రతమును చేయుటకు ప్రారంభించెను.

శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరేకాలే కాష్ఠక్రేతాసమాగతః ।
బహిఃకాష్ఠానిసంస్థాప్య విప్రస్యగృహమాయయౌ॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణుఁడు వ్రతము చేయు కాలమందు ఒకానొక కట్టెలమ్మువాఁడు వచ్చి కట్టెలను వెలుపలనుంచి యాబ్రాహ్మణుని యొక్క గృహములోనికి వెళ్ళినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ తృష్ణయాపీడితాత్మాచ దృష్ట్వావిప్రంకృతవ్రతం ।
ప్రణిపత్యద్విజంప్రాహ కిమిదంక్రియతేత్వయా ।
కృతేకింఫలమాప్నోతి విస్తరాద్వదమేప్రభో॥

తా॥ ఆకట్టెలమ్మువాడు దాహము గలవాఁడై వ్రతమును జేయుచున్న యా బ్రాహ్మణుని జూచి నమస్కరించినవాఁడై యిదియేమి? యీవ్రతమును జేసినయెడల యేమి ఫలమును బొందుదురు. సవిస్తరముగ నాకుఁజెప్పుడని యా బ్రాహ్మణుని నడిగెను.

విప్రః॥ శ్లో॥ సత్యనారాయణస్యేదం వ్రతంసర్వేప్సితప్రదం ।
తస్యప్రపూజనేసర్వం ధనధాన్యాదికంమహత్॥

తా॥ ఇది సత్యనారాయణ దేవునియొక్క వ్రతము. ఇది అన్నికోరికలనిచ్చునది. దీనివలన ధనధాన్యాది గొప్పసంపత్తులు కలుగును.

శ్లో॥ తస్మాదేతద్వ్రతంజ్ఞాత్వా కాష్ఠక్రేతాఽతిహర్షితః ।
పపౌజలంప్రసాదంచ భుక్త్వాస్వనగరంయయౌ॥

తా॥ కట్టెలమ్మువాడు ఆబ్రాహ్మణునివలన యీవ్రతఫలమును దెలిసికొని సంతుష్టమనస్సుగలవాఁడై ఉదకము పానముచేసి తర్వాత ప్రసాదమును భక్షించి తనపట్టణమునుగూర్చి వెళ్లినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ సత్యనారాయణందేవం మానసేనేత్యచింతయత్ ।
కాష్ఠవిక్రయతోగ్రామే ప్రాప్యతేచాద్యయద్ధనం।
తేనైవసత్యదేవస్య కరిష్యేవ్రతముత్తమం ।
ఇతిసంచిత్యమనసా కాష్ఠంకృత్వాతుమస్తకే॥

తా॥ ఓ సత్యనారాయణస్వామీ ! మీపూజను చేయుటకు ఉపక్రమించినాను. ఈకట్టెలమ్ముటవలన నాకు యెంతద్రవ్యము లభ్యమగునో ఆద్రవ్యముచేతనే మీవ్రతమును చేయగలను. అని పలికినవాఁడై ఆకట్టెలమోపును శిరస్సునందుంచుకొనెను.

శ్లో॥ జగామనగరేరమ్యే ధనినాంయత్రసంస్థితిః । తద్దినేకాష్ఠమూల్యంచ ద్విగుణంప్రాప్తవానసౌ । తతఃప్రసన్నహృదయస్సుపక్వంకదలీఫలం॥ శర్కరాఘృతదుగ్ధంచ గోధూమస్యచచూర్ణ

కం। కృత్వైక వ్రతసపాదంచ గృహీత్వాస్వగృహంయయౌ॥

తా॥ పిమ్మట సుందరమైన యానగరమందు ధనవంతులున్న వీధికి వెళ్లెను. ఆకట్టెలమ్ము వాడా దినమందు సత్యదేవుని మహిమచేత రెట్టింపుధనమును బొందినవాడై పిమ్మట నిర్మలమైన మనస్సుగలవాఁడై చక్కగాపండిన యరటిపండ్లును పంచదారయును, నెయ్యి, పాలు, గోధుమపిండియును సమపాళ్లు గలుగునట్లుగా తీసికొని తనయింటికిఁ వెళ్ళినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ తతోబంధూస్సమాహూయ చకారవిధినావ్రతం ।
తద్వ్రతస్య ప్రభావేన ధనపుత్రాన్వితోభవేత్ ।
ఇహలోకేసుఖంభుక్త్వా చాంతేసత్యపురంయయౌ॥

తా॥ పిమ్మట బంధువులను బిలుచుకొని కల్పోక్తవిధిగా నీవ్రతమునుజేసెను. ఈవ్రతమహిమచేత ఆకట్టెలమ్మువాడు ధనముతోను, పుత్రులతోను నిండియుండెను. ఇహలోకంబున సమస్త సుఖములు ననుభవించి జీవితాంతంబున వైకుంఠమును బొందినవాఁడాయెను.

ఇతి ద్వితీయోఽధ్యాయ స్సమాప్తః.

—♦ అథ తృతీయోఽధ్యాయ ప్రారంభః. ♦—

సూతః॥ శ్లో పునరగ్రేప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వంమునిసత్తమాః ।
పురాచోల్కాముఖోనామ నృపశ్చాసీన్మహీపతిః॥

తా॥ ఓ మునులారా! ఇప్పుడు తిరిగి మఱియొక కథను జెప్పుచున్నాను వినుఁడు. పూర్వకాలమందు ఉల్కాముఖుఁడను పేరుగల యొకరాజు భూమి కధిపతిగా నుండెను.

శ్లో॥ జితేంద్రియస్సత్యవాదీ గచ్ఛన్ దేవాలయంప్రతి ।
దినేదినేధనందత్వా ద్విజాన్సంతోషయేత్సుధీః ॥

తా॥ ఆరాజు ఇంద్రియనిగ్రహముగలవాఁడు. సత్యము పలుకువాఁడు ప్రతిదినమందు దేవాలయమునుగూర్చి వెళ్ళువాడు. ప్రతిదినంబును బ్రాహ్మణులను సంతోషపఱచుచు ద్రవ్యదాత యనిపించుకొని యుండెను.

శ్లో॥ భార్యాతస్యప్రముగ్ధాచ సరోజవదనాసతీ ।
భద్రశీలానదీతీరేసత్యస్యవ్రతమాచరేత్ ॥

తా॥ ఆరాజునకు సుందరమయిన పతివ్రతయగు భార్యకలదు. వారుభయులు భద్రశీలానదీతీరంబున సత్యదేవుని వ్రతమును జేసిరి.

శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర సాధురేకస్సమాగతః ।
వాణిజ్యార్థంబహుధనై రనేకైఃపరిపూరితామ్ ॥
నావంసంస్థాప్యతత్తీరే జగామనృపతింప్రతి ।
దృష్ట్వాచవ్రతినంభూపం పప్రచ్ఛవినయాన్వితః॥

తా॥ ఈవ్రతమును జేయుకాలమందు వర్తకచుకొఱకు సాధువను నొక కోమటి బహువిధములయిన ద్రవ్యములతోగూడ వచ్చినవాఁడై ఓడను ఆభద్రశీలా నదీతీరంబుననుంచి ఆనదీతీరమందు సత్యవ్రతమును జేయుచున్న యారాజునుజూచి వినయముతో నొకప్రశ్న చేసినవాఁడాయెను.

సాధుః॥ శ్లో॥ కిమిదంకురుషేరాజన్ భక్తియుక్తేనచేతసా ।
ప్రకాశంకురుతత్సర్వం శ్రోతుమిచ్ఛామిసాంప్రతమ్॥

తా॥ ఓరాజా! భక్తితోఁజేయు నీవ్రతముఏమి, ఇది సవిస్తరముగా జెప్పుము. వినుటకు నాకాశక్తిగలిగియుండెనని ప్రశ్నచేసెను.

రాజా॥ శ్లో॥ పూజనంక్రియతేసాధో విష్ణోరతులతేజసః ।
వ్రతంచస్వజనైస్సార్థం పుత్రాద్యవాప్తికామ్యయా॥

తా॥ ఓ కోమటీ ! నిరుపమాన తేజశ్శాలియగు శ్రీసత్యనారాయణ వ్రతము యొక్క పూజను జేయుచున్నాను. ఈవ్రతము నేను స్వజనులతోగూడ కొడుకొని పుత్రాదిప్రాప్తికై చేయుచుంటిఁని రాజు వర్తకునితో జెప్పెను.

శ్లో॥ భూపస్యవచనంశ్రుత్వా సాధుఃప్రోవాచసాదరం ।
మమాపిసంతతిర్నాస్తి హ్యేతస్మాజ్జాయతేధ్రువమ్॥

తా॥ ఆవర్తకుఁడు రాజుయొక్క వాక్యమును విని యాదరణకలుగునట్లుగా నీక్రింది వాక్యమును బలికెను ఓరాజా! నాకును సంతానములేదు. ఈ సత్యవ్రతము వలన నిశ్చయముగా సంతానము కలుగునని పలికెను.

శ్లో॥ తతోనివృత్యవాణిజ్యాత్సానందోగృహమాయయౌ ।

భార్యామైకధితంసర్వం వ్రతంసంతతిసంతతిదాయకమ్॥

తా॥ అనంతర మావర్తకుఁడు వర్తకముమాని వేసి యానందముతో కూడిన వాఁడై తనయింటికివెళ్ళి సంతానమునిచ్చునట్టి యీసత్యవ్రతమును భార్యకుఁ జెప్పిన వాఁడాయెను.

శ్లో॥ తదావ్రతంకరిష్యామి యదామేసంతతిర్భవేత్ ।
ఇతిలీలావతీంప్రాహ పత్నీంసాధుస్ససత్తమః॥

తా॥ నాకు నెప్పుడు సంతానము కలుగునో యప్పుడే యీ సత్యవ్రతమును జేసెదనని సాధువు తన భార్యతోఁ జెప్పెను.

శ్లో॥ ఏకస్మిన్దివసేతస్య భార్యాలీలావతీసతీ ।
భర్తయుక్తాఽనందచిత్తాఽభవద్ధర్మపరాయణా॥

తా॥ ఆతని భార్యయయిన లీలావతి ఒకానొక దినంబున ధర్మమందాసక్తి గలిగి పెనిమిటితోకూడి యానందమును బొందుచుండెను. (అనఁగా సంభోగము చేసిరనుట.)

శ్లో॥ గర్భిణీసాఽభవత్తస్య భార్యాసత్యప్రసాదతః ।
దశమేమాసివైతస్యాః కన్యారత్నమజాయత॥

తా॥ ఈ లీలావతి సత్యదేవునియొక్క యనుగ్రహము వలన గర్భము ధరించి నదాయెను పదియవ మాసంబున యోగ్యతగల కుమార్తె జన్మించెను.

శ్లో॥ దినేదినేసావవృధే శుక్లపక్షేయథాశశీ ।
నామ్నాకళావతీచేతి తన్నామకరణంకృతమ్॥

తా॥ ఆచిన్నది పుట్టినది మొదలు శుక్లపక్షచంద్రునివలె వృద్ధిపొందుటచేత ఆచిన్నదానికి కళావతియని నామకరణము చేసిరి.

శ్లో॥ తతోలీలావతీప్రాహ స్వామినంమధురంవచః ।
నకరోషికిమర్థంవై పురాసంకల్పితంవ్రతమ్॥

తా॥ అనంతరము లీలావతియను నతనిభార్య పెనిమిటిని గూర్చి స్వామీ ! పూర్వము తమరు సంకల్పించిన వ్రతమెందు నిమిత్తము చేయరని యడిగెను.

సాధుః॥ శ్లో॥ వివాహసమయేతస్యాః కరిష్యామివ్రతంప్రియే ।
ఇతిభార్యాంసమాశ్వాస్య జగామనగరంప్రతి॥

తా॥ ఓ ప్రియురాలా ! పుత్రికయొక్క వివాహకాలమందు సత్యవ్రతము చేసెదను అని యీప్రకారము తనభార్యయయిన లీలావతితో చెప్పినవాడై ఆమెను సమాధానపఱచి పిమ్మట వర్తకము కొఱకు పట్టణమునుగూర్చి వెళ్ళినవాడాయెను

శ్లో॥ తతఃకళావతీకన్యా వవృధేపితృవేశ్మని ॥
దష్ట్వాకన్యాంతతస్సాదుః నగరేసఖిభిస్సహ ॥
మంత్రయిత్వాదుృతదూతం ప్రేషయామాసధర్మవిత్ ।
వివాహార్థంచకన్యాయావరం శ్రేష్టంవిచారయ॥

తా॥ పిమ్మట కళావతియను చిన్నది తండ్రియొక్క గృహమందు వృద్ధిబొందుచుండెను. కొంతకాలమునకు స్నేహితురాండ్రతోకూడా కూడుకొని యాడుకొనుచున్న తన కుమార్తెను జూచినవాడై ధర్మముదెలిసిన యావర్తకుండు ఆచిన్నదాని వివాహకాలము సమీపించినదని దెలిసికొని త్వరితముగా తనదూతను తనకుమార్తె యొక్క వివాహము కొఱకు శ్రేష్ఠుడయిన వరుని విచారింపుమని ఆజ్ఞ యిచ్చిన వాడాయెను.

శ్లో॥ తేనాజ్ఞప్తశ్చదూతోఽసౌ కాంచనంనగరంయయౌ ।
తస్మాదేకంవణిక్పుత్రం సమాదాయాగతోహిసః॥

తా॥ పిదప ఆభటుఁడు వర్తకునిచే ఆజ్ఞనుబొందినవాడై కాంచనమను పట్టణమునుగూర్చి వెళ్లినవాడాయెను. అచ్చోటనుండి ఒకవర్తకునియొక్క పిల్లవానిని తీసికొని యథాస్థానమునకు వచ్చిన వాడాయెను.

శ్లో॥ దృష్ట్వాతంసుందరంబాలం వణిక్పుత్రంగుణాన్వితం ।
జ్ఞాతిభిర్బంధుభిస్సార్థం పరితుష్టేనచేతసా ।
దత్తవాన్సాధుఃపుత్రీంతాం కన్యాంవిధివిధానతః॥

తా॥ అప్పుడా సాధువు మంచిగుణములుగల సుందరుఁడయిన వణిక్పుత్రునిఁ జూచి జ్ఞాతులతో బంధువులతో గూడి సంతుష్ట మనస్సుగలవాఁడై తన కుమార్తెను శాస్త్రోక్తవిధిగా కన్యాదానము చేసెను.

శ్లో॥ తతోభాగ్యవశాత్తేన విస్మృతంవతముత్తమం ।
వివాహసమయేతస్యా స్తేనరుష్టోఽభవత్ప్రభుః॥

తా॥ తర్వాత ఆవర్తకుఁడు ధనాధిక్యముచేత వివాహకాలమందున్న సత్య

వ్రతమును మఱచుటచేత సత్యనారాయణస్వామి కోపము గలవాఁడాయెను.

శ్లో॥ తతఃకాలేననియతో నిజకర్మవిశారదః ।
వాణిజ్యార్థంగతశ్శీఘ్రం జామాతృసహితోవణిక్ ।
రత్నసానుపురేరమ్యే స్థిత్వాసింధుసమీపతః ।
వాణిజ్యమకరోత్సాధు ర్జామాత్రాశ్రీమతాసహ॥

తా॥ కొంతకాలమునకు పిమ్మట తన కర్మపరిపాకమున శీఘ్రముగా నల్లుని దీసికొని వర్తకము నిమిత్తము బయలువెడలి యతిరమ్యమైన రత్నసానుపురంబున సముద్రతీరమందు భాగ్యవంతుఁడగు నల్లునితో గూడి వర్తకము చేయుచుండెను.

శ్లో॥ తౌగతౌనగరంరమ్యం చంద్రకేతోర్నృపస్యచ ।
ఏతస్మిన్నంతరేకాలే సత్యనారాయణఃప్రభుః ।
భ్రష్టప్రతిజ్ఞమాలోక్య శాపంతస్మైప్రదత్తవాన్॥

తా॥ వారిరువురు చంద్రకేతు మహారాజు నగరమునకుఁ బోయిరి ఆసమయంబున సత్యనారాయమూర్తి భ్రష్టప్రతిజ్ఞగల వానిగా దెలిసికొని యావర్తకునికి శాపంబిచ్చెను.

శ్లో॥ దారుణంకఠినంచాస్య మహద్దుఃఖంభవిష్యతి ।
ఏతస్మిన్దివసేరాజ్ఞో ధనమాదాయతస్కరః ।
తత్రైవచాగతశ్చోర్యా ద్వణిజౌయత్రసంస్థితౌ॥

తా॥ దారుణమయిన కఠినమయిన గొప్పదుఃఖమును బొందుమని శపించెను. ఈశాపంబిచ్చిన రోజుననే శాపమహిమచేత నొక దొంగవాఁడు ఆచంద్రకేతు మహారాజుయొక్క గృహమందు ధనమును దొంగిలించి యావర్తకులున్న స్థలమునకే వచ్చినవాఁడై.

శ్లో॥ తత్పశ్చాద్ధావకాన్దూతాన్ దృష్ట్వాభీతేనచేతసా ।
ధనసంస్థాప్యతత్రైవ సతుశీఘ్రమలక్షితః॥

తా॥ అతనియొక్క వెనుక తరుముచున్న భటులనుజూచి భయముకలవాఁడై ధనమును వర్తకులున్న స్థలమందేయుంచి కనఁబడని వాఁడాయెను.

శ్లో॥ తతోదూతాస్సమాయాతాః యత్రాస్తేసజ్జనోవణిక్ ।
దృష్ట్వానృపధనంతత్ర బధ్వానీతౌవణిక్సుతౌ॥

తా॥ అనంతరము దూతలు వచ్చి సత్పురుషుఁడయిన యావర్తకుడు యెచ్చట నున్నాడో యచ్చటనే యాధనమును జూచి వీరలే దొంగలని యావర్తకుల నిద్దరిని కట్టి తీసికొని వెళ్ళిరి.

శ్లో॥ హర్షేణధావమానాశ్చ ఊచుర్నృపసమీపతః ।
తస్కరౌద్వాసమానీతౌ విలోక్యాజ్ఞాపయప్రభో॥

తా॥ ఆదూతలు ఇద్దరు దొంగలను తీసికొని సంతోషముతో శీఘ్రముగా చంద్రకేతు మహారాజు వద్దకు వచ్చి ఓరాజా ! ఇద్దరు దొంగలను పట్టితెచ్చితిమి. వీరలఁజూచి చేయుపని నాజ్ఞాపింపుఁడు అని యడిగెను.

శ్లో॥ రాజ్ఞాఽజ్ఞప్తా స్తతశ్శీఘ్రం దృఢంబద్ధ్వాతుతావుభౌ ।
స్థాపితౌచమహాదుర్గే కారాగారేఽవిచారతః॥

తా॥ అనంతర మాభటులు రాజుచే నాజ్ఞాపింపఁబడినవారై విచారణలేకుండ వర్తకు లిద్దరిని సంకెళ్ళు వేసి శీఘ్రముగా కఠినమైన బంధిఖానా యందుంచినవారైరి.

శ్లో॥ మాయయాసత్యదేవస్య నశ్రుతంకై స్తయోర్వచః ॥
తత స్తయోర్ధనంరాజ్ఞా గృహీతంచంద్రకేతునా॥

తా॥ సత్యదేవునియొక్క మహిమచే వర్తకులు చెప్పుకొనుచున్న సంగతులు ఎవరిచేతనున్ను వినబడనివాయెను. వారిని ఖయిదు చేసినతర్వాత వారి సంబంధమయిన ధనము రాజుచే తీసికోబడెను.

శ్లో॥ తచ్ఛాపాచ్చతయోర్గేహే భార్యాచైవాతిదుఃఖితా ।
చోరేణాపహృతంసర్వం గృహేయచ్చస్థితంధనమ్॥

తా॥ సత్యదేవుని శాపమువల్లనే వారి గృహమందుఁడు భార్యకూడ మిక్కిలి దుఃఖము ననుభవించెను. అది యేమనగా గృహమందున్న ధనమంతయు దొంగలు అపహరించిరి.

శ్లో॥ ఆధివ్యాధిసమాయుక్తా క్షుత్పిపాసాదిదుఃఖితా ।
అన్నచింతాపరాభూత్వా బభ్రామచగృహేగృహే॥

తా॥ ఇంకా మనోవ్యధ శరీరబాధలుకలదై యాకలి దప్పులు కలిగి అన్న మెచ్చటదొరుకునను విచారము కలిగి ప్రతిగృహమందుఁ దిరుగుచుండెను.

శ్లో॥ కళావతీతికన్యాఽపి బభ్రామప్రతివాసరం ।

ఏకస్మిన్దివసేయాతా క్షుధార్తాద్విజమందిరమ్॥

తా॥ కలావతియను నతని కుమార్తెయున్నూ ప్రతి దినము యాచనకొఱకు దిరుగుచుండెను. ఇట్లు తిరుగుచుండగా నొకానొక దినంబున ఆకలి కలదై ఒక బ్రాహ్మణ గృహమును గూర్చి వెళ్ళినదాయెను.

శ్లో॥ గత్వాఽపశ్యద్వ్రతంతత్ర సత్యనారాయణస్యచ ।
ఉపవిశ్యకథాంశ్రుత్వా వరంప్రార్థితవత్యపి॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణుని గృహమునకువెళ్ళి సత్యనారాయణ వ్రతమును జూచి తదనంతరంబున కూర్చుండి వ్రతకథనువిని సత్యదేవుని గూర్చి మిక్కిలి ప్రార్థించిన దాయెను.

శ్లో॥ ప్రసాదభక్షణంకృత్వా యయౌరాత్రౌగృహంప్రతి ।
మాతాకలావతీ కన్యాం కథయామాసప్రేమతః॥

తా॥ ప్రసాదమును భక్షించి రాత్రియందు ఇంటికి వెళ్ళెను. తల్లి ప్రేమ గల తనకుమార్తెను ప్రశ్నించెను.

శ్లో॥ పుత్రీరాత్రౌస్థితాకుత్ర కింతేమనసివర్తతే ।
కన్యాకలావతీప్రాహ మాతర ప్రతిసత్వరమ్॥

తా॥ రాత్రికాలము కొంత గడగుటచే వయఃకాలమందుండి పెనిమిటి సమీపమందు లేకుండుటచేత తల్లి సంశయము కలదై ఓపుత్రికా! యింతరాత్రి యచ్చట నున్నావు? నీమనస్సులోనేమి సంకల్పము కలిగినదని శిక్షాపూర్వకముగా నడుగగా కలావతియను చిన్నది తల్లియొక్క మనస్సును తెలిసికొని ఆలోచనలేకుండ త్వరగా జవాబిచ్చెను.

శ్లో॥ ద్విజాలయేవ్రతంమాతః దృష్టంవాంఛితసిద్ధిదం ।
తచ్ఛృత్వాకన్యకావాక్యం వ్రతంకర్తుంసముద్యతా॥

తా॥ ఓతల్లీ! బ్రాహ్మణునియొక్క గృహమందు సమస్తకోరికలనిచ్చు సత్యనారాయణ వ్రతమును జూచితినని చెప్పెను. ఆ పుత్రికయొక్క వాక్యమును వినగానే పూర్వము తన పెనిమిటియొక్క ప్రతిజ్ఞ జ్ఞాపకము తెచ్చుకొని యిందువల్ల గదా యింతకష్టముల పాలయితిమని యావ్రతమును జేయుటకు ప్రారంభించెను.

శ్లో॥ సాముదాతువణిగ్భార్యా సత్యనారాయణస్యవై ।
వ్రతంచక్రేతదాసాధ్వీ బంధుభిస్స్వజనైస్సహ॥

తా॥ వర్తకుని భార్యయైన లీలావతి బంధుజనులతో గూడ తత్క్షణమే సత్య వ్రతమును జేసెను.

శ్లో॥ భర్తృజామాతరౌక్షిప్ర మాగచ్ఛేతాంస్వమాశ్రమం ।
అపరాధంచమేభర్తుర్జామాతుఃక్షంతుమర్హసి॥

తా॥ నా పెనిమిటి అల్లుడున్నూ త్వరగా నింటికి వచ్చేవరుగాక, వారియొక్క తప్పును క్షమించవలెనని ఆదేవుని ప్రార్థించెను.

శ్లో॥ వ్రతేనానేనసంతుష్టో సత్యనారాయణః ప్రభుః ।
దర్శయామాసస్వప్నంహి చంద్రకేతోర్నృపస్యచ॥

తా॥ సమర్థుఁడయన యాసత్యనారాయణమూర్తి యీవ్రతముచే సంతోషించినవాఁడై చంద్రకేతు మహారాజునకు స్వప్నమును కనబఱచెను,

శ్లో॥ బంధితౌమోచయప్రాతః వణిజౌనృపసత్తమ ।
దేయంధనంచతత్సర్వం గృహీతంయత్వయాఽధునా॥

తా॥ ఓరాజా ! ఉదయమున బంధించియున్న వర్తకుల నిద్దరను ప్రాతఃకాలంబునవిడిపించి నీవుతీసికొనిన ధనమంతయు నియ్యతగినది.

శ్లో॥ నోచేత్వాంనాశయిష్యామి సరాజ్యధనపుత్రకం ।
ఏవమాభాష్యరాజానం ధ్యానగమ్యోఽభవత్ప్రభుః॥

తా॥ ఆప్రకారము చేయని యెడల నీరాజ్యము, నీధనము నీపుత్త్రులతోఁ గూడిన నిన్ను నశింపఁజేసెదనని రాజునుగూర్చి స్వప్నమందు జెప్పి సత్యనారాయణ మూర్తి యదృశ్యుఁడాయెను.

శ్లో॥ తతఃప్రభాతసమయే రాజాచస్వజనైస్సహ ।
ఉపవిశ్యసభామధ్యే ప్రాహస్వప్నంజనంప్రతి॥

తా॥ పిమ్మట ఆచంద్రకేతు మహారాజు ప్రాతఃకాలమందు స్వజనులతో గూడుకొని సభామధ్యంబున కూర్చుండి తనకు రాత్రియందు సంభవించిన స్వప్నమును ప్రజలతో జెప్పినవాడాయెను.

శ్లో॥ బద్ధౌమహాజనౌశీఘ్రం మోచయధ్వంవణిక్సుతౌ ।
ఇతిరాజ్ఞోవచశ్శ్రుత్వా మోచయిత్వామహాజనౌ॥

తా॥ ఆరాజు స్వప్నవృత్తాంతమును జెప్పి బంధిఖానాలోనున్న మహాత్ము

లయిన వర్తకులను విడిపింపుడని పలుకఁగా నావాక్యమును విని యామహాత్ములను విడిపించిరి.

శ్లో॥ సమానీయన్నృపస్యాగ్రే ప్రాహుస్తేవినయాన్వితాః ।
ఆనీతౌద్వౌవణిక్పుత్రౌ ముక్తౌనిగళబంధనాత్ ॥

తా॥ తీసికొనివచ్చి రాజుయొక్క ముందరను వినయము కలవారయిన భటులు వర్తకు లిద్దఱను సంకెళ్ళనుండి విడిపించి తీసికొని రాబడిరని పలికిరి.

శ్లో॥ తతోమహాజనౌనత్వా చంద్రకేతుంన్నృపోత్తమం ।
స్మరంతౌపూర్వవృత్తాంతం నోచతుర్భయవిహ్వలాః ॥

తా॥ అభటులు చెప్పిన తర్వాత మహాత్ములయిన యావర్తకులు రాజశ్రేష్ఠుఁడయిన యాచంద్రకేతు మహారాజునకు నమస్కరించి విచారించి విచారణలేక శిక్షించిన పూర్వవృత్తాంతమును జ్ఞప్తికితెచ్చుకొని తిరిగి విచారణలేకుండ యేమిశిక్ష వేయునోయని భయముచేత నేమియు పలుకక యూరకుండిరి.

శ్లో॥ రాజావణిక్సుతౌవీక్ష్య వచఃప్రోవాచసాదరం ॥
దైవాత్ప్రాప్తంమహద్దుఃఖ మిదానీంనాస్తివైభయమ్॥

తా॥ ఆచంద్రకేతు మహారాజు వర్తకులనుజూచి యిదివఱకు యీగొప్ప దుఃఖము దైవాధీనముగా కలిగినది. ఇప్పుడు మీకు యేమియు భయములేదని ధైర్యవాక్యము బలికెను.

శ్లో॥ తదానిగళసంత్యాగం క్షౌరకర్మాద్యకారయత్ ।
వస్త్రాద్యలంకృతిందత్వా పరితోష్యనృపశ్చతౌ॥

తా॥ అప్పుడే సంకెళ్ళూడదీయించి క్షౌరకర్మ మొదలయిన పానినిచేయించెను పిమ్మట వస్త్రాలంకారములిచ్చి వారిని సంతోషింపజేసె.

శ్లో॥ పురస్కృత్యవణిక్పుత్రౌ వచసాతోషయద్భృశం ।
పురానీతంతుయద్ద్రవ్యం ద్విగుణీకృత్యదత్తవాన్॥

తా॥ ఆవర్తకుల నిరువురను గౌరవించి స్తోత్రవాక్యములచే మిక్కిలి సంతోషపఱచినవాడై పూర్వంబున తానుగ్రహించిన యే ద్రవ్యముకలదో ఆ ద్రవ్యమును రెట్టింపుచేసి తిరిగి యిచ్చినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ ప్రోవాచతౌతతోరాజా గచ్ఛసాధోనిజాశ్రమం ।

రాజానంప్రణిపత్యాహ గంతవ్యంత్వత్ప్రిదతః ॥

తా॥ సత్కారము జరిగిన తర్వాత రాజు ఓ వర్తకులారా ! మీయింటికి వెళ్ళుమా అని పలికెను. పిమ్మట ఆవర్తకులు రాజునకు నమస్కరించి మీయనుగ్రహమువలన నింటికి వెళ్ళుట కలిగినదని పలికెను.

ఇతి తృతీయోఽధ్యాయ స్సమాప్తః ॥

—♦ అథచతుర్థోఽధ్యాయ ప్రారంభః ♦—

సూతః॥ శ్లో॥ యత్రాంకృత్వాతతస్సాధుర్మంగళాచారపూర్వకం ।
బ్రాహ్మణేభ్యోధనందత్వా యయౌస్వనగరంప్రతి॥

తా॥ అటుపిమ్మట సాధువు మంగళాచార పూర్వకముగ యాత్రజేసి యాసమయంబున బ్రాహ్మణులకు ధనమునిచ్చి తనపట్టణమునకుఁ బయలు వెడలెను.

శ్లో॥ కియద్దూరంగతేసాధౌ సత్యనారాయణఃప్రభుః ।
జిజ్ఞాసాంకృతవాన్సాధో నౌకాయామ్ స్తికింతవ॥

తా॥ కొంతదూరము వెళ్ళగా నప్పుడు శ్రీ సత్యనారాయణ ప్రభువు వీని మనస్సును పరీక్షింపదలంపుతో విరాగిగా నచ్చటికి వచ్చి ఓసాధూ ! నీపడవలో నున్న సరుకేమిటి యని యడిగెను.

శ్లో॥ తతోమహాజనౌమత్తౌ హేళయాచప్రహస్యవై ।
కథంపృచ్ఛసిభోదండిన్ ముద్రాంనేతుంకిమిచ్ఛసి॥

తా॥ అప్పుడా వర్తకులు మత్తులయి పరిహాసము జేయుచు నోసన్యాసీ! డబ్బు దీసికొనుతలంపు నీకున్నదిగాబోలుఁ మాపడవలో.

శ్లో॥ లతాపత్రాదికంచైవ వర్తతేతరణౌమమ ॥
ఇత్యుక్తంవచనంశ్రుత్వా సత్యంభవతుతేవచః ॥

తా॥ అనంతర మావర్తకులు ప్రారబ్ధఫలముచేత ఆనావయందు ఆకులు, తీగెలున్నవియని యనఁగా నాపరుషవాక్కును స్వామి విని నీవు పలికినమాట సత్యమగుగాక యని పలికెను.

శ్లో॥ ఏవముక్త్వాగతశ్శీఘ్రం దండీతస్యసమీపతః ।
కియద్దూరంతతోగత్వా స్థితస్సింధుసమీపతః ॥

తా॥ ఈప్రకారము సన్యాసి ఆవర్తకుని దగ్గఱ పలికినవాఁడై సముద్రమునకు కొంతదూరము వెళ్ళి ఆసముద్రసమీపమందే యుండిన వాఁడాయెను.

శ్లో॥ గతేదండిని సాధుశ్చ కృతనిత్యక్రియ స్తథా ।
ఉత్థితాంతరణీం దృష్ట్వా విస్మయంపరమంయయౌ॥

తా॥ అంతట సాధువు నిత్యకృత్యముల తీర్చుకొని మిక్కిలి తేలియున్న పడవనుజూచి గొప్ప యాశ్చర్యమును బొందెను.

శ్లో॥ దృష్ట్వాలతాదికంచైవ మూర్ఛితోన్యపతద్భువి ।
లబ్ధసంజ్ఞోవణిక్పుత్ర స్తతశ్చింతాన్వితోఽభవత్ ॥

తా॥ పడవయందున్న యాకులు, తీగెలు, మొదలయిన వానినిఁజూచి తానుం చిన పెట్టెలు లేకపోవడముచేత మూర్ఛను బొందినవాఁడై భూమియందుపడి దొర్లుచు కొట్టుకొనుచు తెలివిలేక కొంతసేపుండిన పిమ్మట తెలివితెచ్చుకొని ధనమంతా వృథాగా ఆకులయి పోయెనని విచారముగలవాఁడై యుండెను.

శ్లో॥ తదాతుదుహితుఃకాంతో వచనంచేదమబ్రవీత్ ।
కిమర్థంక్రియతేశోక శ్శాపోదత్తశ్చదండినా॥

తా॥ ఆవిచారమును బొందుకాలమందు అల్లుడు ఓ మామా! యెందుకు దుఃఖించడము, ఆసన్యాసిచే శాపమియ్యబడినదని పలికెను.

శ్లో॥ శక్యతే తేనసర్వంహి కర్తుంచాత్రనసంశయః ।
అతస్తంశరణంయామో వాంఛితార్థోభవిష్యతి॥

తా॥ ఈ సన్యాసి సమస్తమును సృష్టించుటకును, సంహరించుటకును, సమర్థుడు కనుక వారిని శరణుజొచ్చెదము. వారు మనదుఃఖమును నిశ్చయముగ పోగొట్టగలరు. మన కోరికలు సిద్ధింపకలవని అల్లుఁడనెను.

శ్లో॥ జామాతుర్వచనంశ్రుత్వా తత్సకాశంగతోవణిక్ ।
దృష్ట్వాచదండినంభక్త్యా నత్వాప్రోవాచసాదరమ్॥

తా॥ అల్లునియొక్క వాక్యమును విని సన్యాసియొద్దకు వెళ్ళి చూచి భక్తిచే నమస్కరించి ఆదరణతో కూడినవాఁడై ఒక వాక్యము పలికెను.

శ్లో॥ క్షమస్వచాపరాధంమే యదుక్తంతవసన్నిధౌ ।
ఏవంపునఃపునర్నత్వా మహాశోకాకులోఽభవత్॥

తా॥ ఓయీ ! మహానుభావా ! మీవద్ద యేయనృతవాక్యము పలుకబడెనో దానినంతను క్షమింపుమని మాటి మాటికి నమస్కరించు చున్నవాఁడై గొప్ప దుఃఖమును బొందుచున్న వాఁడాయెను.

శ్లో॥ ప్రోవాచవచనందండీ విపపంతంవిలోక్యచ ।
మారోదీశ్శ్రుణుమద్వాక్యం మమపూజాబహిర్ముఖః ।
మమాజ్ఞయాచదుర్బుద్ధే లబ్ధందుఃఖం ముహుర్ముహుః॥

తా॥ పిమ్మట సన్యాసి దుఃఖించుచుండిన వర్తకునజూచి ఓ వర్తకుఁడా! నా మాటలను వినుము. ఓ జ్ఞానహీనుఁడా ! నా పూజను విడిచివేయుటచే నాయాజ్ఞ వలన మాటి మాటికి దుఃఖము సంభవించుచున్నదని చెప్పెను.

శ్లో॥ తచ్ఛ్రుత్వాభగవద్వాక్యం స్తుతింకర్తుంసముద్యతః॥

తా॥ ఆభగవంతుని వాక్యమును విని స్తోత్రమును జేయుటకు ప్రారంభించెను

సాధుః॥ శ్లో॥ త్వన్మాయామోహితాస్సర్వే బ్రహ్మాద్యాస్త్రిదివౌకసః।
నజానంతిగుణాన్రూపం తవాశ్చర్యమిదంప్రభో॥

తా॥ ఓయి మహానుభావా! బ్రహ్మమొదలగు సమస్త దేవతలు దేవరవారి మాయచే మోహపెట్టఁబడి యాశ్చర్యకరమగు నీసగుణ రూపమునే తెలిసికొన లేక యుండఁగా నిర్గుణస్వరూపము మనోవాక్కుల కందనిది తెలిసికొన శక్యము గాదు స్వామీ.

శ్లో॥ మూఢోఽహంత్వాంకథంజానే మోహితస్తవమాయయా ।
ప్రసీదపూజయిష్యామి యథావిభవవిస్తరమ్॥

తా॥ నేను మూఢుఁడను. దేవరవారి మాయచే మోహింపఁబడి మిమ్ము నే ప్రకారము తెలిసికొనఁగలను? ఇంతటినుంచి నావిభవము కొలఁది మిమ్ము పూజించెదను అనుగ్రహింపుము.

శ్లో॥ పురావిత్తంచయత్సర్వ మనుగృహ్ణీష్వతత్ప్రభో ।
పాహిమాం పుండరీకాక్షత్వా మద్యశరణాగతమ్ ।
శ్రుత్వాభక్తియుతంవాక్యం పరితుష్టోజనార్దనః ।

వరంచవాంఛితందత్వా తత్రై వాంతరధీయత॥

తా॥ ఓ స్వామీ ! నాపూర్వధనము నంతను అనుగ్రహింపుము. (ఇమ్మ) ఓ పుండరీకాక్షా ! శరణాగతుఁడనైన నన్ను నిప్పుడు రక్షింపుము. అను భక్తిగల యావర్తకుని వాక్యమును విని సంతోషము గలవాఁడై విష్ణుమూర్తి కోరిన కోరికల నిచ్చి అచ్చటనే కనఁబడకపోయెను.

శ్లో॥ తతోనావంసమారుహ్య దృష్ట్వావిత్తప్రపూరితాం। కృపయా సత్యదేవస్య సఫలంవాంఛితంమమ। ఇత్యుక్త్వాస్వజనైస్సార్ధం పూజాంకృత్వాయథావిధి। హర్షేణచాభవత్పూర్ణ స్సత్యదేవ ప్రసాదతః। నావంసంయోజ్యకృతవాన్ స్వదేశగమనంతతః॥

తా॥ అంతర్ధానమయిన తర్వాత నావనుయెక్కి ధనముచేనిండిన దానిగాఁజూచి సత్యనారాయణుని దయచేత నాకోరిక ఫలయుక్తమయినదని పలికి తన స్వజనులతో కూడి సత్యవ్రతముజేసి సత్యనారాయణుని యనుగ్రహమువలన సంతోషముగలవాఁడై పిమ్మట ఆ ఓడను చక్కగా సిద్ధపరచి తనదేశమునకు ప్రయాణము చేసెను.

శ్లో॥ సాధుర్జామాతరంప్రాహ పశ్యరత్నపురీంమమ ।
దూతంచప్రేషయామాస నిజవిత్తస్యరక్షకమ్॥

తా॥ పిమ్మట ఓ యల్లుడా ! నారత్నపురిని చూడుమని వర్తకుఁడు అల్లుని గూర్చి పలికెను. తన ధన సంరక్షకుఁడయిన భటుని ఆపట్టణమునకుఁ బంపెను.

శ్లో॥ దూతోఽసౌనగరంగత్వా సాధుభార్యాంవిలోక్యచ ।
ప్రోవాచాత్మహితంవాక్యం నత్వాబద్ధాంజలిస్తదా॥

తా॥ తరువాత ఆభటుడు నగరమునకువెళ్ళి వర్తకుని భార్యనుజూచి నమస్కరించి అంజలిని పట్టినవాఁడై ఆమెకు హితమైన వాక్యమును బలికెను.

శ్లో॥ నికటేనగరస్యైవ జామాత్రాసహితోవణిక్ ।
ఆగతోబంధువర్గైశ్చ స్వజనైర్బహుభిర్యుతః॥

తా॥ ఓయమ్మా ! మీపెనిమిటియయిన వర్తకుఁడు మీయల్లునితోకూడి బంధువులతోను, నాకర్లతోను, కూడినవారయి గ్రామ సమీపమునకు వచ్చియున్నారని లికెను.

శ్లో॥ శ్రుత్వాదూతముఖాద్వాక్యం మహాహర్షవతీసతీ ।

సత్యపూజాంతతఃకృత్వా ప్రోవాచతనుజాంప్రతి॥

తా॥ సంతోషముగల పతివ్రతయైన యావర్తకుని భార్య భటునివల్ల ఆవార్తను విని వెంటనే సత్యనారాయణ పూజనుచేసి కుమార్తెనుగూర్చి ఒకానొక వాక్యమును పలికెను.

శ్లో॥ వ్రజామిశీఘ్రమాగచ్ఛ సాధుసందర్శనాయచ ।
ఇతిమాతృవచశ్శ్రుత్వా వ్రతంకృత్వాసమాప్యచ ।
ప్రసాదంచ పరిత్యజ్య గతా సాఽపిపతింప్రతి॥

తా॥ ఓ యమ్మాయీ! నేను నీతండ్రిగారిని జూచుటకు వెళ్ళుచున్నాను. నీవును శీఘ్రముగా సత్యనారాయణ పూజను చేసికొనిరమ్ము. ఇట్లు తల్లి కుమార్తెతో చెప్పగా ఆమె విని వెంటనే సత్యనారాయణ పూజను చేసికొని ప్రసాదమును విడిచి వేసి పెనిమిటిని జూచుటకు వెళ్ళినదాయెను.

శ్లో॥ తేనరుష్టస్సత్యదేవో భర్తారంతరణీతదా ।
సంహృత్యచధనైస్సార్థం జలేతస్మిన్నమజ్జయత్॥

తా॥ ఆకుమార్తె ప్రసాదమును వదలిపెట్టుటచే సత్యనారాయణమూర్తి కోపము గలవాఁడై ఆచిన్నదాని పెనిమిటిని నావను కనపడకుండాచేసి సముద్రముయొక్క ఉదకమందు ధనములతో కూడా ముంచివేసిన వాఁడాయెను.

శ్లో॥ దృష్ట్వాతథావిధాంనావం కన్యాంచ బహుదుఃఖితాం ।
భీతేనమనసాదుఃఖ మాపురాశ్చర్యమంతికాః॥

తా॥ దగ్గఱనున్న జనులు మునిగిన నావను, దుఃఖముగల యాచిన్నదానిని జూచి వర్తకుఁడు తమవలన కలిగినదని యను నేమోయను భయముచేత దుఃఖమును అకస్మాత్తుగా సంభవించినదని యాశ్చర్యమును బొందుచుండిరి.

శ్లో॥ చింతమానాశ్చతేసర్వే బభూవుస్తీరవాసకాః ।
తతోలీలావతీకన్యాం దృష్ట్వాసావిహ్వలాభవత్॥

తా॥ ఆతీరవాసులందఱు విచారముగలవారై యుండిరి. పిమ్మట లీలావతి యను నావర్తకునిభార్య దుఃఖమును బొందుచుండిన కుమార్తెనుజూచి పరవశురాలై యుండెను.

శ్లో॥ విలలాపాతిదుఃఖేన భర్తారంచేదమబ్రవీత్ ।
ఇదానీంనౌకయాసార్ధం కథంసోఽభూదలక్షితః॥

తా॥ అనంతర మందతని భార్య అతిదుఃఖము గలదయి దుఃఖించెను పెనిమిటి నిగూర్చి ఒకానొక వాక్యమును పలికెను. అది యేమనఁగా యిప్పుడు మన యల్లుడు ఓకతోకూడా కనపడకుండా యేహేతువచే నుండెను.

శ్లో॥ నజానేకస్య దేవస్య హేలయానౌశ్చసాహృతా ।
సత్యదేవస్యమాహాత్మ్యం జ్ఞాతుంవక్తుంనశక్యతే॥

తా॥ ఏదేవుని విలాసముచేత యీ ప్రకారము జరిగినదో తెలియకున్నది. సత్యదేవునియొక్క మహిమను తెలిసికొని జెప్పుటకు యెవరితరముగాదని పలికెను.

శ్లో॥ ఇత్యుక్త్వావిలలాపైవ తతశ్చస్వజనైస్సహ ।
తతోలీలావతీకన్యాం క్రోడీకృత్వారురోదహ॥

తా॥ ఈ ప్రకారము పెనిమిటినిగూర్చి పలికి బంధుజనులతో కూడా లీలావతి యను వర్తకుని భార్య కుమార్తెను కౌగలించుకొని యల్లునిగూర్చి దుఃఖించెను.

శ్లో॥ తతఃకలావతీకన్యా నష్టేస్వామినిదుఃఖితా ।
గృహీత్వాపాదుకాంతస్య హ్యనుగంతుంమనోదధా॥

తా॥ పిమ్మట కలావతి యను నావర్తకుని కుమార్తె పెనిమిటి కనపడని హేతువు వలన ఆచిన్నది మఱియొక తలంపుతో భర్తయొక్క పాదరక్షలను తీసికొని సహగమనము చేయుటకొఱకు ప్రయత్నించెను.

శ్లో॥ కన్యాయాశ్చరితందృష్ట్వా సభార్యస్స్వజనోవణిక్ ।
అతిశోకేనసంతప్తః చింతయామాసధర్మవిత్॥

తా॥ భార్యా బంధువులతో గూడినవాఁడై ధర్మము తెలిసిన యావర్తకుఁడు కన్యయొక్క సహగమన ప్రయత్నము చూచి మిక్కిలి దుఃఖము గలవాఁడై విచారించెను.

శ్లో॥ హృతావాసత్యదేవేన భ్రాంతోఽహంసత్యమాయయా ।
సత్యపూజాం కరిష్యామి యథావిభవవిస్తరం ।
ఇతిర్వానసమాహూయ కథయిత్వామనోగతం ।
నత్వాచదండవద్భూమౌ సత్యదేవంపునఃపునః ॥

తా॥ సత్యనారాయణ మూర్తిచే నపహరింపఁబడినదా ! నే నతని మాయచే భ్రాంతి నందితినా ! అని విచారించి సత్యనారాయణ మూర్తియొక్క మహిమచేతనే కలిగినదని నిశ్చయించుకొని సత్యనారాయణ పూజను నావైభమునకు తగినట్లు చేయ

గలనని యిదివఱకువలె మనస్సున నుంచిన మఱపు కలుగునని సాత్త్యము కొఱకు నందఱను పిలిచి చెప్పి వర్తకుఁడు యాదేవునకు నమస్కారముచేసి యూరకుండెను.

శ్లో॥ తతస్తుష్టస్సత్యదేవో దీనానాంపరిపాలకః ।
జగాదవచనంచైవ కృపయాభక్తవత్సలః॥

తా॥ ఆప్రకారము వర్తకుఁడు మ్రొక్కినతర్వాత దీనులను రక్షించునట్టిన్ని భక్తులయందు ప్రేమగల సత్యనారాయణమూర్తి వారి భక్తికిమెచ్చి దయచేత నొకానొక వాక్యమును పలికెను.

శ్లో॥ త్యక్త్వాప్రసాదంతే కన్యాపతిందష్టుంసమాగతా ।
అతోఽదృష్టోఽభవత్తస్యాః కన్యకాయాఃపతిర్ధ్రువమ్॥

తా॥ నీకుమార్తె ప్రసాదమును భక్షింపక నిరాకరించివచ్చినది. అందువల్ల నీయల్లుడు కనబడుటలేదు, నిశ్చయము.

శ్లో॥ గృహంగత్వాప్రసాదంచ భుక్త్వాసాయాతిచేత్పునః ।
లబ్ధభర్త్రీసుతాసాధో భవిష్యతినసంశయః॥

తా॥ ఓ వర్తకుఁడా ! నీకుమార్తె యింటికి వెళ్ళి ప్రసాదమును భుజించి తిరిగి వచ్చిలయెడల పెనిమిటిని చూడగలదు. సంశయములేదు అని పలికెను.

శ్లో॥ కన్యకాతాదృశంవాక్యం శ్రుత్వాగగనమండలాత్ ।
క్షిప్రంతదాగృహంగత్వా ప్రాసాదమనుభుజ్యచ ।
సాపశ్చాత్పునరాగత్య దదర్శసజనంపతిమ్॥

తా॥ ఆచిన్నది యాకాశమునుండి వాక్యమును విని త్వరలో యింటికివెళ్ళి ప్రసాదమును భుజించి తిఱుగవచ్చి పరివారముతో గూడిన పెనిమిటిని జూచెను.

శ్లో॥ తతఃకలావతీకన్యా జగాదపితరంప్రతి ।
ఇదానీంస్వగృహంయాహి విళంబంకురుషేకథమ్॥

తా॥ పిమ్మట కళావతియను చిన్నది తండ్రినిగూర్చి ఆలస్యముచేయక యింటికి వెళ్ళుదమని పలికెను.

శ్లో॥ తచ్ఛ్రుత్వాకన్యకావాక్యం సంతుష్టోఽభూద్వణిక్సుతః ।
పూజనంసత్యదేవస్య కృత్వావిధివిధానతః ।
ధనైర్బంధుగణైస్సార్థం జగామనిజమందిరమ్॥

తా॥ పిదప నాచిన్నదాని వాక్యమును విని వర్తకుఁడు సంతోషయుక్తుఁడై

సత్యనారాయణ వ్రతముజేసి ధనముతో బంధుజనముతోగూడి తనయింటికి వెళ్ళెను.

శ్లో॥ పౌర్ణమాస్యాంచ సంక్రాంతౌ కృవాన్సత్యపూజనం ।
ఇహలోకేసుఖంభుక్త్వా చాంతేసత్యపురంయయౌ॥

తా॥ అది మొదలు వర్తకుఁడు ప్రతిపూర్ణిమా సంక్రాంతులయందు సత్యనారాయణ వ్రతమును జేసినవాఁడై ఇహలోకమందు సుఖము ననుభవించి జీవితాంతంబున వైకుంఠముచేరెను.

ఇతి చతుర్థోఽధ్యాయ స్సమాప్తః.

—♦ అథ పంచమోఽధ్యాయః. ♦—

సూతః॥ శ్లో॥ అథాన్యత్సంప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వంమునిసత్తమాః ।
ఆసీత్తుంగధ్వజోరాజా ప్రజాపాలనతత్పరః॥

తా॥ అనంతరము ఓ మునిశ్రేష్ఠులారా ! మఱియొక కథను చెప్పుచున్నాను వినుండు. ప్రజలను చక్కఁగా పరిపాలించుచున్న తుంగధ్వజుఁడను నొకానొక రాజు గలడు.

శ్లో॥ ఏకదాసవనంగత్వా హత్వాబహూవిధాన్పశూన్ ।
ఆగత్యబిల్వమూలంచ దృష్ట్వాసత్యస్యపూజనమ్॥

తా॥ ఆరాజు ఒకానొకప్పుడు వనమును గూర్చి వెళ్ళి అనేక విధములయిన మృగములను జంపి ఒక మారేడు వృక్షమూలమునకు వచ్చి సత్యనారాయణమూర్తియొక్క వ్రతమును జూచెను.

శ్లో॥ గోపాకుర్వంతిసంతుష్టాభక్తియుక్తాస్సబాంధవాః ।
రాజాదృష్ట్వాతుదర్పేణ నగత్వాతంననామసః॥

తా॥ గొల్లలు బంధువులతోగూడి సత్యనారాయణ వ్రతమును మిక్కిలి భక్తి శ్రద్ధలతో కూడినవారై సంతోషయుక్తముగ జేయుచున్నారని ఆరాజు తెలిసికొని గర్వముచేతను ఆసత్యదేవుని గూర్చి అస్థలమునకు వెళ్ళినన్ని నమస్కరించని వాఁడాయెను.

శ్లో॥ తతోగోపగణాస్సర్వే ప్రసాదంన్రుపసన్నిథౌ ।
సంస్థాప్యపునరాగత్య భుక్త్వాంస్సర్వేయథేప్సితమ్॥

తా॥ పిమ్మట గోపాలకులందఱు రాజు వచ్చినాడను గౌరవముతో ప్రసాదమును రాజు సమీపమునందుంచి తిరిగి వచ్చి స్వేచ్ఛగా భుజించిరి.

శ్లో॥ తతః ప్రసాదంసంత్యజ్య రాజాదుఃఖమవాపసః ।
తస్యపుత్రశతంనష్టం ధనధాన్యాదికంచయత్॥

తా॥ అటుపిమ్మట ఆరాజు ప్రసాదమును పరిహరించి చాలా దుఃఖమును బొందెను. ఆదుఃఖమేమనగా నతనికి నూఱుగురు పుత్త్రులు నశించిరి. ఇదిగాక ధనధాన్యములు మొదలగునవికూడా నష్టమాయెను.

శ్లో॥ సత్యదేవేనతత్సర్వం నాశితంమమనిశ్చితం ।
అతస్తత్రైవగచ్ఛామి యత్రదేవస్యపూజనం ।
మనసేతివినిశ్చిత్య యయౌగోపాలసన్నిధిమ్॥

తా॥ పిమ్మట ఆరాజు సత్యదేవుని ప్రసాదమును విడిచివేయుటచేతనే తనయొక్క పుత్రులును, తనయొక్క ధనములును యావత్తు నశించినవని తెలిసికొని ఆసత్యవ్రతమును చేయు స్థలమునకు వెళ్లెను.

శ్లో॥ తతోఽసౌసత్యదేవస్య పూజాంగోపగణైస్సహ ।
భక్తిశ్రద్ధాన్వితోభూత్వా చగారవిధినాన్రుపః॥

తా॥ వారిసమీపమునకు వెళ్లిన తర్వాత ఆ గోపాలకులతో గూడినవాఁడై యారాజు సత్యదేవునియొక్క వ్రతము మిక్కిలి భక్తిశ్రద్ధలతో కూడినవాఁడై కల్పోక్తవిధిగా చేసెను.

శ్లో॥ సత్యదేవప్రసాదేన ధనపుత్రాన్వితోఽభవత్ ।
ఇహలోకేసుఖంభుక్త్వా చాంతేసత్యపురంయయౌ॥

తా॥ ఈవ్రతము జేసిన తర్వాత ధన పుత్త్రులతోకూడా కూడినవాఁడై ఇహలోకంబున సకల సుఖముల ననుభవించి అంతకాలమందు వైకుంఠమును బొందెను.

శ్లో॥ యఇదంకురుతేసత్య వ్రతంపరమదుర్లభం ।
శృణోతిచకథాంపుణ్యాం భుక్తిముక్తిఫలప్రదాం ।
ధనధాన్యాదికంతస్య భవేత్సత్యప్రసాదతః॥

తా॥ ఎవరు దుర్లభమయిన యీ సత్యవ్రతమును చేయునో పవిత్రమయిన యీ కథను వినునో వారికి సత్యదేవుని యనుగ్రహమువలన ధనధాన్యాది సంపత్తులు కలుగును.

శ్లో॥ దరిద్రోలభతేవిత్తం బద్ధోముచ్యేతబంధనాత్ ।
భీతోభయాత్ప్రముచ్యేత సత్యమేవనశంశయః ॥

తా॥ దరిద్రుఁడుగానుండు మనుష్యుఁడు యీ వ్రతమును జేసి నట్లాయెనా ధనమును బొందును. సంకెళ్ళు వేయఁబడినవాడు చేసి నట్లాయెనా సంకెళ్ళనుండి విడువంబడును. భయముగలవాడు చేసినట్లాయెనా భయమునుండి విడువఁబడును. నిజము సంశయము లేదు.

శ్లో॥ ఈప్సితంచఫలంభుక్త్వా చాంతేసత్యపురంవ్రజేత్ ।
ఇతివఃకధితంవిప్రా స్సత్యనారాయణవ్రతమ్॥

తా॥ ఓ మునులారా! ఈవ్రతము నాచరించువారు కోరిన కోరికల ననుభ వించి అంత్యకాలంబున వైకుంఠము జేరుదురు. ఈప్రకారము మీకు సత్యవ్రతమును జెప్పితిని.

శ్లో॥ యత్కృత్వాసర్వదుఃఖేభ్యో ముక్తోభవతిమానవః ।
విశేషతఃకలియుగే సత్యపూజాఫలప్రదా ।
కేచిత్కాలొవదిష్యంతి సత్యమీశంతమేవచ ।
సత్యనారాయణంకేచి త్సత్యదేవంతథాఽపరే॥

తా॥ సత్యవ్రతమును జేసిన మనుష్యుఁడు సర్వదుఃఖములనుండి విడువఁబడిన వాడగును. ఈవ్రతము కలియుగంబున విశేషఫలము నిచ్చునది. ఈదేవుని కొందఱు ఈశ్వరుఁడనిన్ని, కొందఱు సత్యనారాయణుడనిన్ని, మఱికొందఱు సత్యదేవుడనిన్ని పిలుతురు.

శ్లో॥ నానారూపధరోభూత్వా సర్వేషామీప్సితప్రదః ।
భవిష్యతికలౌసత్య వ్రతరూపిసనాతనః ॥

తా॥ సత్యనారాయణమూర్తి అనేకరూపములను ధరించి సమస్త జనులకు కోరిన కోరికల నిచ్చువాఁడై కలియుగంబున సత్యవ్రతరూపమును ధరించియుండెను

శ్లో॥ కథాంవాశృణుయాద్యస్తు పశ్యేద్వావ్రతముత్తమం ।

తస్యనశ్యంతిపాపాని సత్యదేవప్రసాదతః ॥

తా॥ ఈకథ నెవ్వరు వినుచున్నారో, ఎవ్వరీవ్రతమును జూచుచున్నారో, వారి కందఱికినిగూడ సత్యదేవుని ప్రసాదమువలన సమస్తపాపములు పరిహరింపఁబడును.

శ్లో॥ ఇత్థమాపంచమాంశ్రుత్వా కామ్యాఽకామ్యఫలాన్వితాం ।
ప్రసాదమాహాత్మ్యయుతాం కథాంబంధుజనైస్సహ॥
తతోభోజయితవ్యావై బంధుభిస్సహబ్రాహ్మణాః ।
తతశ్శ్రుణస్కాంధాం శేషాం రాత్రిమాప్రతరావహేత్॥

తా॥ ఈ ప్రకారము పంచమాధ్యాయ పర్యంతము కామ్యములయినటువంటివిన్ని మోక్షప్రదమయినటువంటివిన్ని, ఫలములతో కూడిన అనఁగా కామ్యఫల మోక్షఫలములను జెప్పునట్టి ప్రసాద మహాత్మ్యముతో కూడిన పైకథలను బంధుజనులతో గూడ గూడుకొని విని పిమ్మట బ్రాహ్మణ సమారాధనము బంధుసమారాధనము చేయవలయును. పిమ్మట ఆఱవ అధ్యాయము మొదలు మిగిలిన కథలను వినుచు రాత్రిని గడపవలయును.

ఇతి శ్రీ స్కాందపురాణే రేవాఖండే పంచమోఽధ్యాయస్సమాప్తః.

—♦ అథ షష్ఠాధ్యాయః. ♦—

శ్లో॥ అథాన్యత్సంప్రవక్ష్యామి శ్రుణుధ్వంమునిసత్తమాః ।
పురారామోవనంయాతో వర్షాణ్యేవచతుర్దశ॥

తా॥ ఓ మునులారా ! మఱియొక కథను చెప్పెద వినుఁడు. పూర్వకాలమందు రాముఁడు పదునాలుగు సంవత్సరములు వనవాసము చేసెను. అది యెట్లనిన

శ్లో॥ న్యవసత్పంచవట్యాంచ ససీతస్సహలక్ష్మణః ।
తత్రైవవసతస్తస్య రామస్యవిదితాత్మనః ।
రావణేనహృతాభార్యా భిక్షురూపధరేణచ॥

తా॥ రాముడట్లు వనవాసము చేయునప్పుడు సీతాదేవి లక్ష్మణులతో గూడ పంచవటీక్షేత్రమందుండెను. అచ్చట నుండగా ఆత్మజ్ఞానముగల రామునియొక్క

భార్యను రావణుఁడు సన్యాసిరూపమును ధరించి యెత్తుకొని పోయెను.

శ్లో॥ తేనదుఃఖేనరామోఽసౌ మోహమప్యగమత్తదా ।
ప్రవజన్జటాయుషంభూమౌ దదర్శవిగతాయుషమ్॥

తా॥ ఈరాముఁడు భార్య కనపడకుండుటచేతనయిన దుఃఖముచేత జ్ఞానియయినను లోకానుసరణముచేత సంసారభ్రాంతి కలవాఁడై తన భార్యను వెదకుటకు బయలుదేరి మార్గమధ్యమందు చచ్చుటకు సిద్ధముగానున్న జటాయువును జూచెను.

శ్లో॥ కబంధోనిహతఃపశ్చాద్భ్రమన్నారణ్యమధ్యగః ।
సుగ్రీవేణసమంతస్య సఖిత్వంసమజాయత ।
వానరాణామనీకాని సాహ్యార్థంప్రేషితానిచ॥

తా॥ పిమ్మట సీతను వెతుకుచు అరణ్యమందున్న కబంధుడను రాక్షసుని జంపెను. పిదప సుగ్రీవుడను వానరరాజుయొక్క స్నేహము కలిగి వానివలన పంపఁబడిన వానరసైన్యమును గ్రహించెను.

శ్లో॥ తతోహనుమతాదృష్టా లంకోద్యానేతుజానకీ ।
రామస్యాజ్ఞాంనివేద్యాథ దూతకర్మమహత్కృతమ్॥

తా॥ పిమ్మట నాసేనలో నొకడయిన హనుమంతుడు లంకాపట్టణము ప్రవేశించి ఉద్యానవనమందు సీతాదేవిని జూచెను. ఆ ప్రకారము సీతనుగూర్చి యింకా శత్రుబలాబలములను దెలిసికొనుట మొదలగు కార్యములు భటుఁడు చేయవలసిన కర్మము చేసెను.

శ్లో॥ సమేత్యరామస్యపున స్సర్వంతత్రనివేదితం ।
అథశ్రుత్వారామచంద్రో వాక్యతశ్చహనూమతః ॥

తా॥ పిమ్మట తిరిగివచ్చి రామునికి ఆలంకయందున్న సంగతుల నన్నిటిని జెప్పెను. పిదప రాముడా సంగతులు విని హనుమంతుని వాక్యప్రకారము.

శ్లో॥ సుగ్రీవప్రముఖైస్సార్థం ప్రస్థానంసమరోచయత్ ।
సగత్వాశనకైస్తీరం తతోనదనదీపతేః ॥

తా॥ సుగ్రీవుఁడు మొదలయిన వానరులతో మెల్లగా సముద్రతీరము చేరెను.

శ్లో॥ దృష్ట్వాతుదుస్తరంరామో విస్మితోఽభూద్విశేషతః ।
ప్రోత్ఫుల్లనయనోభూత్వా లక్ష్మణంవాక్యమబ్రవీత్ ।

తా॥ అటుపిమ్మట సముద్రమునుదాట నశక్యమైన దానిగా తెలిసికొని మిక్కిలి యాశ్చర్యము గలిగిన లక్ష్మణునితో శోకాకాంక్ష వాక్యమును బలికెను.

శ్లో॥ సౌమిత్రే తేకేనపుణ్యేన తరిష్యేవరుణాలయమ్॥

తా॥ ఓలక్ష్మణా ! యేపుణ్యముచేత నీసముద్రముదాటగలను.

లక్ష్మణః॥ శ్లో॥ ఆదిదేవ స్త్వమేవాసి పురాణపురుషోత్తమ॥

తా॥ ఇట్లని రాముఁడుపలుకగా లక్ష్మణుఁడు చెప్పుచున్నాఁడు ఓరామా ! నీవే ప్రధానపురుషుఁడవు, నీవే సనాతన పురుషశ్రేష్ఠుఁడవు, నీకు తెలియనిదేమున్నది. అయినను నన్నడిగితివి గావున చెప్పెదను వినుము.

శ్లో॥ బకదాల్భ్యమునిశ్చాత్ర మహానాశ్రమమధ్యగః ।
అస్మాత్స్థానాద్యోజనార్థే మాశ్రమ స్తస్యరాఘవ॥

తా॥ ఓ రాముఁడా ! యిచ్చట బకదాల్భ్యుఁడను మహర్షి యొక్క ఆశ్రమముగలదు. ఆయాశ్రమము నిచ్చటికి రెండు క్రోసులుండును.

శ్లో॥ అనేనదృష్టాబహవో బ్రహ్మణోరఘునందన ।
పరిపృచ్ఛత్వారాజేంద్ర పురాణంమునిపుంగవమ్॥

తా॥ ఓ రామా ! యీ బకదాల్భ్యమునిచేత ననేక బ్రహ్మకల్పములు జూడఁబడినవి కనుక అనేక రామావతారములనుకూడ చూచినవాఁడు. కనుక పాతచీనుడయిన యామునిని నడుగుము.

శ్లో॥ ఇతివాక్యంతతశ్శ్రుత్వా లక్ష్మణస్యాఽతిశోభనం ।
జగామరాఘవోద్రష్టుం బకదాల్భ్యంమహామునిమ్॥

తా॥ అనంతర మీప్రకారము చెప్పఁబడిన లక్ష్మణుని మంచి మాటనుగ్రహించి ఆ బకదాల్భ్యుని చూచుట కాయాశ్రమమునకు వెళ్లెను.

శ్లో॥ ననామమునినాపృష్టః కుతోరామసమాగమః ।
ఏవము క్తస్తుమునినా రామోవాక్యమథాబ్రవీత్॥

తా॥ ఆశ్రమమునకు వెళ్ళి బకదాల్భ్యునికి నమస్కరించి వానిచే నీవు ఎందుకైవచ్చినావని అడుగఁబడి ఆమునికి తిరుగను త్తరమిచ్చెను.

శ్లో॥ త్వత్ప్రసాదాదహంవిప్ర తీరంనదనదీపతేః ।
ఆగతోఽస్మిససైన్యోఽద్య లంకాంజేతుంసరాక్షసామ్॥

తా॥ నేను నీయనుగ్రహమువల్ల రాక్షసులతోగూడి లంకాపట్టణమును

జయించుటకు సేనలతోగూడ సముద్రతీరమునకు వచ్చి యుంటిని.

శ్లో॥ భవత్ప్రసాదాదుదధిం తరిష్యామినచాన్యథా ।
తదుపాయంవదమునే ప్రసాదంకురుసువ్రత॥

తా॥ ఓ మంచి ప్రవర్తనగల బకదాల్భ్యమునీ ! నీయనుగ్రహమువల్ల సముద్రము దాటవలయునుగాని లేనియెడల దాటనలవి కాకున్నది. కనుక నాయందను గ్రహించి దాటునుపాయము సెలవిమ్ము.

శ్లో॥ ఏతస్మాత్కారణాద్విప్ర త్వత్సమీపముపాగతః ।
ఇత్యుక్తోరామచంద్రేణ మునిఃప్రోవాచసాదరమ్॥

తా॥ ఈ హేతువువల్ల నీసమీపము చేరితినని రామునిచే విన్నవింపఁబడినవాఁడై బకదాల్భ్యముని తిరిగి ప్రత్యుత్తరమాదరణతో పలికెను.

శ్లో॥ శృణురాఘవవక్ష్యామి సర్వదుఃఖవినాశనం ।
ఏకాగ్రమానసోభూత్వా వ్రతమేతత్సమాచర॥

తా॥ ఓరామా ! సమస్త దుఃఖనాశకరమగు వ్రతము నొకదానిని చెప్పెద. స్థిరచిత్తముకలిగి చేయవలెను.

శ్లో॥ సత్యనారాయణోవిష్ణు ర్వాంఛితార్థఫలప్రదః ।
తస్యైవపూజనాద్రామ విజయస్థోభవిష్యసి॥

తా॥ సత్యనారాయణ రూపుఁడైన విష్ణుమూర్తి సమస్తకోర్కెలనిచ్చువాఁడు ఆదేవుని నీవు తప్పక పూజించిన జయము కలుగును.

శ్లో॥ నిస్సంశయం సముద్రంత్వం తరిష్యసిసవానరః ।
తద్వ్రతోక్తవిధానేన పూజయస్వసలక్ష్మణః॥

తా॥ నిశ్చయముగా నీవీ యగాథమయిన సముద్రము దాటగలవు. ఆవ్రతమునకు చెప్పిన విధితో లక్ష్మణునితో కూడిన వాడవయి పూజింపుము.

శ్లో॥ సంక్రాంతిదివసేప్రాప్తే కుంభమేకంతుకారయేత్ ।
హేమంవారాజతంవాపి తామ్రంవాప్యథమృణ్మయమ్॥

తా॥ సంక్రాంతి దినము వచ్చినపుడు బంగారపుదయినా, లేక వెండిదయినా లేక రాగిదయినా, లేక మట్టిదయినా ఒక కలశమును చేయించవలెను.

శ్లో॥ స్థాపయేద్ద్యోతితఃకుంభం జలపూర్ణంసపల్లవం ।

తస్యోపరిన్యసేద్దేవం హైమంనారాయణంప్రభుమ్॥

తా॥ ప్రకాశించుచున్న యాకలశమును జలపల్లవములతో గూడ స్థాపించి ఆకలశముమీఁద సమర్థుఁడయిన సత్యనారాయణదేవుని బంగారు ప్రతిమను నుంచవలయును.

శ్లో॥ సాయంకాలేశుచిర్భూత్వా నద్యాంస్నానంసమాచరేత్ ।
నిశ్చలంస్థాపయేత్కుంభం గంధమాల్యానులేపనైః ॥

తా॥ సాయంకాలమందు పరిశుద్ధుఁడై నదియందు స్నానముచేసి గంధముచేతను, పుష్పమాలికలచేతను నలంకరించి నిశ్చలమైన మనస్సుతో సత్యదేవుని పూజించవలెను.

శ్లో॥ దాడిమైర్నారికేళైశ్చ పూరయేచ్చవిశేషతః ।
నవధాన్యైరధస్తస్య మంటపంకారయేద్బుధః॥

తా॥ ఆకలశమును దాడిమఫలములచేతను, కొబ్బరికాయచేతను నలంకరించి ఆకలశముయొక్క క్రిందిభాగమునందు నవధాన్యములచేత మంటపమును నిర్మించవలయును.

శ్లో॥ వస్త్రయుగ్మేనసంవేష్ట్య నవరత్నైశ్చశోభితే ।
తస్మిన్కుంభేన్యసేద్దేవం ప్రతిష్ఠాంచసమాచరం॥

తా॥ నవరత్నములతోకూడిన ఆకలశమునందు రెండు వస్త్రములనుచుట్టి సత్యదేవుని ప్రతిమనుంచి ప్రాణప్రతిష్ఠను చేయవలయును.

శ్లో॥ గంధైర్ధూపైశ్చదీపైశ్చ నైవేద్యైర్వివిధైస్తథా ।
పూజయిత్వాకథాంశ్రుత్వా వాంఛితం ఫలమాప్నుయాత్॥

తా॥ ఆదేవుని గంధధూపదీప నైవేద్యములచే పూజించి సత్యవ్రతకథను వినినయెడల కోరిన కోరికలను బొందును.

శ్లో॥ రాత్రౌజాగరణంకృత్వా నృత్యగీతాదికారయేత్ ।
ప్రాతరుత్థాయమేధావీ మార్తాండస్యోదయేసతి॥

తా॥ రాత్రియందు మేలుకొని నృత్యము గానము మొదలైన వానిచే కాలము గడుపవలయును. ప్రాతఃకాలమందులేచి సూర్యుఁడుదయించుచుండగా.

శ్లో॥ గంధపుష్పాక్షతైస్సమ్యక్పూజయిత్వాయథావిధి ।
ప్రతిమాంస్వర్ణకుంభంచ ప్రదద్యాద్బ్రాహ్మణాయచ॥

తా॥ గంధపుష్పాక్షతలచేత యథావిధిగా పూజించి, సత్యనారాయణ ప్రతిమనున్నూ, బంగారు కలశమునున్నూ బ్రాహ్మణుని కివ్వవలెను.

శ్లో॥ కుంభేనసహరాజేంద్ర మహాదానానిదాపయేత్ ।
అనేనవిధినారామ పూజయస్వసలక్ష్మణః॥

తా॥ ఓరాజశ్రేష్ఠుండవయిన రామా ! తర్వాత కలశముతో కూడా షోడశ మహాదానములను జేయించవలయును ఈచెప్పిన విధిగా లక్ష్మణునితోగూడ సత్యదేవుని పూజించుము.

శ్లో॥ కురువ్రతంప్రయత్నేన విజయస్తేభవిష్యసి ।
ఇతిశ్రుత్వాతతోరామః యథోక్తమకరోత్తదా॥

తా॥ ఓ రామా ! నీకు జయము కలుగును. ఈ వ్రతమును తప్పక చేయుమని బకదాల్భ్యుఁడు చెప్పిన విధిని విని తర్వాత నాముని చెప్పిన రీతిగా వ్రతమును అప్పుడే చేసెను.

శ్లో॥ కృతేవ్రతేసవిజయః బభూవరఘునందనః ।
ప్రాప్తాసీతాజితాలంకా పౌలస్త్యోనిహతోరణే॥

తా॥ ఆబకదాల్భ్యుఁడు చెప్పిన రీతిగా రాముఁడు వ్రతమును జేసి జయముగలవాడాయెను. అది యేదనఁగా, రావణుని జయించి లంకాపట్టణమందు సీతాదేవిని బొందెను.

శ్లో॥ అనేనవిధినావిప్రాయే కుర్వంతివ్రతోత్తమం ।
పఠనాచ్ఛ్రవణాచ్చైవ విజయంప్రాప్నుయుర్ధ్రువమ్॥

తా॥ ఈప్రకారమీ సత్యనారాయణవ్రతము నెవరు చేయుదురో, విందురో పఠించెదరో వారు నిశ్చయముగా జయమును బొందగలరు. సమస్తపాపములు పోవును.

ఇతి షష్ఠోఽధ్యాయ స్సమాప్తః. ♦—

—♦ అథ సప్తమోఽధ్యాయ ప్రారంభః.

శ్లో॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వే పునర్వ్యేవకృతంభువి ।
ద్వాపరస్యయుగస్యాదౌ పురామాహిష్మతీపురీ॥

తా॥ ఓ శౌనకాది మునులారా! తిరిగి భూలోకమందెవనిచే చేయఁబడినదో దానిని మీరందఱు వినవలెను. పూర్వకాలంబున ద్వాపరయుగము ప్రారంభమగు చుండగా మహిష్మతియను నొక పట్టణము గలదు.

శ్లో॥ తస్యాంమహీజితోరాజా ఖ్యాతంరాజ్యంచకారహ ।
తతోఽస్యవసతప్రాప్తః కాలోబహుతరోగతః॥

తా॥ ఆపట్టణమందు మహీజిత్తను రాజు ప్రసిద్ధిగ రాజ్యము చేయుచుండెను. అట్లు రాజ్యము చేయుచుండగా తనదీర్ఘమయిన పూర్వజన్మార్జితమయిన ఆయుర్దాయము చాలవఱకు గడచినది.

శ్లో॥ దృష్ట్వాత్మానంప్రవయసం రాజాచింతాకులోఽభవత్ ।
జనాన్ప్రాహసభామధ్యే విషణ్ణవదనోవచః॥

తా॥ రాజు తన దేహమును జీర్ణమయిన దానిగ తెలిసికొని దుఃఖముగలవాఁడై, వాడిన ముఖముగలవాఁడై సభామధ్యమందు జనులనుగూర్చి యొకవాక్యమును బలికెను.

శ్లో॥ ఇహజన్మనిభోలోకా నమయాపాతకంకృతం ।
అన్యాయోపార్జితంవిత్తం విత్తకోశేమమాద్యన॥

తా॥ ఓజనులారా! ఈజన్మమందు నేనేమియు పాపముచేసి యుండలేదు. అన్యాయముగా సంపాదించిన ధనమయినా ధనాగారమందు నిలవచేసి యుండలేదు.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణస్యక్వచిద్ద్రవ్యం నగృహీతంమయాబలాత్ ।
దుష్టేషుపాతితోదండో నాదండ్యేషుకదాచన॥

తా॥ ఆపాపము లేకుండుటచే వివరించుచున్నాడు. (నవిషంవిషమిత్యాహుర్బ్రహ్మస్వంవిషముచ్యతే) యను న్యాయముచేత బ్రాహ్మణుల ద్రవ్యము విధిచోదితమయిన షడ్భాగాదికముతప్ప యితరముగా నెప్పుడు గ్రహింపబడలేదు. దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణ యను రాజధర్మముచే దుష్టులే శిక్షించబడిరి. గాని సత్పురుషుల నెప్పుడు శిక్షించిన వాడనుగాను.

శ్లో॥ ఇత్యేవంవ్రజతోమార్గే ధర్మయుక్తే ద్విజోత్తమాః ।
కస్మాన్మమగృహేపుత్రో నజాతస్తద్విమృగ్యతామ్॥

తా॥ ఓ బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠులారా! యీప్రకారము ధర్మమార్గమందు నను

చుచున్న నాకు, పుత్రుఁడు కలుగకుండుటకు కారణమును విచారించుడని రాజు సభయందు పలికెను.

శ్లో॥ ఇతిరాజ్ఞోవచశ్శ్రుత్వా సప్రజాస్సపురోహితాః ।
మంత్రయిత్వానృపహితం జగ్ముశ్చవిజనంవనమ్॥

తా॥ ఈప్రకారము పలికిన రాజు పలుకువిని సభాజనులు పుత్రమిత్రపురోహితులతో గూడి రాజుకు శ్రేయస్సు యెట్లు కలుగునని యాలోచించి జనరహితమయిన యరణ్యమునకు వెళ్లిరి.

శ్లో॥ నృతేర్హితమిచ్ఛంతో దదృశుర్మునిసత్తమం ।
నిరాహారంజితాత్మానం జితక్రోధంసనాతనం॥
లోమశంధర్మతత్వజ్ఞం సర్వశాస్త్రవిశారదం ।
దీర్ఘాయుషంమహాత్మాన మనేకబ్రహ్మసంయుతమ్॥

తా॥ ఆజనులు వనమునకు వెళ్లి రాజక్షేమమును కోరినవారు గనుక దానికి తగినట్టుగా ఆహారము లేనివాఁడును, ధర్మములను శాస్త్రములను దెలిసినవాఁడును, జితేంద్రియుఁడును, ననేక బ్రహ్మకల్పములు చూచిన వాఁడునైన లోమశుఁడను నొక మహామహిమగల మునిశ్రేష్ఠుని జూచిరి.

శ్లో॥ కల్పేకల్పేగతేతస్య చైకలోమగతోఽభవత్ ।
తస్మాల్లోమశనామాఽసౌ త్రికాలజ్ఞోమహామునిః॥

తా॥ ఆ మహామహునకు నొక బ్రహ్మకల్పము వెళ్లినట్టుగా నొకరోమము నశించుచుండును. అట్లు నశించుటచే త్రికాలమును గుర్తెఱిగిన యీమహాముని లోమశుఁడను పేరుగలవాఁడాయెను.

శ్లో॥ తందృష్ట్వాహర్షితాస్సర్వే జగ్ముస్తస్యచసన్నిధిం ।
గతోగత్వానమఃకృత్వా యథార్హంవివిశుశ్చతే॥

తా॥ ఆప్రజలు లోమశునిజూచి సంతోషముగలవారై దగ్గఱచేరి పిదప నమస్కరించి వారివారికి తగిన యాసనముల నలంకరించి యుండిరి.

శ్లో॥ వినయావనతాస్సర్వే ఊచుశ్చైవంపరస్పరం ।
రాజ్ఞోభాగ్యవశాదేవ ప్రాప్తోఽయంమునిసత్తమః॥

తా॥ వారందరారీతిగా నాసనముల నలంకరించి వినయయుక్తులై తమలో

తాము మనప్రభువుయొక్క అదృష్టమువల్ల నిట్టి మహాత్ముడయిన ముని మనకు లభించినాడని సంభాషించుకొనిరి.

లోమశః॥ శ్లో॥ కిమర్థమిహసంప్రాప్తాః కథయధ్వంతుకారణం ।
మమదర్శనసహ్లాదా స్స్మంస్తువంతోభృశంనుకిమ్॥

తా॥ లోమశుండు వచించుచున్నాడు. మీరెందుకై యిచ్చటకు విచ్చేసినారో చెప్పుడు నన్నుచూచి మిక్కిలి సంతోషముతో స్తోత్రము చేయుచున్నారెందువల్ల.

శ్లో॥ అసంశయంకరిష్యామి భవతాంయన్మనోగతం ।
పరోపకృతయేజన్మ మాదృశానాంనసంశయః॥

తా॥ సంశయములేక మీమనస్సునందున్న కోరికల నెఱవేర్చెద. మావంటి పురుషుల జన్మపరుల కుపకారముచేయుటే ముఖ్యమయిన ప్రయోజనము గాగలది గదాయనెను.

జనాః॥ శ్లో॥ శూ్రయతామభిధాస్యామో యదర్థమిహాచాగతాః ।
సంశయచ్ఛేదనార్థాయ తవసన్నిధిమాగతాః॥

తా॥ ఓ లోమశమహామునీ! మేము మీయొద్దకు వచ్చినపనిని జెప్పెదము. కొంత సంశయముగల వారమయి మీవంటివారివల్ల ఆసంశయము తీరునను కోరికతో మీసాన్నిధ్యము చేరినాము.

శ్లో॥ పద్మయోనేఃపరతరః త్వత్తఃశ్రేష్ఠోనవిద్యతే ।
అతఃకార్యవశాత్ప్రాప్తా స్సమీపంభవతోవయమ్॥

తా॥ నీవు బ్రహ్మకన్న ప్రాచీనుడవు. నీకన్న ప్రాచీనులు యోగ్యులు నీలోకమందు లేరు. కావున నొక కార్యావసరముచే మీసాన్నిధ్యముచేరుట కలిగినది.

శ్లో॥ మహీజిన్నామరాజాఽస్తి పుత్రహీనస్తుసాంప్రతం ।
వయంతస్యప్రజా బ్రహ్మ న్పుతవత్తేనపాలితాః॥

తా॥ ఆకార్యమేమనిన మహీజిత్తను నొకరాజు పుత్రులులేనివాఁడై "అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి" యను వాక్యమునను సరించి పుత్రులులేనందున పుమను నరకమును దాటించువారు లేరుగదా యని దుఃఖసముద్రమందు మునిగియున్నవాడు. మేము వానిచే పుత్రప్రేమచే పరిపాలించబడిన వాని రాజ్యమందుండు జనులము.

శ్లో॥ తంపుత్రరహితందృష్ట్వా తస్యఃదుఖేనదుఃఖితాః ।
తపఃకర్తుమిహాయాతా మతింకృత్వాతునైష్ఠికీమ్॥

తా॥ మేమట్లు పుత్రదుఃఖముగల రాజునుజూచి రాజుయొక్క సత్యపరిపాలనచే ననురక్తులమయి యతనిదుఃఖము మాదుఃఖముగా తలచుకొని కృతజ్ఞతను జూపుటకై మేము తపస్సుచేసి రాజునకు పుత్రసంతతిని కలుగజేయుదమను స్థిరమయిన తలంపుతో నీవనముచేరితిమి.

శ్లో॥ తస్యభాగ్యవశాద్దష్టో హ్యస్మాభిస్త్వంద్విజోత్తమ ।
మహతాందర్శనేనైవ కార్యసిద్ధిర్భవేన్నృణామ్॥

తా॥ మారాజుయొక్క పూర్వార్జిత పుణ్యముచే ఓబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుఁడా! నీవు చూడబడితివిగదా ఇట్టి మహామహుల దర్శనము కార్యమును తప్పక నొనగూర్చుట లోకవిదితమేగదా.

శ్లో॥ ఉపదేశంవదమునే రాజ్ఞః పుత్రోయథాభవేత్ ।
ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వా ముహూర్తంధ్యానమాస్థితః॥

తా॥ కావున ఓమహానుభావా! మారాజునకెట్లు సంతానముకలుగునో యటువంటి యొకానొక యుపదేశము చేసిన యెడల మేము దాని ననుష్ఠించి రాజునకు కృతజ్ఞతను చూపెదమని పలికిన ప్రజల పలుకులాలకించి కొంతతడవు ధ్యానము చేసెను.

శ్లో॥ ప్రత్యువాచమునిర్జ్ఞాత్వా తస్యజన్మపురాతనమ్॥

తా॥ అట్లు ముని కొంతకాలము ధ్యానించి అరాజుయొక్క పూర్వజన్మవృత్తాంతము తెలిసికొని తిరుగ నుత్తరమిచ్చెను.

లోమశః॥ శ్లో॥ పూర్వజన్మనివైశ్యోఽయం ధనహీనోనృశంసకః ।
వాణిజ్యకర్మనిరతో గ్రామాద్గ్రామాంతరంభ్రమన్॥

తా॥ ఓ జనులారా! ఈరాజు వెనుకటి జన్మమందు దుర్వృత్తిగల దరిద్రుడయిన యొక వర్తకుఁడు. వర్తకమందతి నేర్పుగలవాఁడై యొక గ్రామమునుంచి మఱియొక గ్రామము తిరుగువాఁడై.

శ్లో॥ జ్యేష్ఠమాసేసితేపక్షే ద్వాదశ్యాందివసేతదా ।
మధ్యస్థేచదివానాథే గ్రామాభ్యాసేజలాశయే॥

తా॥ జ్యేష్ఠమాస శుక్లపక్ష ద్వాదశి రోజు మధ్యాహ్నమున ఒకానొక గ్రామ సమీపమందొకానొక సరస్సమీపమునకు చేరినవాఁడై యుండఁగా.

శ్లో॥ అకృత్రిమజలం దృష్ట్వా జలపానమనోరథా ।
సద్యః ప్రసూతా సవత్సా ధేనుస్తత్ర సమాగతా॥

తా॥ ఆమడుగు సమీపమునకు అప్పుడే ప్రసవించినదై దూడతోఁ గూడినదై స్వచ్ఛమయిన యామడుగునందుండు జలముజూచి దప్పికొని త్రాగునిచ్ఛగలదై యాసరస్సమీపమునకుఁ జేరెను.

శ్లో॥ తృష్ణాతురాం నిదాఘార్తాం తస్మిన్పాతుం జలంగతాం ।
పిబంతీం వారయిత్వాఽసౌ పశ్చాత్తోయం పపౌ వణిక్ ।

తా॥ ఎండచే చాల డస్సినదై యామడుగునందుండు జలము పానముచేయు నభిప్రాయముగలదై త్రాగుచున్న గోవు నావల తరిమి తానా మడుగున నుదకపానము చేసిన పాపిసుమా; యీవర్తకుఁడు.

శ్లో॥ కుబుద్ధిస్తేన పాపేన పుత్రహీనో నృపోఽభవత్ ।
కస్యచిజ్జన్మనః పుణ్యాత్ప్రాప్తం రాజ్యమకంటకమ్॥

తా॥ అట్టి చెడుబుద్ధిగల యావర్తకుడు పూర్వార్జితమయిన యాపాపముచేత పుత్రులులేని రాజ జన్మకలవాఁడాయెను. అట్టిపాపికీ రాజ్యమెట్లు వచ్చెనంటే తత్పూర్వజన్మార్జితమైన పుణ్యవిశేషముచేఁ గలిగినదని జెప్పెను.

జనాః॥ శ్లో॥ పుణ్యాత్పాపంక్షయం యాతి పురాణం శ్రూయతే మునే ।
పుణ్యోపదేశం కథయ తేన పాపక్షయో భవేత్॥

తా॥ అయ్యా! పుణ్యముచేసిన యెడల పాపము నశించునని పెద్దలు పురాణములయందు వచించిరిగదా. ఆవాక్యము ననుసరించి నాకు పుణ్యము కలుగ నుపదేశము చేసినయెడల నాపుణ్యముచే పూర్వజన్మార్జితమైన రాజుచేసిన పాపము నశించునని ప్రజలు నుడివిరి.

లోమశః॥ శ్లో॥ ఏకాగ్రమానసో భూత్వా సత్యస్య వ్రతమాచరేత్ ।
వ్రతస్యాస్య ప్రభావేన పుత్రవాన్సభవిష్యతి॥

తా॥ ఆప్రజల పలుకులాలకించి లోమశమహాముని ఓ జనులారా! యారాజు స్థిరచిత్తుడై సత్యనారాయణవ్రతము చేయునగునట్లు చేసినచో నావ్రత ప్రభావముచే పుత్రవంతుఁడగును.

శ్లో॥ వ్రతపుణ్యంప్రదాతవ్యం యుష్మాభిస్సుకృతవ్రతైః ।
ఏవంశ్రుత్వాతతోవాక్యం ప్రణమ్యద్విజసత్తమమ్॥

తా॥ రాజసుడైన యారాజట్లు చేయనొల్లనిచో మీరావ్రతము చేసి దానివల్ల కలిగిన పుణ్యము నారాజున కర్పింపుడు అని పలికిన ముని పలుకు లాకర్ణించి యా ముని శ్రేష్ఠునిగూర్చి సతులొనర్చి.

శ్లో॥ జగ్ముస్తేస్వపురంపశ్చా ద్రాజ్ఞోఽర్థేవ్రతముత్తమం ।
కృత్వాసర్వేతత్రపుణ్యం తస్మైరాజ్ఞేదదుర్జనాః ॥

తా॥ పిమ్మట తమ పట్టణమునుగూర్చి వెళ్ళిరి. వెళ్ళిన తక్షణము, ఆప్రజలు రాజునుద్దేశించి సత్యనారాయణవ్రత మాచరించి యారాజున కర్పించిరి.

శ్లో॥ దత్తేపుణ్యేతురాజ్ఞీచ గర్భమాధత్తశోభనం ।
పరిపూర్ణేతుతత్కాలే సాతుపుత్రమజీజనత్॥

తా॥ అట్లు ప్రజలు పుణ్యమును సమర్పించిన వెంటనే పట్టపుదేవి గర్భము దాల్చినదయి దశమాసము పూర్తియైన వెనుక పుత్రునొకని కనెను.

శ్లో॥ వ్రతప్రభావాత్పుత్రస్య ప్రాప్తోరాజ్ఞోనరోత్తమాః ।
పూర్ణిమాయాంతుసంక్రాంతా వేకాదశ్యాంతథైవచ ।
కృత్వావ్రతంతేసత్యస్య చాంతేసత్యపురంయయుః॥

తా॥ ఆవ్రతమహిమచే పుత్రుఁడు కలిగిన రాజును దృష్టాంతముగా గ్రహించి అది మొదలు ఆప్రజలు మరణాంతమువఱకు పూర్ణిమసంక్రాంతి ఏకాదశీ మొదలగు పర్వములయందు వ్రతముచేసి వైకుంఠమునకు బోందిరి.

శ్లో॥ ఏతద్వఃకథితంవిప్రాః సత్యస్యవ్రతముత్తమం ।
యత్కృత్వాపురుషైర్జ్ఞానం ప్రాప్యతేఫలమీప్సితమ్॥

తా॥ ఓ శౌనకాది మహామునులారా ! ఏవ్రతముచేత పురుషుఁడు కోటికల నొందునో అట్టి సత్యనారాయణ వ్రతము మీకు నాచే చెప్పఁబడినది.

ఇతి సప్తమోఽధ్యాయ స్సమాప్తః.

—♦ అథ అష్టమోఽధ్యాయ ప్రారంభః. ♦—

శ్లో॥ అథాన్యాంసంప్రవక్ష్యామి కథాంపాపౌఘనాశినీం ।
శ్రుణుధ్వంమునయస్సర్వే పుణ్యాంపరమపావనీం॥

తా॥ ఓ శౌనకాది మునులారా ! పాపములను బోగొట్టు పవిత్రమైన మతి యొక కథను చెప్పెదను వినుఁడు.

శ్లో॥ కదాచిత్కౌశికీతీరే దుష్టబుద్ధిరితిశ్రుతః ।
కశ్చిత్కఠినచిత్తోఽస్తి నిర్గుణోమానవాధమః॥

తా॥ ఒకానొక కాలమందు కౌశికీనది ఒడ్డున సుగుణములు లేని మనుష్యాధ ముఁడయిన దుష్టబుద్ధియను పేరుగల యొకానొక దుర్మార్గుఁడు కలఁడు.

శ్లో॥ విద్యాహీనోదరిద్రశ్చ నిత్యంచరతివర్తనే ।
ఏవంవిధోఽప్యసౌమూఢో ధనార్జనముపాయవిత్॥

తా॥ మూఢుఁడైన యీదుష్టబుద్ధి యనువాఁడు విద్యాధనములు లేని వాఁడై నను ధనమును సంపాదించు నుపాయమును మాత్రము తెలిసినవాఁడై ధనసంపాదన నిమిత్తము ప్రతిపట్టణమందు దిరుగుచుండెను.

శ్లో॥ అన్యాయోపార్జితవిత్తం కోటిద్వయముపేయువాన్ ।
దానధర్మవిహీనస్స ద్రవ్యార్జనపరోభవత్॥

తా॥ అదుష్టబుద్ధియనువాఁడు అన్యాయముగా రెండుకోట్ల ద్రవ్యమును సం పాదించిన్ని, దానధర్మములను చేయుటయందాసక్తి లేకనే యింకను ద్రవ్యమును సంపాదించుటయందే యభిప్రాయము కలవాఁడై యుండెను.

శ్లో॥ దేవతారాధనంలోకే మూఢాఃకుర్వంత్యపండితాః ।
సత్యనారాయణందేవం యజంతపరమాద్భుతమ్॥

తా॥ మూఢులు జ్ఞానములేక లోకములో దేవతారాధనము చేయుచున్నారు ఈ సత్యనారాయణుని పూజించుట చాల ఆశ్చర్యముగా నున్నది.

శ్లో॥ బుద్ధిహీనాశ్చ తేసర్వే ద్రవ్యంవ్యర్థంత్యజంతిహి ।
దేవతారాధనేనైవ ధనప్రాప్తిఃకథంభవేత్॥

తా॥ ఈ వదేతతారాధనము చేయు మూఢులందఱు జ్ఞానములేక ద్రవ్యమును

వృధాగా వ్యయము చేయుచున్నారు. ఈదేవతారాధనము వల్ల ధనలాభము ఎట్లు కలుగును.

శ్లో॥ భూయానుస్సర్వలోకాశ్చ ధనవంత స్తథాసతి ।
మయాపూజాకృతాకస్య దేవస్యసుదృఢంసదా॥

తా॥ దేవతాపూజలవల్ల ధనము కలిగేయెడల లోకములన్నియు ధనము గలవియే యగును. నేను ధనవంతుడనగుటకు నేనేదేవుని పూజను బాగుగా చేసితిని.

శ్లో॥ త్వయాచారాధితస్సత్యం సత్యనారాయణప్రభుః ।
దదాతిధనమేతత్తే నోచేద్ద్రివ్యంకథంభవేత్॥

తా॥ నీచేత సత్యనారాయణమూర్తిః పూజించబడియె? ఈ ధనమును కలుగజేసినాడు అట్లు కానియెడల నీకు దరివ్యము యెట్లుకలుగునని యన్నట్లయితే.

శ్లో॥ పశ్యామిసత్యమాహాత్మ్యం మద్విత్తంనాశితంయది ।
దుష్టబుద్ధికరోతీతి సత్యహేళనమస్వహమ్॥

తా॥ ఆసత్యనారాయణమూర్తిః నాద్రవ్యమును నశింపజేసి నట్లయితే అతని మాహాత్మ్యము చూచెదనని దుష్టబుద్ధి ప్రతిదినము సత్యనింద చేయుచుండెను.

శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరేదుష్ట బుద్ధేర్మతిరథాభవత్ ।
వాణిజ్యార్థంసపైన్యోహం వ్రజామివిషయాంతరమ్॥

తా॥ ఈవిధముగా సత్యదేవుని హేళనచేయుకాలమందు సపరివారము దేశాంతరమునకు వర్తకము కొఱకు వెళ్ళవలయునను బుద్ది దుష్టబుద్ధికి కలిగినది.

శ్లో॥ ఇతినిశ్చిత్యమనసా ప్రియాణమకరోత్తదా ।
వృషభాన్భారవాహాంశ్చ శకటాన్విత్తపూరితాః ।
వివిధాఃరత్నసంఘాతాః ఆదాయానంతధీరయమ్॥

తా॥ ద్రవ్యము సంపాదించుటయందే బుద్ధిగల యాదుష్టబుద్ధి యీప్రకారము మనస్సుచే నిశ్చయించినవాఁడై తత్క్షణమందే బఱువు మోయఁగల యెద్దులతోను బండ్లతోను అనేక రత్న సమూహములను తీసికొని దేశాంతరములనుగూర్చి ప్రయాణమాయెను.

శ్లో॥ విక్రీయసర్వరత్నాని తత్రతత్రమహాంత్యసౌ ।
అమితంద్రవిణంప్రాప్య పరానందమవాప్నుయాత్॥

తా॥ ఈదుష్టబుద్ధి గొప్ప వెలగల యారత్నములను అచ్చటచ్చట విక్రయించినవాఁడై అందువలన విస్తార ధనమును బొంది మిక్కిలి సంతోషించెను.

శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర కశ్చిద్బ్రాహ్మణసత్తమః ।
వ్రతంచసత్యదేవస్య చకారమతిమాన్శుచిః॥

తా॥ వర్తకము కొఱకు దేశాంతరము తిఱుగుకాలమందచ్చట ఒకానొక బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుఁడు జ్ఞానముగలవాఁడై పరిశుద్ధుడై సత్యనారాయణమూర్తియొక్క వ్రతమును జేసెను.

శ్లో॥ వ్రతంద్రష్టుమనాహూతాః కేచిదాయాంతిమందిరం ।
ఆహూతాః కేచిదాయాంతి పారమార్థికయాధియా॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణుని గృహమునకు సత్యనారాయణ వ్రతమును జూచుటకై కొంతమంది పిలువఁబడినవారై కొంతమందిపిలువఁ బడినవారై కపటములేని బుద్ధితో వచ్చుచుండిరి.

శ్లో॥ ప్రార్థితోదుష్టబుద్ధిస్తు నాయాతిసపదిద్విజాః ।
అనాగతోఽపిసత్యస్య హేళనంకృతవానితి॥

తా॥ ఈదుష్టబుద్ధి యాబ్రాహ్మణునిచే ప్రార్థనపూర్వకముగా పిలువఁబడియు వెళ్ళకపోయెను. ఆవ్రతమునకు వెళ్ళకపోవడమే గాకుండ నీప్రకారము సత్యదేవుని యొక్క పూజనుగుఱించి నిందకూడా చేసినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ ఆపరోఽరంతరంహిత్వా లజ్జామస్యతిమూఢధీః ।
మామప్యాహూతవాన్మూఢః కింపశ్యేకాలవక్రతామ్॥

తా॥ ఈబ్రాహ్మణుఁడు నేను ధనికుడను తాను దరిద్రుడను విచారణలేని బుద్ధిగలవాఁడై సిగ్గును విడనాడి నన్నుకూడా పిలచిన వాఁడాయెను ఆహాఏమికాలముయొక్క మహిమయని నిందించినవాడు.

శ్లో॥ శిరసశ్చాలనంకృత్వా స్వదేశగమనంప్రతి ।
ప్రేషయామాసతాన్సర్వాన్ భృత్యాన్ ధనసమన్వితాన్ ॥

తా॥ ఈ బ్రాహ్మణుని పొగరిట్లున్నదాయని తలనుపంకించి వెంటనే తనసేవలను, ధనముతోకూడా తనదేశమునకు ప్రయాణముచేసెను.

శ్లో॥ కాంతారమార్గమధ్యేతు దస్యవోదదృశుర్ధనమ్ ।

తాన్ హత్వా సర్వరత్నాని గృహీత్వా తదనంతరమ్॥

తా॥ తర్వాత మార్గమధ్యమందున్న యడవియందు దొంగలు యీధనమును జూచి సేనలను కొట్టి ధనమును తీసికొని.

శ్లో॥ దుష్టబుద్ధిం ప్రగృహ్యాథ బబంధుః కంఠపాదయోః ।
సమ్యక్సంతాడ్య తం త్యక్త్వా యయుశ్చోరా యథాగతమ్॥

తా॥ తర్వాత దుష్టబుద్ధిని పట్టి మెడను కాళ్ళను అంటకట్టినవారై విశేషముగా దెబ్బలుకొట్టినవారై పిమ్మట యథాస్థానమును గురించి చోరులు వెళ్ళిరి.

శ్లో॥ ఏకాకీ నిర్ధనో భూత్వా మనసేతి వ్యచింతయత్ ।
సత్యపూజామదృష్ట్వాఽహం మనాదృత్య త్వరాన్వితః ।
స్వదేశగమనం కృతవాం స్తస్మాద్దుఃఖం ప్రజాయతే ।
ఇతి నిశ్చిత్య మనసా శపథం కృతవాం స్తదా॥

తా॥ ఆచోరులు పారిపోయినతర్వాత ధనము పోయినవాఁడై ఒంటరిగా నరణ్యమందుండి యిట్లుగా పలికెను. నేను సత్యదేవుని పూజను జూడక స్వామిని తిరస్కరించినవాడనయితిని అందువలన నిట్టిదుఃఖము సంభవించెనని నిశ్చయించి ఒకానొక ప్రతిజ్ఞను జేసెను.

శ్లో॥ మత్సైన్యం మద్ధనం సర్వం పునరాగత్య మాం విశేత్ ।
తదా విత్తానుసారేణ పూజయిష్యామి మాధవ॥

తా॥ ఓవిష్ణుమూర్తీ! యెప్పుడు నా సేనయున్నూ, నాధనము యావత్తును తిరిగి నాకు చేరునో తక్షణము నాసంపత్తునకుఁ దగినటులు మీపూజను చేయుదునని దుష్టబుద్ధియనువాఁడు పలికెను.

శ్లో॥ ఇతి ప్రార్థనతో దేవో దస్యుపాదాన్ బబంధ సః ॥

తా॥ ఈప్రకారము ప్రార్థింపఁబడిన పిమ్మట సత్యనారాయణమూర్తి దొంగలయొక్క పాదములు కట్టివేసెను.

శ్లో॥ అస్మాకం పాదచలనం కిమర్థం నశ్యతి స్వయం ।
ఇతి చింతాం సమాపన్నా దదృశుర్ధనపేటికాః॥

తా॥ దొంగలు చెప్పుచున్నారు మాకు కాళ్లు కదలుటలేదు. కారణము లేకుండా యెందుకై నశించుచుండెను. అని యీలాగున దుఃఖమును బొందినవారై ధనముగల పెట్టెలను జూచిరి.

శ్లో॥ తాసువృశ్చికసర్పాశ్చ స్థితాబుసబుసాయితాః ।
పేటికాస్థధనంసర్వం చిత్రమంతరధీయత ॥

తా॥ ఆపెట్టెలయందుండు ధనము అంతర్ధానమై యుండెను. ఆపెట్టెలయందు తేళ్ళు, పాములు బుసబుసయని ధ్వనిచేయుచున్నవై యుండెను. ధనమంతయు ఆశ్చర్యము కలుగునట్లు కనపడకపోయెను.

శ్లో॥ కిమిదంకస్యమాహాత్మ్యం మనోవాచామగోచరం ।
ధనిన స్తస్యసామర్థ్య మితిచక్రుర్వినిశ్చయమ్ ।

తా॥ ఇదియేమి, మనోవాక్కులకు తెలియని మాహాత్మ్యము యెవరిదియని విచారించి యీమహత్తు ధనాధిపతియైన దుష్టబుద్ధియొక్క సామర్థ్యమనినిశ్చయించిరి.

శ్లో॥ ఇంద్రజాలికవిద్యాయాం సుదృఢస్సధనీకిల ।
అస్మాభిర్బహుధాపూర్వం మాయాభిజ్ఞ ఇతిశ్రుతః॥

తా॥ దుష్టబుద్ధియనువాఁడు యీద్రవ్యమున కధిపతి. ఇతఁడు ఇంద్రజాల విద్యయందు సమర్థుఁడని పూర్వకాలమందనేక మారులు మాచేత వినబడినవాఁడు.

శ్లో॥ ద్రవిణంత్వీశ్వరోవేత్తి ప్రాణాఃకంఠగతాఃఖలు ।
ప్రాణా స్తిష్టంతిచేద్ద్రవ్యం సుసంపాద్యంపునఃపునః॥

తా॥ ఆహా ! ద్రవ్యమును దేవుఁడెఱుఁగును. ప్రాణములు పోవుచున్నవి. ప్రాణములున్నట్లయితే ద్రవ్యమును సుఖముగా తిరిగి సంపాదించవచ్చును.

శ్లో॥ ఇతినిశ్చిత్యమనసా దుష్టబుద్ధేరదుర్ధనమ్॥

తా॥ ఈప్రకారము నిశ్చయించి ఆధనమును దుష్టబుద్ధికిచ్చిరి.

శ్లో॥ పునర్లబ్ధాధనంసర్వం తత్రైవబహుభక్తితః ।
సత్యనారాయణందేవం పూజయిత్వాయథావిధి ।
దుష్టబుద్ధిస్తుసంతుష్టః స్వస్థచిత్తోఽభవత్తదా॥

తా॥ అప్పుడు ఈదుష్టబుద్ధియనువాఁడు తిరిగి యాధనమును బొంది అరణ్యమందే శాస్త్రప్రకారము సత్యనారాయణ వ్రతమును జేసి సంతోషయుక్తుఁడై యుండెను.

శ్లో॥ తతఃప్రయాణంకృతవాౝ దుష్టబుద్ధిర్మహాధనీ ।
శకటేష్వర్థమాదాయ తదాస్వనగరంప్రతి॥

తా॥ పిమ్మట గొప్పధనికుడైన దుష్టబుద్ధి బండ్లతో ధనము తీసికొని తనపట్ట ణమునుగూర్చి ప్రయాణమును జేసినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ గచ్ఛన్మార్గేదదర్శాసా వగాధాంమహతీంనదీం ।
తర్తుకామోదుష్టబుద్ధి స్సమానీయత్వరాన్వితః॥

తా॥ ఆదుష్టబుద్ధి వెళ్ళుచూ మార్గమధ్యమందు లోతైన గొప్పనదిని జూచి దాటవలయునని కోరిక గలిగి తొందర గలవాఁడై ధనమునుదీసి.

శ్లో॥ శకటస్థంధనంసర్వం నావ్యామారోపయత్తతః ।
సయ్యోచబంధుభిస్సార్థం నావమారుహ్యాగచ్ఛతి॥

తా॥ ధనమును బండ్లనుండి తీసి పడవయందుంచి తానును బంధువులతో కూడ పడవనెక్కి వెళ్ళుచుండెను.

శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర సత్యనారాయణఃప్రభుః ।
జిజ్ఞాసుస్తస్యహృదయం వృద్ధబ్రాహ్మణరూపధృత్॥

తా॥ నావయందు ధనమునుంచి దాటుకాలమందు సమర్థుఁడయిన సత్యదేవుఁడు దుష్టబుద్ధియొక్క మనస్సును తెలిసికొను నిచ్ఛకలిగి ముసలి బ్రాహ్మణ రూపమును ధరించినవాఁడై.

శ్లో॥ తంద్రృష్ట్వాదుష్టబుద్ధింస మధురంశ్లక్ష్ణమబ్రవీత్ ।
బ్రాహ్మణోఽహందరిద్రశ్చ సత్యనారాయణవ్రతమ్ ।
కర్తుకామోఽస్మిహేదుష్ట తదర్థమహమాగతః ।
మహ్యామిచ్ఛానుసారేణ దేయంకించిద్ధనంత్వయా॥

తా॥ ఆముసలి బ్రాహ్మణుఁడైన సత్యదేవుఁడు దుష్టబుద్ధిని జూచి యీాదిగువ వాక్యమును ఇంపుగా మృదువుగా బలికెను. అది యేమనఁగా నేను బ్రాహ్మణుఁడను ధనములేనివాడను. సత్యనారాయణ వ్రతమును జేయవలయునను కోరికగలవాడను ఓదుష్టుఁడా! తాఁదినుటకన్న పరులకిచ్చుట యెక్కువ ఫలము గనుక ఆకోరికను తీర్చుకొనుటకు వచ్చిన నాకొఱకు కొంచెము ధనము నిమ్ము.

శ్లో॥ కించిన్మాత్రేణసంతుష్టో యాస్యేఽహమవిలంబితం ।
త్వద్దత్తేనధనేనైవ కరిష్యేవ్రతముత్తమత్॥

తా॥ ఓ దుష్టబుద్ధీ ? నీవిచ్చుధనముచే నాకు సంతుష్టికలుగునో లేదో యీ ధనము నింకొకరీతిగ వ్యయపఱచెదనేమో యను సందేహమువలదు. నీవిచ్చినంతతో సంతోషించి దానిచే సత్యవ్రతమును త్వరలో చేసెదను.

శ్లో॥ వ్రతేనతుష్టోభవవాం స్తవశ్రేయోవిధాస్యతి ।
ఇత్యుక్తవంతం తంవిప్రం దుష్టబుద్ధిఃప్రహస్యచ ।
ఇదానీంనాస్తిమేవిత్తం గచ్ఛగచ్ఛద్విజోత్తమ ।
తతోవిప్రస్తదాకర్ణ్య విస్మితస్తంజగాదహ॥

తా॥ ఈ ధనము గ్రహించి నేజేయు సత్యవ్రతముచే భగవంతుఁడు సంతోషించి నీకు మంచిని గలుగజేయునని చెప్పిన యాముసలి బ్రాహ్మణునిగూర్చి నవ్వి హాస్యముచేసి ఓ బ్రాహ్మణుఁడా! యిప్పుడు నావద్ద ధనములేదు. వెళ్ళువెళ్ళుమని కఠినముగా పలికెను. పిమ్మట బ్రాహ్మణుఁడా వాక్యమును విని యేమి యీదుష్టుఁడు ధనముండగా లేదని వచించినాడను నాశ్చర్యముగలిగి తిరుగ నుత్తరమిచ్చెను.

శ్లో॥ శకటేధనమాదాయ చాగతోఽసిధనాధిక ।
ఇమాంనదీంతర్తుకామో నౌకయాదృఢయాఽధునా ।
తదర్థపేటికానావ్యాం నిక్షిప్తాఃపశ్యతోమమ ।
నాస్తితివచనం కష్టం తేనార్హాతిభవాన్ధనీ॥

తా॥ ఓ ధనమదాంధుఁడా ! ధనమును బండ్లతోతెచ్చి నదిని దాటుటకు నేను చూచుచుండగా పడవయందుంచిన దానిని లేదని చెప్పుట యెంతకష్టము? నీవు ధనవంతుడగుటచే దానము చేయుటకు తగినవాడవు.

శ్లో॥ దేశకాలేచపాత్రేచ దత్తమక్షయమశ్నుతే ।
పాత్రోఽహంబ్రాహ్మణోరిక్తః పూర్ణిమాతిథిరుత్తమా॥

తా॥ యోగ్యమయిన దేశమందు కాలమందు నిచ్చుధనము సంపూర్ణఫలము నిచ్చునను న్యాయముకలదు. కనుక నేను దరిద్రుఁడనగు బ్రాహ్మణుఁడ నగుటచే దాన పాత్రుఁడను. శ్రేష్ఠమయిన పూర్ణిమాతిథియగుటచే కాలముకూడ యోగ్యమైనదిగదా.

శ్లో॥ త్వద్దత్తేనకరిష్యామి సత్యనారాయణవ్రతం ।
సర్వంధనంనయాచేఽహమల్పాన్మేప్రీతిరుత్తమా॥

తా॥ నీవు దానముచేసిన ధనముచే సత్యనారాయణ వ్రతమును జేసెదను. ధన

మంతయు నాకక్కరలేదు. కొద్ది ధనము చేతనే మిక్కిలి సంతోషించెదను.

శ్లో॥ రూపికాంవాతదర్థంవా దేయంవాకణికాపివా ।
నోచేద్గచ్ఛామితేస్వస్తి స్యాదన్యంయాచయామ్యహమ్॥

తా॥ ఒక రూపికనో, అర్థరూపికనో, పావలానో యిప్పింపుము. అదియు లేదంటివేని నీకు మంగళముగలుగుగాత నే న్యునియాచించెద.

శ్లో॥ తతోదుష్టజనోమత్తో హేలయాతంప్రహస్యచ ।
విప్రవేషధరశ్చోర స్త్వంధనంహర్తుమాగతః॥

తా॥ బ్రాహ్మణుడీరీతిని పలికిన పిదప ధనముగల దుష్టబుద్ధి నిర్లక్ష్యముచే హాస్యముచేసి బ్రాహ్మణవేషముచే ధనము నపహరించుటకు వచ్చినావాయేమియని పలికెను.

శ్లో॥ మర్మభేదకవాక్యంహి దుష్టబుద్ధిరువాచహ ।
నిష్ఠురంచవచశ్శ్రుత్వా సత్యనారాయణప్రభుః ।
నవీనరోషసంయుక్త శ్శాపకఠినంతదా॥

తా॥ పిమ్మట మర్మములనుభేదించునట్టి దుష్టబుద్ధియొక్క కఠినవాక్యమునువిని సమర్థుడయిన సత్యనారాయణమూర్తి యిదివరలో నశించి తిరిగి యీవాక్యమువల్ల నంకురించిన నూతనమయిన కోపము గలిగి కఠినముగ శాపమిచ్చెను.

శ్లో॥ దుష్టబుద్ధేఽతిమూఢ స్త్వం తవకష్టంభవత్వితి ।
ఏవముక్త్వాతతశ్శీఘ్రం బ్రాహ్మణఃకించిదంతరః॥

తా॥ ఓ దుష్టబుద్ధీ! నీవు మూఢుడవు. ఇట్లు హాస్యముచేయుటచే నీకతికష్టం గలుగుగాత అని శాపంబిచ్చి పిదప త్వరగా కొంచెము దూరము వెళ్ళి చాటుననున్న వాడాయెను.

శ్లో॥ నిర్గతేబ్రాహ్మణేసద్యో నౌర్నిమజ్జజలేఽద్భుతమ్ ।
దుష్టబుద్ధిర్వేణుదండల సమాలంబ్యశనైశ్శనైః ।
నిమజ్యోన్మజ్యతత్తీర మావిశద్ద్విజసత్తమాః॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణుడు వెళ్ళినతోడనే పడవ మునిగెను. దుష్టబుద్ధిమాత్రము పడవతీయు వెదురును తీసికొని మునుగుచు తేలుచు నదియొడ్డు చేరెను.

శ్లో॥ విలప్యబహుధాతత్ర మూర్ఛాపాప్యస్మృతింతదా ।

అవశిష్టోఽహమేకోవో సర్వంద్రవ్యంబలంసమం ।
నౌకయాసహతోయేఽధః ప్రావిశన్నమకాగతిః॥

తా॥ ఆనదీతీరమందు క్రిందపడి విలపించి దేహస్మారకము తప్పినవాఁడై కొంత తడవునకు తెలివితెచ్చుకొని, నేనొక్కఁడను మిగిలితిని. ధనము బలము పడవతోఁగూడ నొక్కమారు నదియందు మునిగెను. నాకుదిక్కెవరని విచారించెను.

శ్లో॥ అహమేవంగృహంగత్వా కింభోక్ష్యేసుఖముత్తమమ్॥

తా॥ ఈజగమున ధనమునుబట్టియే భార్యాపుత్రాదు లుపచారములు చేయుదురు, గాన అట్టి ధనమునువిడిచి గృహమునకు వెళ్ళిన యేమి సుఖమనుభవించెదను.

శ్లో॥ హాతాతతాతేతిరుదన్కరాభ్యాముదస్సమావిధ్యపపాతభూమౌ।
మూర్ఛాంగతోధపత్రిపద్యసంజ్ఞామేవంవదన్శోకమవాపమూఢః॥

తా॥ మూఢుఁడయిన యాదుష్టబుద్ధి యంత యాపత్కాలమందయిన భగవంతుని తలచక నాయనా యనియే తలచుకొనుచు, చేతులచే నెత్తిని బాదుకొనుచు, నేడ్చుచు భూమిపైబడెను. అట్లు మూర్ఛిల్లి కొంత తడవునకు మేల్కాంచి యీదిగువ నుదహరించు రీతిగ దుఃఖమును జెందెను.

శ్లో॥ అదన్కదన్నం కృపణేనవృత్యా పిబన్యవాగూంలవణేనహీనాం।
శ్రమేణవిత్తంసముపార్జితం యత్తదద్యనష్టంప్రతికూలదైవాత్॥

తా॥ ఆవాక్యములేవి యనిన దీనవృత్తిచే నతిథిపూజాదికము లేక నిందితమైన యన్నము భుజించి ఉప్పులేని గంజిత్రాగి కష్టముచే నార్జించిన ధనము నేటికి దైవానుగ్రహముదప్పి నశించెను.

శ్లో॥ మజ్జిష్యేఽజలేత్వద్య కింగృహంకిమువల్లభా ।
లజ్జాంహిత్వాగృహంగత్వా కింకరోమితతఃపరమ్॥

తా॥ నేనిప్పుడు జలపాతముచే మరణమునొందెదను. ధనము లేనిచో భార్యా గృహాదులుండియు నైహికప్రయోజన మేమియు లేదు. సిగ్గునువిడిచి ధనహీనుడనై యిల్లుచేరి పిదపచేయుపనియేమి.

శ్లో॥ ఏవంచింతయతస్తస్య మతిరాసీత్తదోత్తమా ।
యాచ్నార్థమాగతోవిప్రో మయాసమ్యక్ప్రతారితః॥

తా॥ ఇట్లు విచారసాగరమందు మునుగుచు తేలుచున్న దుష్టబుద్ధికి ఆసమ

ద్రిము దాటుటకు తెప్పవలె నొకయుపాయముతోచినది. అది యేమనిన, యిది వఱలో యాచించుటకై వచ్చిన వేదపారగుఁడగు బ్రాహ్మణుని నేను మిక్కిలి తిరస్కరించితిని.

శ్లో॥ తస్మాదేతన్మహద్దుఃఖం జాతంతత్రినసంశయః ।
విప్రవేషధరోనూనం సత్యనారాయణప్రభుః ।
బ్రహ్మవాశంకరోవాస్యా న్నో చేదేవంభవేత్కథమ్॥

తా॥ ఆబ్రాహ్మణుని తిరస్కరించిన మూలముగ యిట్లు గొప్పదుఃఖము కలిగినది. ఈబ్రాహ్మణరూపుఁడగువాడు సత్యనారాయణమూర్తియో, బ్రహ్మయో, సాంబమూర్తియో యైయుండవలయును. లేకున్న యిట్లు పలికిన వెంటనే కష్టమెట్లు గలుగును.

శ్లో॥ తదన్యోబ్రాహ్మణఃకర్తుం నశక్నోతినసంశయః ।
అతస్తంశరణంయామి వాంఛితార్థప్రదోభవేత్ ॥

తా॥ అట్లు బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులలో నొకరుగాకున్న నితర బ్రాహ్మణుఁడిట్లు కష్టము కలుగజేయుటకు సమర్థుఁడుకాఁడు. సంశయములేదు. కాన కోరిన కోర్కెలిచ్చు నాబ్రాహ్మణుని రక్షింపుమని వేడెదను.

శ్లో॥ క్షమస్వచాపరాధంమే యదుక్తంతవసన్నిధౌ ।
ఏవముక్త్వాపునర్నత్వా మహాశోకాకులోఽభవత్॥

తా॥ ఇట్లు మనస్సున నూహించినవాఁడై పిదప యిదివరలో నీవద్ద పలికిన దోషపు పలుకును, క్షమింపుమని పలికి తిరిగి నమస్కరించి మిక్కిలి దుఃఖము చెందెను

శ్లో॥ తత్రాంతరేమహావిప్రో హ్యావిరాశీద్ధసన్ముఖః ।
ప్రోవాచవచనంవిప్రో విలపన్తంధనాధిపమ్॥

తా॥ అంతలో నాబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుఁడు నవ్వుచు ప్రత్యక్షమాయెను. అట్లు ప్రత్యక్షమయి దుఃఖించుచున్న దుష్టబుద్ధినిగూర్చి ఈ దిగువరీతిగా వచించెను.

శ్లో॥ మారోదీశ్శృణుమద్వాక్యం మమపూజాబహిర్ముఖః ।
మామవజ్ఞాయదుర్బుద్ధే లబ్ధవాన్దుఃఖమీదృశమ్॥

తా॥ ఓదుష్టబుద్ధీ ! నీవు దుఃఖించకుము. నామాటనువినుము. పూజచేయక నన్నవమానించుటచే నీకిట్టికష్టములు సంభవించెను.

శ్లో॥ వ్రతంకర్తుం ప్రతిజ్ఞాయ గృహంగత్వాతతఃకురు ।
సత్యనారాయణందేవం మాంవిద్ధికరుణానిధిమ్॥

తా॥ వెంటనే సత్యనారాయణవ్రతము చేసెదనని పలికితివి గాన ఈవ్రతము మీగృహంబున జరుపుము, నన్ను దయాసముద్రుడైన సత్యదేవునిగ నెఱుంగుము.

శ్లో॥ త్వదభిప్రాయమాజ్ఞాతుం ప్రాదుర్భూత్వాసమాహితః ।
ఏతత్సర్వమహంకుర్వే మదన్యోబ్రాహ్మణోనహి॥

తా॥ నేను నీమనోగతమగు నభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకు ప్రత్యక్షమై నారూపమును తెలియపర్చక గంభీరుడనైయుంటిని. ఈసమస్తమయిన కార్యజాత మును నేనేజేయుచున్నాను. నారూపము బ్రాహ్మణరూపముగా తెలిసికొనుము.

శ్లో॥ అజ్ఞాత్వామమమాహాత్మ్య మనుభూతంత్వయాధునా ।
తచ్ఛ్రుత్వాభగవద్వాక్యం స్తోత్రంచక్రేప్రహృష్టధీః॥

తా॥ ఓ దుష్టబుద్ధీ! నామహత్తును తెలికొనలేక యిట్టికష్టముల ననుభవించి తివని పలుకఁగా నావాక్యమునువిని సంతోషము కలవాఁడై స్తోత్రముచేసెను.

శ్లో॥ నౌరున్మమజ్జసబలా సధనాతత్క్షణాత్తతః ।
దుష్టబుద్ధిస్తదాదాయ బలంద్రవ్యంగృహంయయౌ॥

తా॥ స్తోత్రము చేసిన వెంటనే బలముతో ధనముతోగూడ నావతేలెను. దుష్టబుద్ధి సేనను నావను తీసికొని యింటికి వెళ్ళెను.

శ్లో॥ అత్యుత్సాహమనస్కస్సన్ వ్రతంచక్రేయథావిధి ।
నిరోగంశుభమాయుష్యం సధనంప్రాప్తవాన్సుఖమ్॥

తా॥ మిక్కిలి సంతోషముతో యింటివద్ద సత్యనారాయణవ్రతము యథా విధిగచేసెను. అట్లుచేయుటచే ధనము సమృద్ధిగలవాఁడై రోగములేకుండ నూఱు సంవత్సరము లాయస్సుకలిగి సుఖమనుభవించెను.

శ్లో॥ పక్షేపక్షేవ్రతంచక్రే సానందోభక్తిసంయుతః ।
తదాదిదుష్టబుద్ధిస్తు సుబుద్ధిరితివిశ్రుతః ।
ఇహలోకేసుఖంభుక్త్వా సకళత్రస్సపుత్రకః॥

తా॥ అది మొదలు దుష్టబుద్ధి ప్రతిపక్షమందు భక్తియుక్తమైన యానందముతో సత్యనారాయణ వ్రతమును జేసెను. అట్లు చేయుటచే దుష్టబుద్ధియనువాఁడు పూర్వ

నామమువదలి సుబుద్ధియను పేరను బొందెను. ఈభూలోకమందు భార్యాపుత్త్రి లతో సమస్తసుఖముల ననుభవించెను.

శ్లో॥ సురపతివరలోకే దేవతాసుందరీణాం। కుచతటపరిఘృష్టేనూన దక్షపవక్షాః। సకలసురమునీంద్రైస్సేవ్యమానస్సభాయాం। సకృతసుకృతభోగా న్దేవరాజస్యభుఙ్త్కే॥

తా॥ దేహానంతరము స్వర్గలోకమందు దేవతాస్త్రీలతో సంభోగముగలవాఁడై సమస్తమునులచే సేవించబడువాఁడై తానుచేసిన పుణ్యములచేత దేవలోకమందు దేవేంద్రభోగము ననుభవించెను.

ఇత్యష్టమోఽధ్యాయ స్సమాప్తః.

—♦ అథ నవమోఽధ్యాయ ప్రారంభః. ♦—

సూతః॥ శ్లో॥ అథాన్యత్సంప్రవక్ష్యామి సత్యనారాయణప్రభోః। మాహాత్మ్యంసర్వపాపఘ్నం వక్తృణాంశృణ్వతామపి॥

తా॥ ఇటుపిమ్మట చెప్పువారలకు, వినువారలకు సమస్తపాపములను నశింప జేయు సమర్థుఁడగు సత్యనారాయణమూర్తియొక్క మఱియొక మహిమను జెప్పెదను

శ్లో॥ అవంతికానామపురీ కాచిదస్తిమహీతలే। సర్వసంపత్సమాయుక్తా సర్వసౌభాగ్యసంయుతా॥

తా॥ ఓ శౌనకాదిమునులారా! భూతలమందు సమస్త సంపత్తులుగలదై సమస్త మంగళములు గలిగినట్టి యవంతియను నొక పట్టణముగలదు.

శ్లో॥ స్వాశ్రమాచారయుక్తానాం బ్రాహ్మణానాంవివేకినాం। క్షత్రియాణాంవిశుద్ధానాం నీతిశాస్త్రానుగామినాం। అథఃకృతకుబేరాణాం వైశ్యానాంధనసంపదా। బహ్మశుశ్రూషణధియాం శూద్రాణాంశుద్ధచేతసాం। ఏతేషాంస్థానభూతాయాం పుర్యామాస్తేపతివ్రతా॥

తా॥ తమతమ యాశ్రమచార సంపన్నులయిన వివేకులగు బ్రాహ్మణులకును, నీతిశాస్త్రము ననుసరించి నడుచు పరిశుద్ధులయిన రాజులకును, విశేష ధనసంపత్తు

గలవారై కుబేరుని తక్కువగా చూచెడు కోమట్లకును, చిత్తశుద్ధిగలిగి బ్రాహ్మణ పరిచర్యయందాసక్తిగల బుద్ధిమంతులగు శూద్రులకును యిట్టి నాలుగు వర్ణములకు నునికిపట్టయిన యా యవంతియను పట్టణమందొకానొక పతివ్రతయయిన స్త్రీకలదు

శ్లో॥ కౌముదీతిప్రసిద్ధాఖ్యా కౌముదీపమనోరమా। పుణ్యాశీలాదయా
మూర్తిః కాచిత్సాధ్వీవణిక్సుతా । విష్ణుపూజాపరానిత్యం శివ
పూజాపరాసతీ । మాతాపితృవిహీనాచ పుత్రసోదరవర్జితా ।
అనింద్యకర్మణాకాల యాపనంక్రియతేసదా ॥

తా॥ ఆ ప్రతివ్రతయయిన స్త్రీ కౌముదియను నామముచే ప్రసిద్ధిగలదై నామమునకు సార్థకముగా వెన్నెలవలెనే ఆహ్లాదము చేయునదై పవిత్రమైన స్వభావము గలదై దయాయుక్తురాలై, ప్రతివ్రతయై యొకానొక వర్తకుని కుమార్తెయైన శివవిష్ణ్వారాధన యుక్తురాలై తల్లిదండ్రులులేనిదై పుత్రులును అన్నదమ్ములునుకూడ లేనిదై యాపట్టణమందుండి దూషితముగాని పనుల నాచరించుచు సర్వకాలము గడుపుచుండెను.

శ్లో॥ జన్మాంతరకృతాత్పాపా ద్బాల్యేవైధవ్యసంయుతా ।
శ్వశ్రూశ్వశురహీనాచ దేవరాదివివర్జితా॥

తా॥ ఇంక నెట్టిగుణములు కలదంటిరేని పూర్వజన్మమున సంపాదించిన పాపమువల్ల బాల్యమందే వైధవ్యమును బొందినదై అత్తమామలు లేనిదై, మఱుదులయిన లేనిదై యుండెను.

శ్లో॥ తథాఽపిలోకేమహతీ పుణ్యాత్మాచపతివ్రతా ।
గుణాలవాలాసాధ్వీచే త్యాహుర్బుధజనాస్సదా॥

తా॥ ఆరీతిగ సమస్త బంధుజనరహితమైనది గనుకనే స్వేచ్ఛావిహారమందు స్వాతంత్ర్యముగలదయినను లోకమందు తన్ను పండితులందఱును మిక్కిలి పతివ్రత, సద్గుణములుగలది, గొప్పస్వభావముగలది, సాత్త్వికగుణముగలదని యెల్లప్పుడు వచించునటులు, ప్రవర్తించెను.

శ్లో॥ ఏవంస్థితేతత్రపుర్యాం సత్యనారాయణవ్రతం ।
కుర్వంతికారయంతివై పుణ్యాత్మానోమహాధియః॥

తా॥ ఇట్లుండగా ఆపట్టణమందు పుణ్యాత్ములయిన పండితులు సత్యనారాయణ వ్రతమును చేయించుట తాముచేయుట మొదలయినవి జరుపుచుండిరి.

శ్లో॥ యేయేకుర్వంతిసత్యస్య వ్రతంవాంఛితసిద్ధిదం ।
తేషాంతేషాంవాంఛితార్థో భవిష్యతితదాతదా॥

తా॥ అట్లు జరుగుకాలమందు యెవరెవరీ సత్యనారాయణవ్రతము చేసియుండిరో వారివారి కోరికలప్పుడప్పుడు జరుగుచుండెను.

శ్లో॥ ఏవజగతివిఖ్యాతం వృత్తాంతంశ్రుణ్వతీసతీ ।
సంతానహీనాజగతి వంధ్యాస్త్రీలోకవిశ్రుతా॥

తా॥ ఇట్లు జగమునందు ప్రసిద్ధమైన వ్యాపారమును పతివ్రతయయిన యొక వంధ్యవిన్నదై లోకమందు సంతానములేనివారు వంధ్య అని చెప్పఁబడుదురుగదా యనుకొనెను.

సూతః॥ శ్లో॥ ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర బ్రాహ్మణీకాచిదస్తిహి ।
సత్యదేవప్రసాదేన పుత్రరత్నమజీజనత్॥

తా॥ ఇట్లు జరుగుచుండగ నాపట్టణమందొకానొక బ్రాహ్మణ చిన్నదికలదు ఆమెకు సత్యనారాయణానుగ్రహముచే శ్రేష్ఠుఁడయిన పుత్రుఁడొకడు కలిగెను.

శ్లో॥ తద్వృత్తాంతంనిశమ్యాసా వంధ్యాహరిమథాబ్రవీత్ ।
హేసత్యదేవహేనాథ మమతందదాసిచేత్ ।
మదైశ్వర్యానుసారేణ తవపూజాంకరోమ్యహమ్॥

తా॥ ఆవృత్తాంతము నీగొడ్డురాలయిన చిన్నది విని విష్ణువునుగూర్చి యీాచెప్పఁబోవు ప్రకారము పలికెను. ఓ సత్యనారాయణమూర్తీ! ఓ పాలకుఁడా! నాకు పుత్రుని కలుగ జేసినయెడల నాసంపదకు తగినటులు మీాపూజ చేసెదను.

శ్లో॥ ఇతిసంప్రార్థ్యవచసా వైశ్యపత్నీమువాచహ ।
భోవైశ్యపత్నిత్వంచాపి ప్రార్థయేత్యాహపుత్రకమ్॥

తా॥ ఈప్రకారమావంధ్య వాక్యముచే ప్రార్థించి సమీాపమందున్న యొకోమటి భార్యను గూర్చి ఓవైశ్యపత్నీ, నీవును కుమారుఁడు కలుగునట్లు ప్రార్థింపుమని పలికెను.

శ్లో॥ ఇతిహేళనవాక్యేన చోదయామాసతాంతదా ।
తదాకర్ణ్యవచస్తస్యాః పరిహాసనపూర్వకం ।
దదాసిచేజ్జగన్నాథ కరిష్యేవ్రతమద్భుతం ।
ఇతిహేళనయావాక్య ముక్త్వాతూష్ణీంబభూవహ॥

తా॥ ఇట్లు పరిహాసముచే దిక్కులేని యాకోమటిభార్యను ప్రోత్సాహపఱచెను పరిహాసయుక్తమయిన గొడ్రాలిశ్రీవాక్యమును విని ఓ జగన్నాధుండా! పుత్రుండు కలిగిన యెడల సత్యనారాయణ వ్రతము చేసెదనని పరిహాసముగా పలికి యూరకుండెను.

శ్లో॥ తావన్మాత్రేణసంతుష్ట స్సత్యనారాయణప్రభుః ।
స్వప్నకాలేతయాసార్థం సంగతింకృతవాన్హరిః॥

తా॥ సర్వసమర్థుండయిన సత్యనారాయణమూర్తిః ఇట్లు పరిహాసముచే ప్రార్థించిన మాత్రముననే సంతోషము కలిగినవాడై స్వప్నమందా స్త్రీతో సంగమును సలిపెను.

శ్లో॥ ప్రాతరుత్థాయసానారీ జ్ఞాత్వాతత్స్వప్నచేష్టితం ।
కిమిదంమహదాశ్చర్యం స్వప్నచేష్టాభయంకరీ॥

తా॥ ఆస్త్రీ సూర్యోదయకాలమున లేచినదై స్వప్నమందు జరిగిన వృత్తాంతమును తెలిసికొని యిదియేమి, గొప్పయాశ్చర్యముగ నున్నది. స్వప్నవ్యాపారము బహుభయంకరముగా నున్నదేయని యనుకొనెను.

శ్లో॥ గర్భోత్పత్తిర్భవేన్నూనం తదాతుమమకాగతిః ।
పరలోకభయంనాస్తి త్విహలోకభయంభవేత్॥

తా॥ ఈ స్వప్నచర్యచే నిశ్చయముగా గర్భముకాగలదు. అట్లు గర్భవతినయినప్పుడు నాకు గతియేమి? సాక్షాత్తుగా శ్రీహరివల్ల నిట్టికార్యము గలిగినప్పుడు పరలోకమందు భయములేదుగాని, యిహలోకమందు తప్పక భయము కలుగును.

శ్లో॥ ఏకాకినీవిభర్త్రాఽహం సర్వబంధువివర్జితా ।
అపవాదార్ణవత్తర్తుం మశక్తో్నమిరమాపతే॥

తా॥ ఆవిధముగా వాలోచించి ఓవిష్ణుమూర్తీ! పెనిమిటిలేనిదాననై సమస్త బంధువులులేని నేనొక్కదానను యీ యపవాదమను సముద్రము దాటుటకు సమర్థురాలనుగాను.

శ్లో॥ శరీరంమృత్యుసంయుక్తం మలాద్యైరపిదూషితం ।
అస్థిస్తంభంస్నాయుబద్ధం పినద్ధంచర్మణాధ్రువమ్॥

తా॥ విచారించిచూచిన నీశరీరము, జన్మముగల వస్తువులవల్ల మరణముగలదను

వ్యాప్తిచే, నెప్పటికయిన మరణించునదే అట్లు చనిపోయినను ప్రస్తుత మనుభవించుటకు తగినదేమోయని యాలోచించినచో మలమూత్రాదులచే నిండినదై యెముకలను స్తంభములు కలిగి స్నాయువులచే కట్టఁబడి చర్మముచే కప్పఁబడియున్నది. నిశ్చయము.

శ్లో॥ అస్థిరంమాంససంయుక్తం క్షణభంగురమధ్రువం ।
ఏతద్దేహంకథంప్రీత్యా పరివాదధురాంవహే॥

తా॥ ఇంక యెముకలతోను, మాంసములతోను కూడినదై క్షణములో నశించు స్వభావముగలది. కనుక నస్థిరమయిన ఈదేహమును కాపాడు ప్రేమతో స్థిరమయిన ఈయపవాదమను భారము నెట్లు వహించెదను.

శ్లో॥ తస్మాద్దాలాహాలంపీత్వా విస్సజామ్యధ్రువాంగతనుం ।
ఇతినిశ్చిత్యమనసా విషంసంగృహ్యయత్నతః ।
పాత్రేసంస్థాప్యతత్పాంతుం ప్రియత్నంకుర్వతీసతీ॥

తా॥ ఆ హేతువుచే నీయపవాదమును బోఁగొట్టు కొనుటకు విషపానముచేసి యస్థిరమయిన యీ దేహమును చాలించెదనని మనస్సున నిశ్చయ పఱచి విషమును ప్రయత్నముచే సంపాదించి యొక పాత్రయందుంచి త్రాగుటకు ప్రయత్నము చేయుచుండెను.

శ్లో॥ ఏవంస్థితేవిష్ణుమాయా రూపానిద్రాసమాగతా ।
ఆవృత్యతాంచప్రజ్ఞాంతు చకారమహతీబలాత్॥

తా॥ ఇట్లు ప్రయత్నమందుండగ విష్ణుమాయా రూపువాలయిన నిద్రాదేవి వచ్చినదై యాస్త్రీ నావరించి తెలివిలేనిదానిగ చేసెను.

శ్లో॥ తత్కాలేసత్యదేవేన పాత్రంగరళపూరితమ్ ।
హృతంపశ్చాత్ప్రబుద్ధాసా రురోదబహుధాభృశమ్॥

తా॥ అట్లు నిద్రాయుక్తురాలయిన కాలమందు సత్యనారాయణునిచేత విషముతోనిండిన పాత్ర హరించబడెను. పిమ్మట కొంత తడవునకు నిద్రమేల్కాంచినదై యాచిన్నది మిక్కిలి దుఃఖమును బొందెను.

శ్లో॥ అనేకశోఽనేకధాతు మృతౌయత్నపరాఽభవత్ ।
అనేకశోఽనేకధాతు కృతంవిఘ్నంమహాత్మనా॥

తా॥ ఇట్లు జరిగిన పిదప ననేకమార్లు అనేక ప్రకారములుగా వ్రతినొందు టకు ప్రయత్నించెను. ఆ సత్యనారాయణుడును ఆనేక పర్యాయను లనేకరీతు లుగ నా ప్రయత్నమును విఘ్నముచేసెను.

శ్లో॥ విఘ్నైరపాప్తమరణా మనసాఇత్యచింతయత్ ।
అవశ్యమనుభోక్తవ్యం కృతంకర్మశుభాశుభమ్॥

తా॥ ఈ విధముగ విఘ్నములచేత లభింపని వ్రతిగలదై మనస్సున నిట్లాలో చనచేసెను. జన్మాంతరకృతమయిన కర్మను మంచిదయినను చెడుదయినను అనుభ వించియే తీరవలయును.

శ్లో॥ నాభుక్తంక్షీయతేపాపం కల్పకోటిశతైరపి ।
హరిణాపిహరేణాపి బ్రహ్మణాపిసురైరపి ।
లలాటలిఖితారేఖా పరిమార్ష్టుంనశక్యతే॥

తా॥ పాపము నూఱుకోట్ల కల్పములయినను అనుభవింపకతప్పదు. ఇంత యేల, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశులయిన దేవతలయిన నుదుట వ్రాయు గీత ను తప్పించలేరు.

శ్లో॥ ఇతిశాస్త్రంసమాలోచ్య స్వస్థచిత్తాబభూవహ ।
తతఃప్రభృతికాలేన గర్భచిహ్నస్ఫురంతిహి॥

తా॥ ఈరీతిని శాస్త్రముల నాలోచించి స్థిరచిత్తురాలై యుండెను. అది మొ దలు కొంతకాలమునకు గర్భిణీ లక్షణము కాన్పించెను.

శ్లో॥ మిథోమిథశ్చతద్వార్తా తత్రతత్రశ్రుతాఖిలు ।
ఇతికేచిద్వదంత్యత్ర సమయేకేచిదాగతాః ।
వ్రజంతికర్ణారంధ్రౌచ సంపిధాయతిశీఘ్రతః॥

తా॥ ఇట్లు జరుగుకాలమందు కొంతమంది వచ్చినవారై యొకరి కొకరు నీవృ త్తాంతమునే జెప్పుకొనుచున్నారని చెప్పిరి. మఱియొక సమయమందు కొంతమంది వచ్చి యీవార్తను విని చెవులు మూసికొని త్వరగా వెళ్ళుచుండిరి.

శ్లో॥ కేచిద్వదంతిసానారీ దృఢచిత్తాపతివ్రతా ।

తస్తేదృశీకదాజాతా నకదాపీతినిశ్చయమ్॥

తా॥ కొందఱు ఈ స్త్రీ యిక్కాలి దృఢమయిన చిత్తముగల పతివ్రత. ఈమె యందిట్టివార్త యెన్నడు కలిగియుండదు. నిశ్చయమనిరి.

శ్లో॥ ఇత్యాదిజనవార్తాసు ప్రవృత్తాసుతదాతదా ।
ప్రస్ఫుటంచాహృదంచిహ్నం దృష్ట్వాసర్వేమహాజనాః।
చింతమానాస్తుతేసర్వే తూష్ణంభూతాస్తదాఽభవన్॥

తా॥ ఈ ప్రకారము బనులవార్త లప్పుడప్పుడు జఱుగుచుండగా సమస్త జనులు స్ఫుటమయిన గర్భిణీచిహ్నముచూచి కొంత తడవు విచారించినవారై యూరకుండిరి.

శ్లో॥ గతేషునవమాసేషు దశమేమాసికౌముదీ ।
సహస్రసూర్యసంకాశం సుందరంమదనోపమం ।
అసూతబాలకంవంద్యం వ్యోమ్నోమధ్యగతేరవౌ॥

తా॥ అంతట నవమాసంబులు వెళ్లినపిమ్మట పదవమాసమందు ఆకౌముదీయను కోమటిచిన్నది వెయ్యిసూర్యులకాంతితో ప్రకాశింపుచున్న మన్మధునిబోలియున్న సౌందర్యముగల సర్వజనవందనీయుఁడగు పుత్రుని సూర్యుడాకాశమధ్యమును బొంది యుండగా ప్రసవించెను.

శ్లో॥ దేవదుందుభయోనేదుః పుష్పవృష్టిశ్ళుభాచ్చుతా ।
సజ్జనానాంహృదిబభూ వాద్భుతాప్రీతిరంజసా॥

తా॥ ఆ ప్రసవకాలమందు సత్యదేవుని మహిమచే కలిగివాఁడగుటచే దేవవాద్యములు మ్రోగినవి. సత్పురుషులయొక్క హృదయమందాశ్చర్య కరమయిన ప్రేమ శీఘ్రముగా కలిగెను.

శ్లో॥ అక్షరస్వీకృతింతస్య వర్షేపంచమసంజ్ఞకే ।
కారయామాసతన్మాతా గురుణైవముదాసతీ ।

తా॥ అట్లు జన్మించిన యీపిల్లవానికి ఐదవసంవత్సరమురాగా నాపిల్లవాని తల్లి సంతోషముతో గురువుచే నక్షరాభ్యాసము చేయించెను.

శ్లో॥ విద్యారంభంతతశ్చక్రే గురుశ్శిష్యేఽతివత్సలః ।
సకృన్నిగదమాత్రేణ సర్వవిద్యావిశారదః ।

అభూత్పరమకారుణ్యా మూర్తిః నాగురుణాసమః॥

తా॥ ఆరీతిగా నక్షరాభ్యాసమయినతర్వాత గురువు శిష్యుని యందభిప్రేమ గలవాడాయెను. గురువు ఒక్కపర్యాయము మాత్రమే చెప్పినవాఁడగుచుండగా సర్వవిద్యలయందు నేర్పుగలవాఁడై మిక్కిలి కరుణారూపుఁడై గురునితో సమానమైనవాఁడై యుండెను.

శ్లో॥ తంద్రుష్ట్వాసజ్జనాస్సర్వే లేభిరేహర్షముత్తమం ।
చక్రిరేదుర్జనాస్సర్వేఽ సూయాంపరమభూతుకీమ్॥

తా॥ సజ్జనులు పెనిమిటిలేని స్త్రీకి కలిగిన యాపిల్లవాని జూచి యీచిన్నవాఁడు దైవప్రసాదముచే కలిగినవాఁడు. మహానుభావుఁడని తెలిసికొని మిక్కిలి సంతోషములోనుండిరి. కొందఱు దుష్టులు జ్ఞానములేని మిక్కిలి చెడుదైన యసూయభావము నవలంభించిరి.

శ్లో॥ రండాపుత్రోఽయమిత్యాహు ర్బాలకంగుణజాలకం ।
పితరిస్వర్గతేపశ్చా త్త్వంజాతోసిత్యనామక॥

తా॥ అట్లు అసూయభావముగలవారై మంచిగుణములు గల యాపిల్లవానిని ఇతఁడు రండకు కలిగినవాఁడని అనుచుండిరి. ఇట్లా పిల్లవానితో పలికి నీవు నీతండ్రి చనిపోయినతర్వాత కలిగితివి నీయజ్ఞానమేమి తెలిసికొనలేకుంటివిగదా యని పలికిరి.

శ్లో॥ జానాసిచేత్పితాకుత్ర వర్తతేవదనామకిం ।
వదస్వనోచేదద్యైవ శిరోనత్వావ్రజాధమ॥

తా॥ లేక తండ్రినెఱిఁగిన వాడవయిన యెడల నీతండ్రియెచ్చట నున్నవాఁడో యతని నామధేయమేమో చెప్పుము. అట్లు చెప్పని యెడల తలవంచుకొని యింటికి వెళ్లుము. ఓఅధముఁడా యని పలికిరి.

శ్లో॥ ఇతిబ్రువత్స్వసత్స్వేషు రోషవిస్మితమానసః ।
పునర్నిగృహ్ణంతతోఽత్రిధం శాంతోఽభూదయమర్భకః॥

తా॥ దుష్టజనులీ పరిహాసము పలుకుచుండగా రోషాశ్చర్యములు కూడిన మనస్సుగలవాఁడై యాపిల్లవాఁడు వచ్చిన కోపమును కనపఱచక శాంతిగలవాఁడై యుండెను.

శ్లో॥ వరాటికాదిక్రీడాసు సర్వేషాముత్తమోత్తమః ।

నానాశాస్త్రప్రసంగేషు విజయీబహుసంసది॥

తా॥ ఆ చిన్నవాడు గవ్వలాడుట మొదలగు నాటలయందు అందఱిలో శ్రేష్ఠుఁడగుచు ననేకమాఱులు సభలయందనేక శాస్త్రప్రసంగములయందు జయము కలిగి యున్నవాడు.

శ్లో॥ భీమవన్మల్లయుద్ధేషు ప్రతిమల్లవిభీషణః ।
ఈర్ష్యయాదుష్టమనసో హంతుమారభిరేచతమ్॥

తా॥ ముష్టియుద్ధములయందు భీమునివలె శత్రువులయిన జెట్టీలకు భయమును చేయువాడు. ఇట్లుండఁగ దుష్టులు సహించనివారై యాచిన్నవానిని చంపుటకు ప్రయత్నించిరి.

శ్లో॥ కదాచిత్సుప్తికాలేతు పాదౌబద్ధ్వాజలేఽక్షిపః ।
తద్బంధచ్ఛేదనంకృత్వా తీరంప్రాపాతిశీఘ్రతః॥

తా॥ అట్లు ఆదుష్టులు చంపనిచ్ఛతో నొకానొక కాలమందు పాదములను కట్టి నదిజలమందు పడవైచిరి. అట్లు పడవేయఁగా నాబంధముల త్రెంచుకొని త్వరగలో నదీతీరము చేరెను.

శ్లో॥ విషందదుర్దుష్టచిత్తాః కేచిత్కుంతేనతాడితాః ।
కేచిద్దావాగ్నిమధ్యస్థం కారయామాసురర్భకమ్॥

తా॥ ఆచిన్నవానికి కొంతమంది దుష్టులు విషము పెట్టిరి. కొంతమంది బల్లెములచే పొడిచిరి. కొంతమంది వనాగ్నియందుంచిరి.

శ్లో॥ విద్యావినిర్జితాస్సంతో ఘాతుకంకర్మచక్రిరే ।
దుష్టాత్మభిఃపీడితోఽపి నాపాయంప్రాప్తవాన్సుధీః॥

తా॥ ఆచిన్నవాని విద్యలచే జయింపఁబడి యీరీతిగ ననేక దుష్టకర్మలను చేసిరి. ఇట్లు దుర్మార్గులచే పీడింపఁబడియు నాతఁడు అపాయమును బొందనివాడాయెను.

శ్లో॥ పాపాత్మభిఃకృతంకర్మ నిష్ఫలంయాతిదుష్టవత్॥

తా॥ పాపులచే చేయబడు కర్మము దుర్బుద్ధిగల మనుజునివలె ఫలములేనిది కనుక నాచిన్నవాని కపాయము కలుగకపోయెను.

శ్లో॥ తదంబాంకౌముదీనామ్నీం నిత్యంహేళనపూర్వకం ।

రండాచకులటాలజ్జా హీనాసాకతసాధ్వసా ।
ఉన్నమయ్యాముఖంలోకే కథంసంచరతీత్యహో ।
వదంతిలోకా స్తత్రస్థాః పామరాఃక్రూరవృత్తయః॥

తా॥ ఇట్లుండగా నాపట్టణమందు దుష్టవృత్తిగల జ్ఞానములేని జనులు ఆచిన్న వాని తల్లిని కౌముదియను పేరుగలదానిని యిది పెనిమిటి చనిపోయిన తర్వాత గర్భముచేసికొనినది రంకులాడి, సిగ్గువిడిచి భయములేనిదై లోకమందు తలయెత్తుకొని తిరుగుచున్నది. ఎంత ఆశ్చర్యము అని పలుకుచుండిరి.

శ్లో॥ అయంకుమారోబలవాన్ విద్యావాన్గుణవాన్ఖలు ।
చతుష్షష్టికళాదక్షో వాణిజ్యేచాతిబుద్ధిమాన్॥

తా॥ ఈచిన్నవాడు బలవంతుడును, విద్యగలవాడును, గుణముగలవాడును అఱువదనాలుగు విద్యలయందు సమర్థుడును వర్తకమునగు నేర్పుగలవాడునై యుండెను.

శ్లో॥ పరీవాద స్తస్యలోకే బలవాన్జాయతేఽన్యవత్ ।
కథంనివృత్తి స్తస్యస్యా దిత్యాలోచ్యచపండితైః ।
తాంస్తాన్గ్రామస్థితాన్సర్వాన్ సమాహూయసభాకృతా॥

తా॥ ఇట్లుండ యిదియేమి, లోకమందు పామరునికిబోలె పండితుండయిన యాచిన్నవానికి అపకీర్తి బలమగుచున్నది. ఈయపకీర్తి యెట్లు నశించునని యాలోచించి గ్రామమందుండు జనులను పిలిపించి పండితులు సభచేసిరి.

శ్లో॥ తస్యాంసభాయాం కేచిత్తు కౌముదీగుణశాలినీ ।
తస్యామేవాపవాదోఽ యంజాయతేజనసంసది॥

తా॥ అట్లు సభనుచేయగా నాసభయందు కొందఱు యీ కౌముది యను చిన్నది. మిక్కిలి గుణవంతురాలు. అట్టి గుణవంతురాలయిన యామె కపకీర్తి జనులయందు పుట్టినది.

శ్లో॥ దైవానుగ్రహమాత్రేణ సుతోత్పత్తిర్భవిష్యతి ।
మాతుర్భిమకవేర్నార్యాః పుత్రోత్పత్తిశ్చనశ్రుతా॥

తా॥ దైవానుగ్రహముచేత పుత్రులు కలుగుట లోకమందు కలదు. దానికి

దృష్టాంతమేమనిన, "భీ మ క వి య ను" వానితల్లికి యాకవి కలిగిన వార్త మీచే వినఁబడలేదా.

శ్లో॥ కోలాహలస్యపత్న్యాంతు పుత్రో౽భూత్ జ్ఞానవాన్నివాత్ ।
కణికోవిధవాజ్జాతః ప్రసాదాచ్ఛూలపాణినః॥

తా॥ కోలాహలుఁడను వాని భార్యయందు శివానుగ్రహము వలన జ్ఞానము గల పుత్రుఁడు కలిగెను. కణికుఁడనువాఁడు శివుని యనుగ్రహమువలన విధవయందు కలిగెను.

శ్లో॥ తస్మాదస్మాదపిగ్రాహ్యాః కథంవదతభోజనాః ।
ఇత్యాహుఃపరభీతేన మనసాతత్రసంస్థితాః॥

తా॥ కావున నో జనులారా! ఆమెయందపవాద మెట్లుండునో చెప్పుడీయని పరలోకభయములల మనస్సుతో నా సభయందుండు జనులు పలికిరి.

శ్లో తచ్ఛ్రుత్వానిర్గుణోనామ సభాయాంకశ్చిదుస్థితః ।
ధర్మాత్మానస్సత్యపరా యూయంపరమనిందకాః ।
ఈర్ష్యాసూయావిహీనాశ్చ పరోపకృతిశాలినః॥

తా॥ అట్లు కొందఱు చెప్పిన వాక్యమును నిర్గుణుఁడనువాడు విని సభయందు లేచినవాఁడై మీరందఱు ధర్మాత్ములు, సత్యవాదులు, కోపములేనివారు, పరులమేలును సహించువారు, పరుల కుపకారము చేయువారు.

శ్లో॥ తథాన్యహందురాత్మాచ నిందకఃపరవంచకః ।
యమలోకస్యసంచారో మమా స్తిభవతాంనవా॥

తా॥ మీరలటువంటి వారలగుదురుగాక. నేను దుష్టుఁడను. పరులనునిందించువాఁడను. వంచనసేయువాఁడను. యముని లోకమందు సంచారము చేయువాఁడను మీరట్టివారుకారు.

శ్లో॥ ఏషావేశ్యాసమావృత్యా దుర్భగాదుష్టచాదిణీ ।
సర్వదాకౌముదీత్యాజ్యా సందేహోనా స్తిభోజనాః॥

తా॥ ఈకౌముదియను చిన్నది నడవడికచేత వేశ్యతో సమానమైనది. దౌర్భాగ్యరాలు. దుష్టసంచారముగలది ఓ జనులారా! ఏవిధమున నయినను నీమె విడువఁదగినది. సందేహములేదు.

శ్లో॥ తన్నామోచ్చారణానర్హా తయాకింపాపచేతసా ।
ఇత్యుదీర్యసభామధ్యే కేషాంచిత్కాణగోళకే ।
మంత్రయిత్వాతదాతాంస్తాన్ సంఘీకృత్వావతిష్ఠతే॥

తా॥ దీని నామము కూడ తలంపకూడదు పాపబుద్ధిగలదానితో మాకేమి అని పలికి సభామధ్యమందు కొందఱితో నాలోచించి యప్పుడు కొంతమందిని తన పక్షము చేర్చుకొనియుండెను.

శ్లో॥ ఏవంతిష్ఠతివైశ్యేచ నిర్గుణోనామకేఖలే ।
దదర్శభార్యాశీలసంపన్నా కమలాక్షీతిపిశ్రుతా ।
తాందృష్ట్వాగృహమధ్యేతు దాసీభ్రాంతిమవాపసః॥

తా॥ ఈరీతిగ దుష్టుఁడయిన నిర్గుణుఁడను కోమటి కక్ష నవలంబించియుండగ పాతివ్రత్య స్వభావముగల కమలాక్షియను పేరుగల తనభార్యను తనగృహమందు చూచినవాఁడై యాకోమటి దాసియను భ్రాంతికలవాఁడాయెను.

శ్లో॥ కిమిదంగృహమధ్యస్థా కథయామాసదుర్భగే ।
ఇత్యుక్త్వాతచ్ఛిఖాంగృహ్ణోన్పాదేనాయడయత్తదా॥

తా॥ అట్లు భ్రాంతికలవాఁడై యిదిమేమి, ఓ దౌర్భాగ్యురాలా ! ఏలగృహమధ్యమందుంటివి చెప్పుమని దానికొప్పుడు పట్టుకొని కాలితో తన్నెను.

శ్లో॥ తందృష్ట్వాప్రాణనాథంసా దౌవారికభ్రమంయయౌ ।
హస్తవర్త్యంకుశేనాశు తాడయామాసతంముహుః॥

తా॥ ఆసద్వృత్తిగల భార్యయు పెనిమిటినిజూచి ద్వారమందు కావలియుండువాడను భ్రాంతికలదై హస్తమందుండు అంకుశముతో నతనిని వేగముతో కొట్టినది.

శ్లో॥ కాత్వంనీచకులేజాతా మద్గేహాంతఃప్రవిశ్యసి ।
దౌవారికాధమత్వంకో మాంతాడయసినిష్ఠురమ్॥

తా॥ నీవెవతవే నీచకులమందుపుట్టి నాగృహములోనికి ప్రవేశించితివని నిర్గుణుఁడనఁగా నతనిభార్య ద్వారపాలకులలో నధముడవయిన నీవెవ్వఁడవు నన్ను కఠినముగా కొట్టెదవని పలికెను.

శ్లో॥ ఇత్యూచమానౌతౌదృష్ట్వా వీథ్యాంవీథ్యాంప్రవిశ్యచ ।

హస్తాభ్యాంపాదయుగ్మేన తాడయామాసతుర్భృశమ్॥

తా॥ ఈరీతిని ఒకరికొకలు ప్రాగల్భ్యముతో పలుకుకొనుచు ప్రతిపీదియందు ప్రవేశించి చేతులతోడను కాళ్లతోడను మిక్కిలి కొట్టుకొనిరి.

శ్లో॥ రండేతిరండాపుత్రేతి వాగ్వ్యాపారంచకుర్వతౌ ।
కేశాకర్షణసంరంభౌ ముష్టిఘాతసమన్వితౌ ।
దండప్రహారణౌక్రుద్ధౌ నఖఘాతైశ్చరంజితౌ ।
పరస్పరమజానంతౌ దంపతీదృష్టవాన్జనః॥

తా॥ అట్లు కొట్టుకొనుచు రండ రండాపుత్రియను వాక్కులను పలుకుచు జుట్టుపట్టుకొని యీడ్చుకొనుచు, పిడికి గుద్దులు గుద్దుకొనుచు కఱ్ఱలతో కొట్టుకొనుచు గోళ్ళతో గిచ్చుకొనుచు కోపముగలవారై యొకరి నొకరు తెలిసికొనలేక తిఱుగుచున్న దంపతులను గ్రామమందుండు జనులు చూచిరి.

శ్లో॥ కిమిదంమహదాశ్చర్యం హేతునాకేనచాభవత్ ।
కలావతీమహాసాధ్వీ కమలాక్షీపతిప్రియా॥

తా॥ అట్లు చూచి యిదియేమి గొప్పయాశ్చర్యము! ఏహేతువువల్ల కలిగినది. కలియుగమందీ కమలాక్షియనునది బహుబుద్ధిగలదై పతివ్రతయై పెనిమిటియందతి ప్రేమ కలిగియున్నది.

శ్లో॥ నిర్గుణఃక్రూరచిత్తోఽపి కీర్తిమాన్లోకవిశ్రుతః ॥
ఏతయోఃప్రాక్కృతంకర్మ చేత్థంఫలతినాన్యథా॥

తా॥ నిర్గుణుడనువాడు కఠినమనస్సు కలవాడయినను గొప్ప కీర్తిగలవాడై, లోకమందతిప్రసిద్ధుడై యుండెను. వీరిద్దఱికిట్లు సంభవించవలసినదికాదు. వీరిద్దఱకు పూర్వజన్మార్జిత దుష్కర్మమిట్లు పరిణమించినది. మఱియొక కారణమేమియు లేదు.

శ్లో॥ ఇత్యాలోచ్యజనాస్సర్వే పూర్వేద్యుస్తస్యచేష్టితం ।
కౌముదివిషయేక్రూర వాక్యంస్మృత్వాతతఃపరమ్॥

తా॥ సర్వజనులిట్లు నాలోచించి పూర్వదినమున జఱిగిన కౌముదీయను చిన్నదానివిషయమై పలికిన కఠినవాక్యమును తలంచి పిమ్మట.

శ్లో॥ ఆహూయకౌముదీంపుత్రి విషయంవాక్యమబ్రువన్ ।
మాతఃకథయపుత్రస్య వృత్తాంతంజనసంసది॥

తా॥ కౌముదియను నామెను పిలిపించి ప్రతుర్నిగూర్చి యొకానొక ప్రశ్న చేసిరి. అది యేమనిన, నీమహాజన సభయందు ఓతల్లీ! నీపుత్రునిగూర్చి వాస్తవమైన వృత్తాంతమును జెప్పుమనిరి.

శ్లో॥ యథార్థంవదనిశ్శేషం నభీఃకార్యాత్వయాఽనఘే ।
ఇత్యుక్త్వాసామహాసాధ్వీ వక్తుమారభతేతదా॥

తా॥ నీకేమియు భయములేదు. సత్యముగా వృత్తాంతమంతయు చెప్పుమని యాపతివ్రత సభయందడుగబడినదై అప్పుడు చెప్పుటకు ప్రారంభించెను.

శ్లో॥ బ్రాహ్మణ్యాఃపరిహాసార్థం వాక్యంశ్రుత్వాఽహముబ్రవం।
మమాశుపుత్రోహే సత్యనారాయణమహాప్రభో ।
పశ్చాద్వ్రతంకరిష్యామీ త్యుక్త్వాతూష్ణీంవసామ్యహమ్॥

తా॥ ఓ మహామహులారా! నేనొకానొక బ్రాహ్మణ స్త్రీ యొక్క పరిహాస వాక్యమును విని యీదిగువరీతిగా పలికితిని. ఓ సత్యనారాయణమూర్తి! మహాను భావా! నాకు కుమారుడు కలిగినటులయిన పిమ్మట నీవ్రతము తప్పక చేసెదనని పరిహాసముగ పలికి యూరకుంటిని.

శ్లో॥ తావన్మాత్రేణసత్యస్య ప్రసాదాద్గర్భిణీసతీ ।
తత్కాలేమరణోపాయా బహువారంమయాకృతాః॥

తా॥ అంతమాత్రముననే సత్యనారాయణానుగ్రహము గలిగి గర్భవంతురాలైతిని. అట్టికాలమందు నాచేత ననేకమార్లు మరణోపాయములు చేయబడినవి.

శ్లో॥ తేసర్వేమరణోపాయా స్తేనదేవేనవారితాః ।
తతఃపరంమనఃకృత్వా శిలారూపంవసామ్యహమ్॥

తా॥ అట్లు నాచే చేయబడిన మరణోపాయముల నన్నింటిని ఆసత్యదేవుడు విఘ్నములచే నివారించెను. అటుపిమ్మట మనస్సును రాయిచేసికొనియుంటిని.

శ్లో॥ కుమారోదయమారభ్య భవద్భిర్జ్ఞాయతేఽఖిలం ।
ఏపస్మాదన్యవృత్తాంతం నజానామిసభాసదః॥

తా॥ పిమ్మట పుత్రోత్పత్తి కలిగినది మొదలు జరిగిన వ్యాపారము మీకు విశదమేకదా. ఇంతకుతప్ప మఱియొక వ్యాపారమును నేనెఱుగను ఓసభ్యులారా యని విన్నవించెను.

శ్లో॥ ఇత్యుక్త్వావిరరామాసా వాక్యంవాక్యవిచక్షణాః ।

శ్రుత్వాతుకౌముదీవాక్యం పరంవిశ్వాసమాయయుః॥

తా॥ పలుకుటయందు నేర్పుగల యాకౌముదియను చిన్నది యీరీతిని వాక్యమును వచించి విరమించెను. సభాజనులా కౌముదీవాక్యమును విని మిక్కిలి నమ్మిక గలవారైరి.

శ్లో॥ కమలాక్షీనిర్గుణశ్చ దంపతీప్రకృతింగతౌ ।
ఇదానీమేవతాభ్యాం చేత్కారయిష్యామహేవ్రతమ్॥

తా॥ ఈకమలాక్షియు నిర్గుణుఁడను దంపతులు పూర్వస్థితిని పొందినయెడల నిప్పుడే వారిచే సత్యనారాయణవ్రతముచేయింపగలము.

శ్లో॥ ఇత్యుదీర్యజనాస్సర్వే పశ్యంతోదుష్టదంపతీ ।
జ్ఞాత్వాఽజ్ఞానాత్కృతం కర్మశిరోనత్వాఽపతుర్గృహమ్॥

తా॥ ఇట్లు పలికి జనులందరు చూచుచుండఁగా దుష్టస్వభావముగల యాదంపతులీ కృత్యమును తెలియక చేసినదానిని తెలిసికొని తలవంచుకొని సిగ్గుచే గృహము ప్రవేశించిరి.

శ్లో॥ సంక్షుభ్యాయజనాస్సర్వే నిర్గుణంచేదమబ్రువన్ ।
వ్రతంసత్యస్యదేవస్య కురుశీఘ్రమతంద్రితః॥

తా॥ పిమ్మట జనులందఱు గుమిగూడి ఓ నిర్గుణుఁడా! తొందరలేనివాఁడవై త్వరగా సత్యనారాయణ దేవుని వ్రతమును జేయుమని పలికిరి.

శ్లో॥ తచ్ఛ్రుత్వాజనవాక్యంతు తదాచక్రేవ్రతోత్తమం ।
కౌముదీధైర్యమాపన్నా వ్రతంకర్తుంసముద్యతా॥

తా॥ నిర్గుణుఁడనువాడు జనులయొక్క వాక్యమునువిని అప్పుడు శ్రేష్ఠమయిన సత్యనారాయణ వ్రతమును జేసెను. కౌముదియు నపవాదము తప్పినది గదా యని ధైర్యముగలదై సత్యనారాయణ వ్రతమును జేయుటకు ప్రయత్నము గలదాయెను.

శ్లో॥ సర్వాన్బంధూన్సమాహూయ వ్రతమాచరితంత్వయా॥
వ్రతావసానేకేచిత్తు ప్రసాదగ్రహణంకథం ।
ఇతిసందిహ్యతత్రస్థా నోచుర్భయసమన్వితాః ॥

తా॥ సమస్త బంధువులను బిలచి ఆకౌముదియను చిన్నదానిచే వ్రతము చేయఁ

బడినది. అట్లు వ్రతము జరిగిన తర్వాత కొందఱు ప్రసాదమును గ్రహించుట యెట్లు అని సందేహము కలిగి యుంతకుముందు జరిగిన నిర్గుణుని వ్యాపారమువల్ల కలిగిన సందేహమును భయముచే వెల్లడిచేయక యూరకుండిరి.

శ్లో॥ తత్రాంతరేతిగంభీరం వాక్యంగగనమండలాత్ ।
కౌముద్యాయద్యదుక్తం హితత్తత్సత్యంనసంశయః ।
విశ్వాసంయస్యమనసి నాస్తితత్సర్వసంపదః ।
హరిష్యేఽత్రనసందేహ ఇత్యశ్రావిమహాద్భుతమ్॥

తా॥ ఇట్లుండఁగా నాకాసమునుండి కౌముదియను చిన్నవానిచే నేది చెప్పఁబడినదో యది యంతయు నిజము. సంశయములేదు. ఎవనిమనస్సున నమ్మకము లేకుండానో వాని సమస్తసంపత్తుల నపహరించెదను. ఈవిషయమందు సందేహము లేదని మిక్కిలి ఆశ్చర్యముగా వినఁబడినది.

శ్లో॥ తచ్ఛ్రుత్వాసకలాంవాణీం జనాస్సంతోషమాయయుః ।
నిర్గుణోనామవైశ్యోఽపి పరాంప్రీతిమవాపసః ।

తా॥ ఆ యాకాశవాణియొక్క వాక్యమును సంపూర్ణముగా విని సభాజనులు సంతోషమును బొందిరి. ఈనిర్గుణుఁడను కోమటియు మిక్కిలి ప్రేమను బొందెను.

శ్లో॥ కౌముదీసూనవేస్వస్య సుతాంప్రీత్యాచదత్తవాన్ ।
స్నుషాపుత్రసమాయుక్తా కౌముదీవిరరాజసా॥

తా॥ ఆ నిర్గుణుఁడనువాడు కౌముదియొక్క కుమారునికి తన పుత్రికను సంతోషముతోనిచ్చి వివాహము చేసెను. కౌముదియను కోమటిచిన్నది కోడలితోను కుమారునితోను కూడి మిక్కిలి ప్రకాశించుచుండెను.

శ్లో॥ బుభోజసర్వభోగాంశ్చాఽవసానేహరిమందిరం ।
ప్రాప్యకల్పముషిత్వాచ తతఃకైలాసమన్వగాత్॥

తా॥ పిమ్మట భూలోకమందే సమస్తభోగముల ననుభవించి దేహాంతమందు వైకుంఠమును జేరి యొక కల్పకాలముండి యంతట కైలాసమును బొందెను.

శ్లో॥ తత్రస్థిత్వాకల్పమేకం జగామబ్రహ్మణఃపదం ।
తత్రానుభూయతద్భోగాన్ విముక్తింయాతిబ్రహ్మణా॥

తా॥ ఆ కైలాసమందు ఒక కల్పముండి బ్రహ్మలోకమువచ్చి చేరెను. ఆబ్ర

హ్మలోకమందు కొంతతడవు భోగముల ననుభవించి బ్రహ్మతో గూడ ముక్తిని బొందెను.

శ్లో॥ యఇదంశ్రుణుయాన్నిత్యం భక్తియుక్తేనచేతసా ।
ఇహలోకేసుఖంభుక్త్వా హ్యంతేస్వర్గమవాప్నుయాత్ ॥

తా॥ ఈకథను యెవరు భక్తిగల చిత్తముతో వినునో వారు యీలోకమందు సుఖముల ననుభవించి దేహాంతమందు స్వర్గమును జేరుదురు.

శ్లో॥ యేమూఢోనిందతేఽధ్యాయ మిమంలోకేషువిశ్రుతం ।
స్వర్గలోకస్థితాస్తస్య పూర్వేనారకినోఽభవన్ ॥

తా॥ మూఢుఁడయిన యెవఁడు లోకమందు ప్రసిద్ధమయిన యీయధ్యాయమును నిందచేయునో వాని యొక్క స్వర్గమందున్న పూర్వులందఱు నరకమునుఁ బొందెదరు.

ఇతి నవమోధ్యాయ స్సమాప్తః.

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే రేవాఖండే సూత శౌనక సంవాదే
సత్యనారాయణ వ్రతకల్ప స్సమాప్తః.

అథ నవగ్రహ స్తోత్రమ్.

శ్లో॥ భాస్వాన్ కాశ్యపగోత్రజోఽరుణరుచిర్యస్సింహపోఽర్కస్సమి
త్సట్త్రిస్థోదశశోభనో గురుశశీ భౌమస్సుమిత్రాస్సదా ।
శుక్రోమందరిపూకళింగ జనపశ్చాగ్నీశ్వరౌ దేవతా ।
మధ్యేవర్తులపూర్వదిగ్దినకరః కుర్యాత్సదామంగళమ్॥ 1

శ్లో॥ చంద్రఃకర్కటక ప్రభుస్సితనిభ శ్చాత్రేయగోత్రోద్భవ ।
శ్చాత్రేయశ్చతురశ్రవారుణముఖ శ్చాపేఉమాధీశ్వరః।
షట్సప్తాగ్నిదశైకశోభనఫలో నోరిర్బుధార్కప్రియః।
స్స్వామీయామునదేశ వర్ణసమిధః కుర్యాత్సదామంగళమ్॥ 2

శ్లో॥ భౌమోదక్షిణది క్త్రికోణయమది గ్వింధ్యేశ్వరఃఖాదిరః ।
స్వామీవృశ్చికమేషయోస్సురగురు శ్చార్క-శ్శశీసౌహృదః।
జ్ఞోఽరిషట్త్రిఫలప్రదశ్చ వసుధాస్కందః క్రమాద్దేవతా।
భారద్వాజకులోద్వహోఽరుణరుచిః కుర్యాత్సదామంగళమ్॥ 3

శ్లో॥ సౌమ్యఃపీతఉదఙ్ముఖస్సమిదపా మార్గోఽత్రిగోత్రోద్భవో।
బాణేశానదిశస్సుహృద్రవిసుత శ్శేషాస్సమాశ్శీతగోః ।
కన్యాయుగ్మపతిర్దశాష్ట చతురష్టణ్నేత్రగశ్శోభనో ।
విష్ణుర్దైవ్యధిదేవతేముగధపః కుర్యాత్సదామంగళమ్॥ 4

శ్లో॥ జీవశ్చాంగిరగోత్రజో త్తరముఖో దీర్ఘో త్తరాశాస్థితః ।
పీతోఽశ్వత్థసమిచ్చసింధుజనిత శ్చాపోఽథమీనాధిపః।
సూర్యేందుక్షితిజాః ప్రియా బుధసితౌశత్రూసమాశ్చాపరే ।
స ప్తద్వేనవపంచమే శుభకరః కుర్యాత్సదామంగళమ్॥ 5

శ్లో॥ శుక్రోభార్గవగోత్రజస్సితనిభః పూర్వాముఖఃపూర్వదిక్ ।
పాంచాలస్థవృషస్తులాధిప మహారాష్ట్రాధిపౌదుంబరః ।
ఇంద్రాణీమఘువాచలాంఛన శనిర్మిత్రార్క-చంద్రావరీ ।
షష్ఠత్రిర్దశవర్జితేభృగుసుతః కుర్యాత్సదామంగళమ్॥ 6

శ్లో॥ మందఃకృష్ణనిభః సపశ్చిమముఖః సౌరాష్ట్రపఃకాశ్యపే ।
నక్రఃకుంభపమిత్రసౌమ్యనగరే వకేంద్రుయమామారయః।
స్థానంపశ్చిమదిక్ప్రజాపతి యమౌదేవౌధనుపాసనౌ।
షట్త్రిస్థశ్శుభకృత్యయా రవిసుతః కుర్యాత్సదామంగళమ్॥7

శ్లో॥ రాహుస్సింహళదేశపోనిర్ ఋతిః కృష్ణాంగశూర్పాసనః ।
యఃపైఠీనసగోత్రసంభవ సమిద్దూర్వాముఖోదక్షిణః।
యస్సర్పోఽప్యధిదేవతా నిర్ ఋతిః ప్రత్యాధిదేవస్సదా।
షట్త్రిస్థశ్శుభకృశ్చసింహగసుతః కుర్యాత్సదామంగళమ్॥ 8

శ్లో॥ కేతుర్ జైమునిగోత్రజః కుశసమిద్వాయువ్యకోణేస్థితః ।
చిత్రాంకధ్వజలాంఛనోహి భగవాన్యోదక్షిణాశాముఖః।

బ్రహ్మాచ్చైవతుచిత్రగుప్తప్రముఖః ప్రత్యాధిదేవస్సదా ।
షట్త్రిస్థశ్శుభకృచ్చ బర్బరపతిః కుర్యాత్సదామంగళమ్॥

ఏవం నవగ్రహస్తోత్రం సమాప్తమ్.

భగవత్ స్తుతిః.

శ్లో॥ వాత్సల్యాదభయప్రదాన సమయాదార్తార్తినిర్వాపణా ।
దౌదార్యాదఘశోషణాదగణిత శ్రేయఃపదప్రాపణాత్ ।
సేవ్యశ్శ్రీపతిరేకఏవ జగతామేతేచ షట్సాక్షిణః ।
ప్రహ్లాదశ్చ విభీషణశ్చ కరిరాట్పాంచాల్యహల్యాధ్రువః॥ ౧

శ్లో॥ ప్రహ్లాదాస్తియదీశ్వరోవద హరిస్సర్వత్రమేదర్శయ ।
స్తమ్భేచైవమితి బ్రువన్తమథతం తత్రావిరాసీద్ధరిః ।
వక్షస్తస్యవిదారయన్నఖముఖై ర్వాత్సల్యమావేదయ ।
న్నార్తత్రాణపరాయణస్స భగవన్నారాయణోమేగతిః॥ ౨

శ్లో॥ శ్రీరామాత్రవిభీషణో యమనఘోరక్షోభయాదాతుర ।
స్సుగ్రీవానయపాలయేమ మధునాపౌలస్త్యమేవాగతమ్ ।
ఇత్యుక్త్వాఽభయమస్య సర్వవిదితో యోరాఘవోదత్తవా ।
నార్తత్రాణపరాయణస్సభగవన్నారాయణోమేగతిః॥ 3

శ్లో॥ నక్రగ్రస్తపదంసముద్ధృతకరం బ్రహ్మాదిదేవాస్సురాః ।
పాల్యన్తామితిదీనవాక్యకరుణై ర్దేవైరశక్తైస్స్వయమ్ ।
మాభైషీతిగిరాఽఽవిరాస భగవాంశ్చక్రాయుధశ్శ్రీధరః ।
ఆర్తత్రాణపరాయణస్స భగవన్నారాయణోమేగతిః॥ ౪

శ్లో॥ హేకృష్ణాచ్యుత హేకృపాజలనిధే హేపాణ్డవానాంసఖే ।
క్వాసిక్వాసిసుయోధనాదపహృతాంభో రక్షమామాకులాం।
ఇత్యుక్తోఽక్షయవస్త్రసమ్భృతతనుం యోఽపాలయద్ద్రౌపదీ ।
మార్తత్రాణపరాయణస్స భగవన్నారాయణోమేగతిః॥ ౫

శ్లో॥ యత్పాదాబ్జనఖోదకం త్రిజగతాం పాపౌఘవిధ్వంసనం ।
యన్నామామృతపూరకంచ పిబతాం సంసారసన్తారకం ।

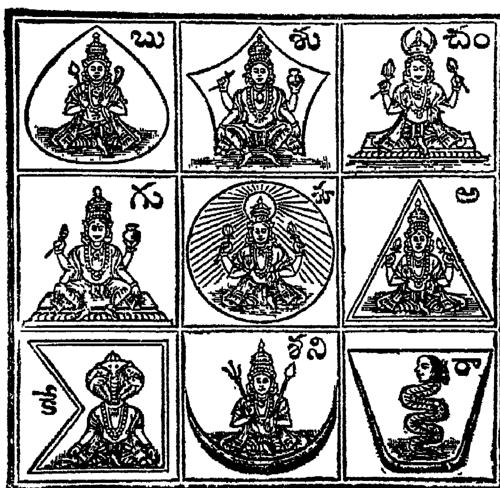
పాషాణోఽపి యదఙ్ఘ్రిపద్మరజసా శాపాన్మునేర్మోచితః ।
ఆర్తత్రాణపరాయణస్స భగవన్నారాయణో మేగతిః॥ ౬

శ్లో॥ పిత్రాభ్రాతరముత్తమాననగతం భక్తోత్తమశ్చధ్రువో ।
దృష్ట్వాతత్సమమారురుక్షు రనఘోమాత్రాఽవమానంగతః।
యందృష్ట్వాశరణంహ్యావాపతపసా హేమాద్రిసింహాసనం।
ఆర్తత్రాణపరాయణస్స భగవన్నారాయణో మేగతిః॥ ౭

భగవత్ స్తుతి స్సమాప్తాః.

—♦ నవగ్రహ ప్రార్థనా ♦—

శ్లో॥ ఆదిత్యాయచ సోమాయ మంగళాయ బుధాయచ ।
గురుశుక్ర శనిభ్యశ్చ రాహవే కేతవేనమః॥

ఇతి నవగ్రహ ప్రార్థనం కుర్యాత్॥

శ్రీ సత్యనారాయణ అష్టోత్తరమ్.

ఓం శ్రీసత్యనారాయణస్వామినేనమః.
సత్యవ్రతాయ
సత్యవరాయ
సత్యసన్ధాయ
సతాంగతయే
సత్యేశాయ
సత్యసంకల్పాయ
సత్యచారిత్రలక్షణాయ
సత్యధియే
వైకుణ్ఠమన్దిరాయ ౧౦
ఆయుఃప్రదాయై
అష్టైశ్వర్యప్రదాయై
లక్ష్మీనాయకాయై
దుస్స్వప్నధ్వంసకాయ
సుస్వప్నఫలదాయకాయ
మౌక్తికమాలికాయ
మన్దారదామ్నేయమాలినే
రత్నాభరణసమ్భృతే
చన్ద్రశ్రీఖణ్డవేషవతే
చక్రిణే ౨౦
శఙ్ఖినే
కౌస్తుభదీప్తిమతే
శ్రీవత్సాఙ్కితవక్షస్థాయ
లక్ష్మీసంశ్రితవక్షస్తటాయ
నీలోత్పలనిభాకారాయ
కస్తూరితిలకాఞ్చితాయ

ఓం రఘుపాఙ్గవతేనమః.
సోమకప్రాణహారిణే
ఆనతామ్నాయఖ్యాయ
అబ్ధిసఞ్చారాయ ౩౦
దేవాసురవరస్తుత్యాయ
పతన్మన్దరధారకాయ
కచ్ఛపాఙ్గాయ
పయోనిధివిమన్థకాయ
అమరామృతసన్ధాత్రే
హిరణ్యాక్షవిదారిణే
యజ్ఞాయ
లీలాక్రోడాయ
ప్రతాపవతే
దణ్డకాసురవిధ్వంసినే ౪౦
వక్రదంష్ట్రాయ
నృసింహాయ
జ్వాలాకరాళవదనాయ
శృఙ్ఖలాస్తమ్భోద్భవాయ
హిరణ్యకోరస్థలభిన్నఖాయ
సింహముఖాయ
ప్రహ్లాదవరదాయ
శ్రీలక్ష్మీనృసింహాయ
మౌఞ్జియుజేనమః
ఛాత్రకాయ ౫౦
దణ్డినే
కృష్ణాజినధరాయ
వటవే

ఓం జామదగ్న్యాయనమః.
కుఠారిణే
కార్తవీర్యదిదారిణ్యాయ
దుష్టక్షత్రియమర్ధనాయ
దుష్టనిగ్రహాయ
ఖడ్గినేన
౬౦ ముసలినే
హలినే
శూలినే
రవివంశసముద్భూతాయ
విశ్వామిత్రప్రియయజ్ఞరాయ
అహల్యాశాపవిచ్ఛేదినే
జానకీపరిణేత్రే
హనుమత్సరితోషిత్రాయ
విభీషణవరప్రదాయ
దశకణ్ఠశిరోధ్వంసినే
౭౦ దేవకీగర్భసంభూతాయ
కాళీయఫణిదర్పఘ్నే
కంసగ్రీవానికృన్తనాయ
తాపకల్యరవినాశకాయ
బాణబాహువిదారకాయ
బుద్ధాయ
విశుద్ధాయ
క్రతుహింసావినిన్దకాయ
ఓం కల్కినేనమః.
మ్లేచ్ఛప్రహర్త్రే
౮౦ దుష్టనిగ్రహాకారకాయ
ధర్మప్రతిష్ఠాకారిణే

శేషాద్రినిలయాయ
వృషదృగ్గోచరాయ
విష్ణవే
దామోదరాయ
నీలమేఘనిభాయ
బ్రహ్మాదిదేవదుర్ధరవిశ్వరూపాయ
వాసుదేవాయ
ద్రవన్మృగమదాసక్తవిగ్రహాయ
నిత్యంరకాదనమూర్తయే ౯౦
అర్థితార్థప్రదాత్రే
విశ్వతీర్థాఘహారిణే
అచ్యుతాయ
క్షీరాబ్ధివాధాయ
వైకుణ్ఠాచలవాసినే
ముకున్దాయ
అనన్తాయ
శ్రీనివాసాయ
గోవిన్దాయ
సువర్ణముఖరస్నాత ౧౦౦
మనుజాభీష్టదాయినే
పన్నగాశనవాహనాయ
పుణ్యశ్లోకాయ
తీర్థపాదాయ
వేదవేద్యాయ
దయానిధయే
సర్వగ్రహరూపిణే
పరాత్పరాయ ౧౦౮

అష్టోత్తరమ్ సమాప్తః.

శ్రీ సత్యనారాయణ సహస్ర నామావళిః.

ఓం శ్రీ సత్యనారాయణాయనమః.
విరూపాక్షాయ
విశ్వేశాయ
విశ్వభావనాయ
విశ్వసృజే
విశ్వసంహర్త్రే
విశ్వప్రాణాయ
విరాడ్వపుషే
శేషాదినిలయాయ
అశ్లేషభక్తదుఃఖప్రణాశనాయ ౧౦
శేషస్తుతాయ
శేషశాయినే
విశేషజ్ఞాయ
విభవే
స్వభువే
విష్ణవే
జిష్ణవే
వర్ధిష్ణవే
ఉత్సహిష్ణవే
సహిష్ణుకాయ ౨౦
భ్రాజిష్ణవే
గ్రసిష్ణవే
వర్తిష్ణవే
భరిష్ణుకాయ
కాలయన్త్రే
కాలగోప్త్రే
కాలాయ
కాలాన్తకాయ

ఓం అఖిలాయనమః.
కాలగమ్యాయ ౩౦
కాలకణ్ఠవన్ద్యాయ
కాలకాలేశ్వరాయ
శమ్భవే
స్వయమ్భువే
అమ్భోజనాభయే
స్తంభితవారిధయే
అమ్భోధినన్దనీజానయే
శోణామ్భోజపదప్రభాయ
కమ్బుగ్రీవాయ
శమ్బరారిరూపాయ ౪౦
శమ్బరజేక్షణాయ
బిమ్బాధరాయ
బిమ్బరూపిణే
ప్రతిబిమ్బక్రియాతిగాయ
గుణవతే
గుణగమ్యాయ
గుణాతీతాయ
గుణప్రియాయ
దుర్గుణధ్వంసకృతే
సర్వసుగుణాయ ౫౦
గుణభాసకాయ
పరేశాయ
పరమాత్మనే
పరస్మైజ్యోతిషే
పరాయైగతయే
పరస్మైపదాయ

ఓం వియద్ధ్వ్యాససేనమః.
పారమ్పర్యశుభప్రదాయ
బ్రహ్మాణ్డగర్భాయ
బ్రహ్మణ్యాయ ౬౦
బ్రహ్మసృజే
బ్రహ్మబోధితాయ
బ్రహ్మస్తుత్యాయ
బ్రహ్మవాదినే
బ్రహ్మచర్యపరాయణాయ
సత్యవ్రతార్ధసంతుష్టాయ
సత్యరూపిణే
ఝషాఙ్గవతే
సోమకప్రాణహారిణే
ఆనీతామ్నాయాయ ౭౦
అబ్ధిసఞ్చరాయ
దేవాసురవరస్తుత్యాయ
పతన్మదరధరాయ
ధన్వన్తరయే
కచ్ఛపాఙ్గాయ
పయోనిధివిమన్థకాయ
అమరామృతసన్ధాత్రే
ధృతసమ్మోహినీవపుషే
హరమోహకమాయాలినే
రక్షస్సన్దోహభఞ్జనాయ ౮౦
హిరణ్యాక్షవిదారిణే
యజ్ఞాయ
యజ్ఞవిభావనాయ
యజ్ఞీయోర్వీసముద్ధర్త్రే

ఓం లీలాక్రోడాయనమః.
ప్రతాపవతే
దణ్డకాసురవిధ్వంసినే
వక్రదంష్ట్రాయ
క్షమాదరాయ
గన్ధర్వశాపహరిణాయ ౯౦
పుణ్యగన్ధాయ
విచక్షణాయ
కరాళవక్త్రాయ
సోమార్కనేత్రాయ
షడ్గుణవైభవాయ
శ్వేతఘోణినే
ఘూర్ణితభ్రువే
ఘుర్ఘురధ్వనివిభ్రమాయ
ద్రాఘీయసే
నీలకేశినే ౧౦౦
జాగ్రదమ్బుజలోచనాయ
ఘృణావతే
ఘృణిసమ్మోహాయ
మహాకాలాగ్నిదధితయే
జ్వాలాకరాళవదనాయ
మహోల్కాకులవీక్షణాయ
సటానిర్భిణ్ణమేఘౌఘాయ
దంష్ట్రారుగ్వ్యాప్తదిక్తటాయ
ఉచ్ఛ్వాసకృష్టభూతేశాయ
నిశ్వాసత్యక్తవిశ్వసృజే ౧౧౦
అన్తర్భ్రమజ్జగద్గర్భాయ
అనన్తాయ

ఓం బ్రహ్మకపాలహృతేనమః.
ఉగ్రాయ
వీరాయ
మహావిష్ణవే
జ్వలనాయ
సర్వతోముఖాయ
నృసింహాయ
భీషణాయ ౧౨౦
భద్రాయ
మృత్యుమృత్యవే
సనాతనాయ
సభాస్తమ్భోద్భవాయ
భీమాయ
శిరోమాలినే
మహేశ్వరాయ
ద్వాదశాదిత్యచూడాలాయ
కల్పధూరుసటాచ్ఛరయే
హిరణ్యకోరస్థలభిన్నఖాయ ౧౩౦
సింహముఖాయ
అనఘాయ
ప్రహ్లాదవరదాయ
ధీమతే
భక్తసంఙ్ఘప్రతిష్ఠితాయ
బ్రహ్మరుద్రాదిసంసేవ్యాయ
సిద్ధసాధ్యప్రపూజితాయ
లక్ష్మీనృసింహాయ
దేవేశాయన
జ్వాలాజిహ్వాన్త్రమాలికాయ ౧౪౦
ఓం ఖడ్గినేనమః.
ఖేటినే
మహేష్వాసినే
కపాలినే
ముసలినే
హలినే
పాశినే
శూలినే
మహాబాహవే
జ్వరఘ్నాయ ౧౫౦
రోగలుణ్టకాయ
మౌఞ్జీయుజే
ఛాత్రకాయ
దణ్డినే
కృష్ణాజినధరాయ
వటవే
అధీతవేదాయ
వేదాన్తోద్ధారకాయ
బ్రహ్మనైష్ఠికాయ
అహీనశైశక్రీతాయ ౧౬౦
ఆదితేయాయ
అనఘాయ
హరయే
సంవిత్ప్రియాయ
సామవేద్యాయ
బలివేశ్మప్రతిష్ఠితాయ

ఓం ఖలిక్షాళితపాదాబ్జాయనమః.
విన్ధ్యావళీమానితాయ
త్రిపాదేభూతిస్వీకర్త్రేన
విశ్వరూపదర్శికాయ ౧౭౦
ధృతవిక్రమాయ
స్వాఙ్ఘ్రినఖభిన్నాణ్డకర్పరాయ
పజ్జాతవాహినీధారాపవిత్రితజగత్త్రయాయ
విధిసమ్మానితాయ
పుణ్యాయ
దైత్యయోద్ధ్రే
అయోర్జితాయ
సురరాజ్యప్రదాయ
శుక్రమదహృతే
సుగతీశ్వరాయ ౧౮౦
జామదగ్న్యాయ
కుఠారిణే
కార్తవీర్యవిదారణాయ
రేణుకాయాణరోహారిణే
దుష్టక్షత్రియమర్దనాయ
వర్చస్వినే
దానశీలాయ
ధనుష్మతే
బ్రహ్మవిత్తమాయ
అత్యుదగ్రాయ ౧౯౦
సమగ్రాయ
న్యగ్రోధాయ
దుష్టవిగ్రహాయ

ఓం రవివంశసముద్భూతాయనమః.
రాఘవాయ
భరతాగ్రజాయ
కౌసల్యాతనయాయ
రామాయ
విశ్వామిత్రప్రియజ్ఞాయ
తాటకారయే ౨౦౦
సుబాహుఘ్నాయ
బలాతిబలమన్త్రవతే
అహల్యాశాపవిచ్ఛేదినే
ప్రవిష్టజనకాలయాయ
స్వయంవరసభాసంస్థాయ
ఈశచాపప్రభఞ్జనాయ
జానకీపరిణేత్రే
జనకాధీశసంస్తుతాయ
జమదగ్నితనూజాతయోద్ధ్రే
అయోధ్యాతిపాగ్రణ్యే ౨౧౦
పితృవాక్యప్రతీపాలాయ
త్యక్తరాజ్యాయ
సలక్ష్మణాయ
ససీతాయ
చిత్రకూటస్థాయ
భరతాహితరాజ్యకాయ
కాకదర్పప్రహర్త్రే
దణ్డకారణ్యవాసకాయ
పఞ్చవటీవిహారిణే
స్వధర్మపరిపోషకాయ ౨౨౦
విరాధఘ్నే

అగస్త్యముఖ్యమునిసమ్మానితాయ
పుంసే
ఇన్ద్రచాపధరాయ
ఖడ్గధరాయ
అక్షయసాయకాయ
ఖరాన్తకాయ
దూషణారయే
త్రిశిరస్కరిపవే
వృషాయ ౨౩౦
శూర్పణఖాణసాచ్ఛేత్త్రే
వల్కలధారకాయ
జటావతే
పర్ణశాలస్థాయ
మారీచబలమర్ధకాయ
పక్షిరాట్కృతసంవాదాయ
రవితేజసే
మహాబలాయ
శబర్యానీతఫలభుజే
హనూమత్పరితోషితాయ ౨౪౦
సుగ్రీవాభయదాయ
దైత్యకాయక్షేపణభాసురాయ
సప్తసాలసముచ్ఛేత్త్రే
వాలిహృతే
కపిసంవృతాయ
వాయుసూనుకృతాసేవాయ
త్యక్తపమ్పాయ
కుశాసనాయ
ఉదన్వత్తీరగాయ

ఓం శూరాయనమః. ౨౫౦
విభీషణవరప్రదాయ
సేతుకృతే
దైత్యఘ్నే
ప్రాప్తలఙ్కాయ
అలంకారవతే
అతికాయశిరశ్ఛేత్త్రే
కుమ్భకర్ణవిభేదనాయ
దశకణ్ఠశిరోధ్వంసినే
జామ్బవత్ప్రముఖావృతాయ
జానకీశాయ ౨౬౦
సురాధ్యక్షాయ
సాకేతేశాయ
పురాతనాయ
పుణ్యశ్లోకాయ
వేదవేద్యాయ
స్వామితీర్థనివాసకాయ
లక్ష్మీసరఃకేళీలోలాయ
లక్ష్మీశాయ
లోకరక్షకాయ
దేవకీగర్భసమ్భూతాయ ౨౭౦
యశోదేక్షణలాలితాయ
వసుదేవకృతస్తోత్రాయ
నన్దగోపమనోహరాయ
చతుర్భుజాయ
కోమలాఙ్గాయ
గదావతే
నీలకున్తయ

ఓం పూతనాప్రాణసంహర్త్రేనమః
తృణావర్తవినాశనాయ
గర్గారోపితనామాఙ్కాయ ౨౮౦
వాసుదేవాయ
అధోక్షజాయ
గోపికాస్తన్యపాయినే
బలభద్రానుజాయ
అచ్యుతాయ
వైయాఘ్రనఖభూషాయ
వత్సజితే
వత్సవర్ధనాయ
క్షీరసారాశనరతాయ
దధిభాణ్డప్రమర్ధనాయ ౨౯౦
నవనీతాపహర్త్రే
నీలవరదభాసురాయ
ఆభీరదృష్టదౌర్జన్యాయ
నీలపద్మనిభావనాయ
మాతృదర్శితవిశ్వాస్యాయ
ఉలూఖలనిబన్ధనాయ
నళకూబరశాపాన్తాయ
గోధూళిచ్ఛురితాఙ్గకాయ
గోసఙ్ఘరక్షకాయ
శ్రీశాయ 300
బృన్దారణ్యనివాసకాయ
వత్సాన్తకాయ
బకద్వేషిణే
దైత్యామ్బుదమహానిలాయ
మహాబుగరచణ్డాగ్నయే
శకటప్రాణకణ్టకాయ

ఓం ఇన్ద్రసేవ్యాయనమః.
పుణ్యగాత్రాయ
ఖరజితే
చణ్డదీక్షితయే 3౧౦
తాళపక్వఫలాశినే
కాళీయఫణిదర్పఘ్నే
నాగపత్నీస్తుతిప్రీతాయ
ప్రలమ్బాసురఖణ్డనాయ
దావాగ్నిబలహారిణే
ఫలాహారిణే
గదాగ్రజాయ
గోపాఙ్గనాచేలచోరాయ
పాథోలీలావిశారదాయ
వంశగానప్రవీణాయ 3౨౦
గోపీహస్తామ్బుజార్చితాయ
మునిపత్న్యాహృతాహారాయ
మునిశ్రేష్ఠాయ
మునిప్రియాయ
గోవర్ధనాద్రిసంధర్త్రే
సఙ్క్రన్దనతమోపహాయ
సదుద్యానవిలాసినే
రాసక్రీడాపరాయణాయ
వరుణాభ్యర్చితాయ
గోపీప్రార్థితాయ 330
పురుషోత్తమాయ
అక్రూరస్తుతిసమ్ప్రీతాయ
కుబ్జాయౌవనదాయకాయ
ముష్టికోరఃప్రహారిణే
చాణూరోదరదారణాయ
మల్లయుద్ధాగ్రగణ్యాయ

ఓం పితృబంధనమోచకాయనమః.
మత్తమాతఙ్గపఞ్చాస్యాయ
కంసగ్రీవాలికృన్తనాయ
ఉగ్రసేనప్రతిష్ఠాత్రే ౩౪౦
రత్నసింహాసనస్థితాయ
కాలకామిఖలద్వేషిణే
ముచికున్దవరప్రదాయ
సాల్వసేవితదుర్ధర్షరాస్మయనివారణాయ
రుక్మిగర్వాపహారిణే
రుక్మిణీనయనోత్సవాయ
ప్రద్యుమ్నజనకాయ
కామినే
ప్రద్యుమ్నాయ
ద్వారకాధిపాయ ౩౫౦
మణ్యాహర్త్రే
మహామాయా
జామ్బవత్కృతసఙ్గరాయ
జామ్బూనదాంబరధరాయ
గమ్యాయ
జామ్బవతీవిభవే
కాళిన్దప్రథితారామకేళీయే
గుఞ్జావతంసకాయ
మన్దారసుమనోభాస్వతే
శచీశాభీష్టదాయకాయ ౩౬౦
సత్రాజిన్మానసోల్లాసినే
సత్యాజానయే
శుభావహాయక
శతధన్వహరాయ

ఓం సిద్ధాయనమః.
పాణ్డవప్రియకోత్సవాయ
భద్రప్రియాయ
సుభద్రాయాభ్రాత్రే
నాగ్నజితీవిభవే
కిరీటకుణ్డలధరాయ ౩౭౦
కల్పపల్లవలాలితాయ
భైష్మీప్రణయభాషావతే
మిత్రవిన్దాధిపాయ
అభయాయ
స్వమూర్తికేళిసవిర్భాతాయ
లక్ష్మణోదారమానసాయ
ప్రాగ్జ్యోతిషాధిపధ్వంసినే
తత్సైన్యాన్తకరాయ
అమృతాయ
భూమిస్తుతాయ ౩౮౦
భూరిభోగాయ
భూషణామ్బరసంయుతాయ
బహురామకృతాహ్లాదాయ
గన్ధమాల్యానులేపనాయ
నారదాదృష్టచరితాయ
దేవేశాయ
విశ్వరాజే
గురవే
బాణబాహువిదారకాయ
తాపజ్వరవినాశకాయ ౩౯౦
ఉషోద్ధర్షయిత్రే
అవ్యక్తాయ
శివవాక్తుష్టమానసాయ

మహేశజ్వరసంస్తుత్యాయనమః
శీతజ్వరభయాన్తకాయ
నృగరాజోద్ధారకాయ
పౌణ్డ్రికాదివధోద్యతాయ
వివిధారిచ్ఛలోద్విగ్న
బ్రాహ్మణేషుదయపరాయ
జరాసన్ధబలద్వేషిణే
కేశిదైత్యభయఙ్కరాయ ౮౦౦
చక్రిణే
చైద్యాన్తకాయ
సభ్యాయ
రాజబన్ధవిమోచకాయ
రాజసూయహవిర్భోక్త్రే
స్నిగ్ధాఙ్గాయ
శుభలక్షణాయ
ధానాభక్షణసమ్ప్రీతాయ
కుచేలాభీష్టదాయకాయ
ద్రౌపదీమానరక్షకాయ ౮౧౦
భీష్మధ్యేయాయ
భక్తవశ్యాయ
భీమపూజ్యాయ
దయానిధయే
దన్తవక్త్రశిరశ్ఛేత్త్రే
కృష్ణాయ
కృష్ణాసఖాయ
స్వరాజే
వైజయన్తీప్రమోదినే
బర్హిబర్హవిభూషణాయ ౮౨౦
పార్థకౌరవసన్ధానకారిణే

ఓం దుశ్శాసనాన్తకారిణేనమః.
బుద్ధాయ
విశుద్ధాయ
సర్వజ్ఞాయ
క్రతుహింసావినిన్దకాయ
పురస్త్రీమానభఙ్గాయ
సర్వశాస్త్రవిశారదాయ
నిర్వికారాయ ౮౩౦
నిర్మమాయ
జగన్మోహకధర్మిణే
దిగ్వస్త్రాయ
దిక్పతీశ్వరాయ
కల్కినే
మ్లేచ్ఛప్రహర్త్రే
దుష్టనిగ్రహకారకాయ
ధర్మప్రతిష్ఠాకారిణే
చాతుర్వర్ణ్యవిభాగకృతే
యుగాన్తకాయ ౮౪౦
యుగకృతే
యుగభాసకాయ
కామారయే
కామకారిణే
నిష్కామాయ
కామితార్థదాయ
సవితుర్వరేణ్యాయభర్గసే
శార్ఙ్గిణే
వైకుణ్ఠమందిరాయ
హయగ్రీవాయ ౮౫౦
కైటభారయే

ఓం గాహాఘ్నాయనమః.
గజరక్షకాయ
సర్వపండియవిచ్ఛేత్రే
సర్వభక్తసముత్సుకాయ
కపర్దినే
కామహారిణే
కళాయై
కాష్ఠాయై
స్మృతయే ౪౬౦
ధృతయే
అవాదయే
అప్రమేయాలుపే
ప్రధానాయ
సన్నిరూపకాయ
నిర్ణేపాయ
విస్పృహాయ
ఆసంగాయ
నిర్జయా
నీలవారణాయ ౪౭౦
విష్టిప్యాయాయ
విప్రియాయ
శాన్తాయ
నిష్ప్రపంచాయ
వధయే
నయాయ
కర్మిణే
అకర్మిణే
వికర్మిణే
కర్మేప్సతే ౪౮౦

ఓం కర్మభావనాయనమః.
కర్మజ్ఞాయ
కర్మవిన్యాసాయ
మహాకర్మణే
మహావ్రతినే
కర్మభుజే
కర్మఫలదాయ
కర్మేశాయ
కర్మనిగ్రహాయ
నరాయ ౪౯౦
నారాయణాయ
దాన్తాయ
కపిలాయ
కామదాయ
శుచయే
తప్త్రే
జప్త్రే
అక్షమాలావతే
గన్త్రే
నేత్రే ౫౦౦
లయాయ
గతయే
శిష్టాయ
దష్ట్రే
రిపుద్వేష్ట్రే
రోష్ట్రే
వేష్ట్రే
మహానటాయ
రోద్ద్రే

ఓం లోద్రేనమః. ౫౧౦
మహాయోద్ధ్రే
శ్రద్ధావతే
సత్యధియే
శుభాయ
మన్త్రిణే
మన్త్రాయ
మన్త్రగమ్యాయ
మన్త్రకృతే
పరమన్త్రహృతే
మన్త్రభృతే ౫౨౦
మన్త్రఫలదాయ
మన్త్రేశాయ
మన్త్రవిగ్రహాయ
మన్త్రాంగాయ
మహాక్రమాయ
స్థిరధియే
స్థిరవిజ్ఞానాయ
స్థిరప్రజ్ఞానాయ
స్థిరాసనాయ
స్థిరయోగాయ ౫౩౦
స్థిరాధారాయ
స్థిరమార్గాయ
స్థిరాగమాయ
నిశ్శ్రేయసాయ
నిరీహాయ
అగ్నయే
నిరవద్యాయ
నిరఞ్జనాయ

ఓం నిర్వైరాయనమః.
నిరహంకారాయ ౫౪౦
నిర్దంభాయ
నిరఘాయకాయ
అనన్తాయ
అనన్తబాహూరవే
అనన్తాంఘ్రయే
అనన్తదృశే
అనన్తవక్త్రాయ
అనన్తాక్షాయ
అనన్తరూపాయ
అనన్తకృతే ౫౫౦
ఊర్ధ్వరేతసే
ఊర్ధ్వలింగాయ
ఊర్ధ్వమూర్ధ్నే
ఊర్ధ్వశాఖకాయ
ఊర్ధ్వాయ
ఊర్ధ్వాధ్వరరక్షిణే
ఊర్ధ్వచాలాయ
నిరాకులాయ
బీజాయ
బీజప్రదాయ ౫౬౦
నిత్యాయ
నిదానాయ
నిష్కృతాయ
కృతినే
మహతే
అణీయ
గరిష్ణే

ఓం సుషమాయైనమః.
చిత్రమాలికాయై
నభస్స్పృశే ౫౭౦
నభసోర్జ్యోతిషే
నభస్వతే
నభసే
అభవే
విభవే
ప్రభవే
శంభవే
మహీయసే
భూర్భువాకృతే
మహానవాదియ ౫౮౦
మహాశూరాయ
మహోరాశయే
మహోత్యోశాయ
మహాక్రోధాయ
మహాజ్వాలాయ
మహాశాన్తాయ
మహాగుణాయ
సత్యవ్రతాయ
సత్యవరాయ
సత్యసన్ధాయ ౫౯౦
సతాంగతయే
సత్యేశాయ
సత్యసంకల్పాయ
సత్యచారిత్రలక్షణాయ
అన్తశ్చరాయ
అన్తరాత్మనే

ఓం పరమాత్మనేనమః.
చిదాత్మకాయ
రోచనాయ
రోచమానాయ ౬౦౦
సాక్షిణే
శౌరయే
జనార్ధనాయ
ముకున్దాయ
నన్దనిష్పందాయ
స్వర్ణబిన్దతే
పురన్దరాయ
అరిన్దమాయ
సుమన్దాయ
కున్దమన్దారహాసవతే ౬౧౦
స్యందనారూఢచండాంగాయ
ఆనన్దినే
నన్దనన్దాయ
అనసూయానన్దనాయ
అత్రినేత్రానన్ధనాయ
సువన్దవతే
శంఖవతే
పంకజకరాయ
కుంకుమాంకాయ
జయాఙ్కుశాయ ౬౨౦
అంమ్బోజమకరధాఢ్యాయ
నిష్పంకాయ
అగరుపంకిలాయ
ఇంద్రాయ
చంద్రరథాయ

ఓం చంద్రాయనమః.
అతిచంద్రాయ
చంద్రభాసకాయ
ఉపేంద్రాయ
ఇన్ద్రరాజాయ ౯౩౦
వాగీన్ద్రాయ
చన్ద్రలోచనాయ
ప్రతీచే
పరాచే
పరస్మైధామ్నే
పరమార్థాయ
పరాత్పరాయ
అపారవాచే
పారగామినే
పారావారాయ ౯౪౦
పరావరాయ
సహస్వతే
అర్థదాత్రే
సహనాయ
సాహసినే
జయినే
తేజస్వినే
వాయువిశిఖినే
తపస్వినే
తాపసోత్తమాయ ౯౫౦
ఐశ్వర్యోద్భూతికృతే
భూతయే
ఐశ్వర్యాఙ్గకలాపవతే
అంభోధిశాయినే

ఓం భగవతేనమః.
సర్వజ్ఞాయ
సామపారగాయ
మహాయోగినే
మహాధీరాయ
మహాభోగినే ౯౬౦
మహాప్రభవే
మహావీరాయ
మహాతుష్టయే
మహాపుష్టయే
మహాగుణాయ
మహాదేవాయ
మహాబాహవే
మహాధర్మాయ
మహేశ్వరాయ
సమీపగాయ ౯౭౦
దూరగామినే
స్వర్గమార్గనిరర్గళాయ
నగాయ
నగధరాయ
నాగాయ
నాగేశాయ
నాగపాలకాయ
హిరణ్మయాయ
స్వర్ణరేతసే
హిరణ్యార్చిషే ౯౮౦
హిరణ్యదాయ
గుణాగణ్యాయ
శరణాయ

ఓం పుణ్యకీర్తయేనమః.
పురాణగాయ
ఒన్యభృతే
ఒన్యసన్నద్ధాయ
తివ్యపఞ్చాయుధాయ
వశినే
దార్జన్యభంగాయ ౧౯౦
వర్బన్యాయ
సౌలన్యనిలయాయ
అలయాయ
ఉలంధరాంతకాయ
భస్మదైత్యనాశినే
మహామనసే
శ్రేష్ఠాయ
శ్రవిష్ఠాయ
ద్రాహిష్ఠాయ ౨౦౦
గరిష్ఠాయ
గరుడధ్వజాయ
జ్యేష్ఠాయ
ధ్రడిష్ఠాయ
వర్షిష్ఠాయ
ద్రాఘీయసే
ప్రణవాయ
ఫణినే
సమ్పృదాయకరాయ
స్వామినే ౨౧౦
సురేశాయ
మాధవాయ
మధవే

ఓం నిర్నిమేషాయనమః.
విధయే
వేదసే
బలవతే
జీవనాయ
బలినే
స్మర్త్రే ౨౨౦
శ్రోత్రే
వికర్త్రే
ధ్యాత్రే
నేత్రే
సమాయ
అసమాయ
హోత్రే
పోత్రే
మహావక్త్రే
రంత్రే ౨౩౦
మన్త్రే
ఖలాంతకాయ
ధాత్రే
గాహహిత్రే
మాత్రే
నియంత్రే
అనన్తవైభవాయ
గోప్త్రే
గోపయిత్రే
హన్త్రే ౨౪౦
ధర్మబగరిత్రే
భవాయ

ఓం కర్త్రేనమః.
క్షేత్రకరాయ
క్షేత్రప్రదాయ
క్షేత్రజ్ఞాయ
ఆత్మవిధే
క్షేత్రిణే
క్షేత్రహారాయ
క్షేత్రప్రియాయ ౭౪౦
క్షేమకారాయ
మరుతే
భక్తిప్రదాయ
ముక్తిదాయ
శక్తిదాయ
యుక్తిదాయకాయ
శక్తియుజే
మౌక్తికస్రగ్విణే
సూక్తయే
ఆమ్నాయసూక్తిగాయ ౭౫౦
ధనంజయాయ
ధనాధ్యక్షాయ
ధనికాయ
ధనధాధిపాయం
మహాధనాయ
మహామాలినే
దుర్యాధనవిమానితాయ
రత్నాకరాయ
రత్నరోచణే
రత్నగర్భాశ్రయాయ ౭౬౦
శుచయే
ఓం రత్నసానునిధయేనమః.
మాళిరత్నభాసే
రత్నకంకణాయ
అంతర్లక్ష్యాయ
అంతరభ్యాసినే
అన్తర్ధ్యేయాయ
జితాసనాయ
అన్తరంగాయ
దయావతే ౭౭౦
అన్తర్మాయాయ
మహార్ణవాయ
సరసాయ
సిద్ధరశికాయ
శిద్ధయే
సాధ్యాయ
సదాగతయే
ఆయుర్ధప్రదాయ
మహామ్మతే
అర్చిష్మతే ౭౮౦
ఓషధీపతయే
అష్టశ్రీయై
అష్టభాగాయ
అష్టకకుబ్వ్యాంస్తయశసే
ప్రతినేనమష్ట
అష్టాపదాయ
సువర్ణాభాయ
అష్టమూర్తయే
త్రిమూర్తిమతే
అస్వహ్నాయ ౭౯౦

ఓం స్వప్నగాయనమః.
స్వప్నాయ
సుస్వప్నఫలదాయకాయ
దుస్స్వప్నధ్వంసకాయ
ధ్వస్తదుర్నిమిత్తాయ
శివంకరాయ
సువర్ణవర్ణాయ
సమ్భావ్యాయ
వర్ణితాయ
వర్ణసమ్ముఖాయ ౧౧౦
సువర్ణముఖరీతీరశివధ్యాతపదామ్బుజాయ
దాక్షాయణీవచస్తుష్టాయ
దూర్వాసోదృష్టిగోచరాయ
అమ్బరీషవ్రతప్రీతాయ
మహాకృత్తివిభఞ్జనాయ
మహాభిచారకధ్వంసినే
కాలసర్పభయాన్తకాయ
సుదర్శనాయ
కాలమేఘశ్యామలాయ ౧౨౦
శ్రీమన్త్రభావితాయ
హేమామ్బుజసరస్స్నాయ
శ్రీమనోభావితార్వతయే
శ్రీపదత్తామ్బుబప్రస్విణే
శ్రీకేళయే
శ్రీనిధయే
భవాయ
శ్రవదాయ
వామనాయ

ఓం లక్ష్మీనాయకాయనమః. ౧౩౦
చతుర్భుజాయ
సంతృప్తాయ
తర్పితాయ
తీర్థస్నాతృసౌఖ్యప్రదర్శకాయ
అగస్త్యస్తుతిసంహృష్టాయ
దర్శితావ్యక్తభావనాయ
కపిలార్చిషే
కపిలవతే
సుస్నాతాఘవిపాటనాయ
వృషాకపయే ౧౪౦
కపిస్వామిమనోన్తస్థితవిగ్రహాయ
వహ్నిప్రియాయ
అర్థసంఖాన్యాయ
జనలోకవిధాయకాయ
వహ్నిప్రభాయ
వహ్నితేజసే
శుభాభీష్టప్రదాయ
యమినే
వారుణాక్షేత్రనిలాయ
శ్రీవరుణాయ ౧౫౦
వారణార్చితాయ
వాయుస్థానకృతావాసాయ
వాయుగాయ
వాయుసంభృతాయ
యమాన్తకాయ
అభిజనకాయ
యమలోకనివారణాయ
యమినామగ్రగణ్యాయ

ఓం సంయమినే నమః.
యమభాదితాయ ౮౬౦
ఇన్ద్రోద్ధ్యానసమీపస్థాయ
ఇన్ద్రద్యుగ్విషయాయ
ప్రభవే
యక్షరాట్సరీవాసాయ
అక్షయ్యనిధికోశకృతే
స్వామితీర్థకృతావాసాయ
స్వామిధ్యేయాయ
అధోక్షజాయ
పీరాహద్యష్టతీర్థభిసేవితాఙ్ఘ్రి
సరోరుహాయ ౮౭౦
పాండుతీర్థాభిషిక్తాంసా
యుధిష్ఠిరవరప్రదాయ
భీమాన్తకరణారూపాయ
శ్వేతవాహనసఖ్యవతే
నకులాభయదాయ
మాద్రీసహదేవాభివందితాయ
కృష్ణాశపథసన్ధాత్రే
కున్తస్తుతినతాయ
దమినే
నారదాదిమునిస్తుత్యాయ ౮౮౦
నిత్యకర్మపరాయణాయ
దర్శితావ్యక్తరూపాయ
వీణావాద్యప్రమోదితాయ
షట్కోటితీర్థచర్యవతే
దేవతీర్థకృతాశ్రమాయ
బిల్వాకులలబ్ధప్నాయ
సరస్వత్యమ్బుసేవితాయ
తుమ్బురూదకసంస్పర్శజనచిత్త
తమోపహాయ
మత్స్యవామనకూర్మాది
తీర్థరాజాయ ౮౯౦
పురాణభృతే
చక్రధ్యేయపదామ్బురాయ
శఙ్ఖపూజితపాదుకాయ
రామతీర్థవిహారిణే
బలభద్రప్రతిష్ఠితాయ
జామదగ్న్యసరస్తీర్థజుషే
భవతర్పితాయ
పాపాపహారికీలాలసుస్నాతాఘ
వినాశనాయ ౯౦౦
నభోగఙ్గాభిషిక్తాయ
నాగతీర్థాభిషేకవతే
కుమారధారాతీర్థస్థాయ
వటువేషాయ
సుమేఖలాయ
వృద్ధస్యకుమారత్వప్రదాయ
సౌన్దర్యవతే
సుఖినే
ప్రియంవదాయ
మహాకుక్షయే ౯౧౦
ఇక్ష్వాకుకులనన్దనాయ
నీలగోక్షీరధారాభువే
వరహాచలనాయకాయ
భరద్వాజప్రతిష్ఠావతే
బృహస్పతివిభావితాయ
అఞ్జనాకృతపఞ్చావతే

ఓం అఞ్జనేయకరార్చితాయనమః.
అఞ్జనాద్రినివాసాయ
ముంబకేశాయ
పురన్దరాయ ౯౨౦
కిన్నరద్వయసంబంధిబంధమోక్ష ప్రదాయకాయ
వైఖానసమఖారమ్భాయ
వృషజ్ఞేయాయ
వృషాచలా
వృషకాయప్రభేత్త్రే
క్రీడనాచారసమ్భ్రమాయ
సౌవర్చలేయవిన్యస్తరాజ్యాయ
నారాయణప్రియాయ
దుర్మేధోభంజకాయ ౯౩౦
ప్రాజ్ఞాయ
బ్రహ్మోత్సవమహోత్సుకాయ
భద్రాకారశిరశ్ఛేత్త్రే
భద్రక్షేత్రిణే
సుభద్రవతే
మృగయాక్షీణసన్నాహాయ
శఙ్ఖరాజన్యతుష్టిదాయ
స్థాణుస్థాయ
వైనతేయాఙ్గభావితాయ
అశరీరవతే ౯౪౦
భోగీంద్రభోగసంస్థానాయ
బ్రహ్మాదిగణసేవితాయ
సహస్రార్కచ్ఛటాభాస్వద్వి
మానాన్తస్థితాయ
గుణినేన

ఓంవిష్వక్సేనకృతస్తోత్రాయనమః
సనన్దనపరివృతాయ
జాహ్నవ్యాదినదీసేవ్యాయ
సురేశాద్యభివందితాయ
సురాంగనానృత్యపరాయ ౯౫౦
గన్ధర్వోద్గాయనప్రియాయ
రాకేందుసంకాశనఖాయ
కోమలాంఘ్రిసరోరుహాయ
కచ్ఛపప్రపదాయ
మన్దగుల్ఫకాయ
స్వచ్ఛపూర్వరాయ
మేదురస్వర్ణవస్త్రాఢ్యకటిదేశ సమేఖలాయ
శుభంకరాయ
అనన్తపద్మజస్థాననాభయే
మౌక్తికమాలికాయ ౯౬౦
మన్దారచామ్పేయమాలినే
రత్నాభరణసమ్భృతాయ
లమ్బయజ్ఞోపవీతిక
చన్ద్రశ్రీఖణ్డలేపవతే
వరదాయ
అభయదాయ
చక్రిణే
శఙ్ఖినే
కౌస్తుభదీప్తిమతే
శ్రీవత్సాఙ్కితవక్షస్కాయ ౯౭౦
లక్ష్మీసంశ్రితహృత్తటాయ
నీలోత్పలనిభాకారాయ
శోణామ్భోజసమాననాయ

కోటిమన్మథలావణ్యాయ
చన్ద్రికాస్మితపూరితాయ
సుధాస్వచ్ఛోర్ధ్వపుణ్డ్రాయ
కస్తూరితిలకాఞ్చితాయ
పుణ్డరీకేక్షణాయ
స్వచ్ఛాయ
మాలికాశోభావిరాజితాయ 970
పద్మస్థాయ
పద్మనాభాయ
సోమమణ్డలగాయ
బుధాయ
వహ్నిమండల
సరార్వాయ
సూర్యమణ్డలసంస్థితాయ
శ్రీపతయే
భూమిజానయే
విమలాద్యభిసంవృతాయ 980
జగత్కుటుంబజనిత్రే
రక్షకాయ
కామితప్రదాయ
అవస్థాత్రయాతీతాయ
విశ్వతేజస్స్వరూపవతే
జ్ఞప్తయే
జ్ఞేయాయ
జ్ఞానగమ్యాయ
జ్ఞానాతీతాయ
సురాతిగాయ 1000

సహస్రనామములు సమాప్తం.

మంగళహారతి.

శ్లో॥ సత్యనారాయణశ్శ్రీమాన్। దదాతు సకలం శుభం।
ఆయురారోగ్య మైశ్వర్యం। సంపదస్సకలాస్సదా॥

తా॥ శ్రీమంతుఁడైన సత్యనారాయణస్వామి సకల శుభములను, ఆయుర్దాయమును, ఆరోగ్యమును, ఐశ్వర్యమును, సకలసంపదలను శ్రీసత్యనారాయణ వ్రతమును చేయుటచే పొందుదురు.

శ్లో॥ యఃకరోతి సదాదివ్యం। సత్యనారాయణవ్రతం।
ధనధాన్య సమృద్ధించ। లభతే మోక్షసాధనం॥

తా॥ ఎవరీ దివ్యమైన సత్యనారాయణవ్రతమును చేయుదురో వారు ధనసమృద్ధినీ మోక్షసాధనమును పొందుచున్నారు.

మంగళహారతి సమాప్తం. లం. కం. సు. మా.

మంత్రపుష్పము.

ఓమ్ ధాతాపురస్తాద్య ముదాజహారశక్రః ప్రవిద్వాన్ప్రది శశ్చతప్రః తమేవం విద్వా నమృత ఇహభవతినాన్యః పంథాఅయ నాయవిద్యతే॥

సహస్రశీర్షం దేవం విశ్వాక్షల విశ్వశంభువం ।
విశ్వంనారాయణం దేవ మక్షరం పరమం పదం ॥
విశ్వతః పరమాన్నిత్యం విశ్వం నారాయణగ్ం హరిం ।
విశ్వమేవేదం పురుష స్తద్విశ్వ ముపజీవితి ॥
పతిం విశ్వస్యాత్మేశ్వరగ్ం శాశ్వతగ్ం శివమచ్యుతం ।
నారాయణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానం పరాయణం ॥
నారాయణ పరోజ్యోతి రాత్మానారాయణఃపరః ।
నారాయణ పరంబ్రహ్మ తత్త్వంనారాయణఃపరః ॥
నారాయణ పరోధ్యాతా ధ్యానం నారాయణఃపరః ।
యచ్చకించి జ్జగత్సర్వం దృశ్యతే శ్రూయతేఽపివా ॥
అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్యనారాయణస్థితః ।
అనన్తమవ్యయంకవిగ్ం సముద్రేన్తం విశ్వశంభువం ॥
పద్మకోశ ప్రతీకాశగ్ం హృదయం చాప్యధోముఖం ।
అధోనిష్ట్యా వితస్త్యాన్తే నాభ్యాముపరితిష్ఠతి ॥
జ్వాలమాలా కులంభాతి విశ్వస్యాయతనం మహత్ ।
సంతతగ్ం శిలాభిస్తు లంబత్యా కోశసన్నిభం ॥
తస్యాన్తే సుషరగ్ం సూక్ష్మం తస్మింత్సర్వం ప్రతిష్ఠితం ।
తస్యమధ్యే మహానగ్ని ర్విశ్వార్చి ర్విశ్వతోముఖః ॥
సోగ్రభుగ్విభజన్తిష్ఠ న్నాహారమజరఃకవిః ।
తిర్యగూర్ధ్వ మధశ్శాయీ రశ్మయ స్తస్య సంతతా ॥
సంతాప యతిస్వం దేహమాపాద తలమస్తకః ।
తస్యమధ్యేవహ్ని శిఖాఅణీయోర్ధ్వా వ్యవస్థితః ॥
నీలతోయదమధ్యస్థా ద్విద్యుల్లేఖేవభాస్వరా ।
నీవారశూకవ త్తన్వీ పీతాభాస్వత్యణూపమా ॥
తస్యాశ్శిఖాయామధ్యే పరమాత్మా వ్యవస్థితః ।
సబ్రహ్మసశివస్సహరిస్సేన్ద్రస్సోఽక్షరః పరమస్స్వరాట్ ॥

గ్రంథంసమాప్తం.